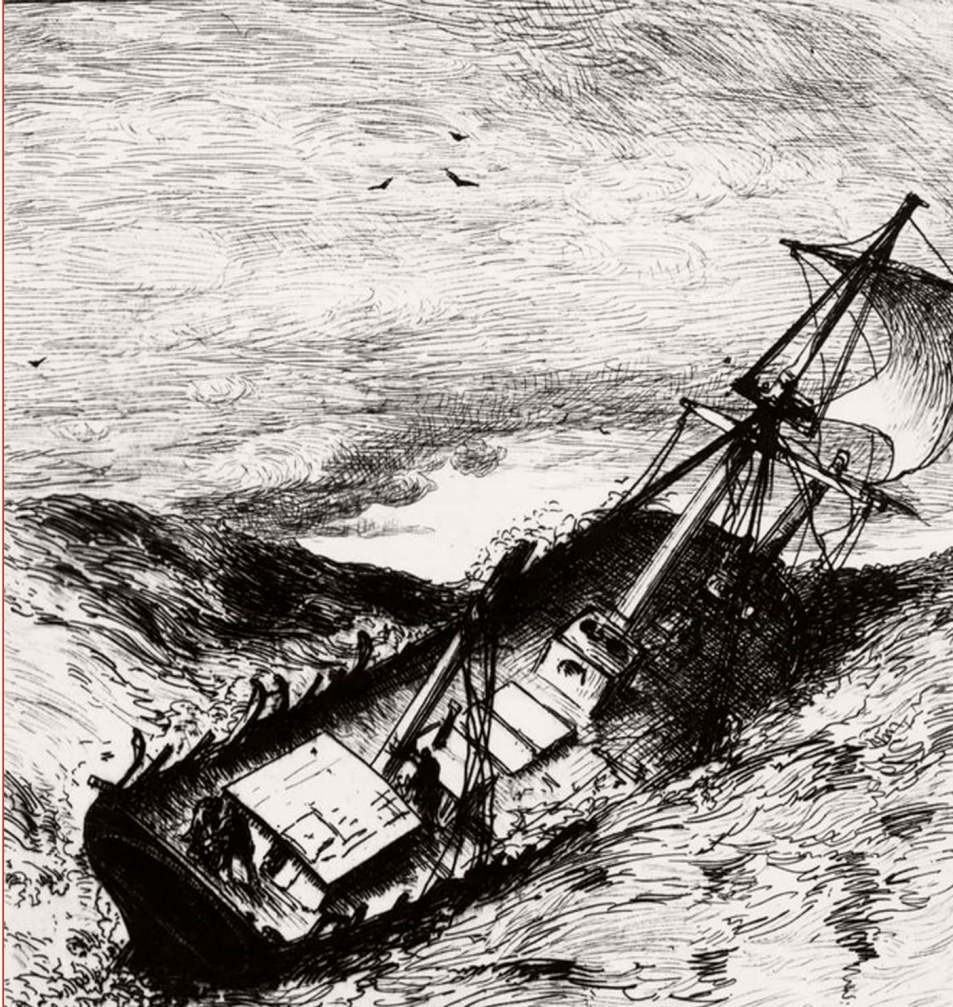

Edgar Allan Poe

Arthur Gordon Pyms hændelser

Bibliotek 1800

Edgar Allan Poe

Arthur Gordon Pyms hændelser

Deri beretningen om et mytteri og forfærdeligt blodbad om bord i den amerikanske brig, "*Delfinen*" på dens rejse til det sydlige polarhav, samt om, hvorledes fartøjet blev tilbageerobret af de overlevende; deres forlis og påfølgende forfærdelige lidelser af hungersnød; deres redning, som skyldtes den engelske skonnert "*Jane Guy*"; dette skibs kortvarige krydstogt i det antarktiske ocean; hvorledes det blev erobret og mandskabet myrdet, da det befandt sig mellem en øgruppe på 84. sydlige breddegrad; samt de utrolige eventyr og opdagelser endnu længere syd på, som denne sørgelige begivenhed gav stødet til.

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Edgar Allan Poe: *Arthur Gordon Pyms hændelser* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Edgar Allan Poe: *Arthur Gordon Pyms hændelser* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Indledning

Da jeg for få måneder siden vendte tilbage til fristaterne efter at have oplevet de sælsomme eventyr i det sydlige polarhav og andetsteds, hvorom der fortælles i det følgende, stiftede jeg tilfældigt bekendtskab med en del mænd i Richmond, Virginia, der nærede stor interesse for de egne, jeg havde gæstet, og som derfor ihærdigt opfordrede mig til at overgive mine oplevelser til offentligheden. Jeg havde adskillige grunde til at vægre mig; nogle af dem er ganske private og vedrører kun mig selv; andre af dem ikke just det. En af de betænkeligheder, der holdt mig tilbage, skyldtes den omstændighed, at jeg ikke havde ført dagbog under en stor del af rejsen; jeg frygtede derfor, at jeg ikke efter hukommelsen ville være i stand til at skrive en beretning, der var så nøjagtig og sammenhængende, at den også i det ydre lagde den sandhed for dagen, som den i virkeligheden indeholdt, når da fraregnes de naturlige og uundgåelige overdrivelser, som vi mennesker nu en gang gør os skyldige i, når vi skildrer begivenheder, der har gjort et mægtigt indtryk på vor fantasi. En anden grund, der holdt mig tilbage, var den, at de begivenheder, jeg havde at berette om, var så helt igennem vidunderlige og uden støtte i andres vidnesbyrd, når undtages en eneste person – oven i købet en halvindianer; jeg måtte derfor være forberedt på kun at blive troet hos min familie og de af mine venner, der havde lært mig at kende som en sanddru og pålidelig mand, mens det store publikum rimeligvis ville betragte min beretning som en fræk og veldrejet opdigtelse. Mistilliden til mine egne evner som skribent var

måske dog nok den væsentligste grund, hvorfor jeg ikke bøjede mig for mine rådgiveres tilskyndelser.

Blandt dem, der interesserede sig mest for min beretning – og da særlig for den del af den, som angår det sydlige polarhav, var hr. Poe, der indtil for nylig har redigeret "*Southern Literary Messenger*", et månedsskrift udgivet af hr. Thomas W. White i byen Richmond. Han rådede mig sammen med flere andre indtrængende til at udfærdige en sammenhængende beretning om, hvad jeg havde set og oplevet og dristigt sætte min lid til publikums kløgt og sunde sans, idet han med stor styrke gjorde gældende, at mine mangler som forfatter snarere ville komme mig til gode, at min bogs ubehjælpsomhed netop ville gøre den troværdig.

Trods alt kunne jeg dog ikke bekvemme mig til at følge hans anvisning. Senere hen, da han så, at jeg ikke ville lægge ud, foreslog han, at jeg skulle give ham tilladelse til med hans egne ord at affatte en beretning om den første del af mine eventyr og offentliggøre den i "*Southern Messenger*" i form af en novelle. Dette havde jeg intet at indvende mod, kun knyttede jeg den betingelse til, at mit rigtige navn skulle forblive unævnt. Den foregivne "historie" fremkom i to på hinanden følgende numre af "*The Messenger*" (for januar og februar 1837), og for at den skulle gå for og gælde for digt, blev hr. Poe anført som dens forfatter i magasinets indholdsfortegnelse.

Den måde, hvorpå dette lille bedrag blev modtaget af publikum, bevægede mig endelig til at forfatte og offentliggøre en sammenhængende beretning om mine oplevelser; for trods den behændighed, hvormed novelleformen var overholdt i "*The Messenger*" – selv om ikke en eneste kendsgerning var ændret

eller forvansket –, så lod man sig dog ikke narre; hr. Poe fik ikke så ganske få breve, hvori brevskriverne udtrykte som deres formening, at de her stod overfor virkelige begivenheder. Jeg følte mig derfor overbevist om, at kendsgerningerne i min beretning var af en natur, der gjorde deres pålidelighed selvindlysende, og at jeg følgelig ikke i nogen synderlig grad behøvede at frygte publikums vantro.

Efter denne forklaring vil det tydeligt fremgå, hvor meget af det følgende der skyldes mit eget forfatterskab; og det vil ligeledes fremgå, at ikke en eneste kendsgerning er urigtigt gengivet i de første få af hr. Poe skrevne sider. Det er end ikke nødvendigt at udpege for de læsere, der ikke har set "*The Messenger*", hvor han slutter af og jeg selv begynder; det fremgår tydeligt nok af stilens forskellighed.

New York, juli, 1838.

A. G. Pym.

1

Mit navn er Arthur Gordon Pym. Min fader var en agtværdig skibsprovianteringshandler i Nantucket, og der blev jeg født. Min bedstefader på mødrene side var sagfører med en god praksis. Han havde held med alt hvad han foretog sig, og han havde tjent gode penge på Edgarton-Bankens aktier. På denne og andre måder var det lykkedes ham at lægge en god slump penge til side. Jeg tror nok, han havde mere tilovers for mig end for noget andet menneske i denne verden, og jeg havde al udsigt til at arve det meste af hans formue, når han en gang gik hen og døde. Da jeg var seks år gammel, lod han mig gå i skole hos gamle hr. Ricketts, en enarmet herre og for resten en sær snegl; næsten enhver, der har gæstet New Bedford, vil have lært ham at kende. Jeg forblev i hans skole, til jeg var 16 år gammel; på det tidspunkt blev jeg overflyttet til hr. E. Ronalds læreanstalt. Her sluttede jeg mig tæt til en søn af hr. Barnard, en søkaptajn, der plejede at sejle for rederiet Lloyd og Vredenburgh; hr. Barnard er også meget kendt i New Bedford, og han har, så vidt jeg da ved, mange slægtninge i Edgarton. Sønnen hed August, og han var omtrent to år ældre end mig. Han havde været med sin fader på hvalfangst ombord i John Donaldson, og han fortalte mig mangt og meget om sine oplevelser der langt syd på i Stillehavet. Jeg var ofte hjemme hos ham hele dagen, ja somme tider natten med. Vi lå i samme seng, og han plejede at holde mig vågen til henad den lyse morgen med fortællinger om de indfødte på øen Tinian og andre steder, som han havde gæstet på sine rejser. Jeg blev mere

og mere interesseret og fik til sidst stor lyst til at gå til søs. Jeg ejede en sejlbåd, der hed *Ariel* og vel kunne være en 300 kr. værd. Den var forsynet med halvdæk, og den var sluprigget; tonnagen har jeg glemt, men den kunne mageligt rumme ti mennesker. I denne båd plejede vi at foretage aldeles forrykte udflugter; når jeg nu tænker på dem, forekommer det mig som mere end et mirakel, at jeg overhovedet er i live den dag i dag.

Jeg vil fortælle et af disse eventyr som indledning til en længere og mere betydningsfuld beretning. Der var en aften gilde hos hr. Barnard, og inden det var forbi, var både jeg og August blevet temmelig berusede. Jeg foretrak da som ved tidligere lejligheder at dele seng med ham fremfor at gå hjem. Han lagde sig straks til at sove, meget roligt forekom det mig og uden at fylde mig med sine sædvanlige historier; klokken var også blevet et. Vi havde vel ligget en halv times tid i sengen, og jeg var lige ved at falde i søvn, da han for op og svor en frygtelig ed på, at ingen Arthur Pym i hele kristenheden skulle få ham til at sove, når der blæste en så herlig brise fra sydvest. Jeg var overvældet af forbavselse, jeg anede ikke, hvad der gik af ham, og tænkte som så, at al den vin og likør, han havde drukket, vel nok havde gjort kål på hans forstand. Han begyndte imidlertid at tale meget roligt og forsikrede mig, at han, skønt jeg anså ham for beruset, aldrig i sit liv havde været mere ædru end netop nu. Det kedede ham bare, sagde han, at ligge og krybe sammen som en hund, når det var et så herligt vejr; han ville op og ud på eventyr med båden. Jeg ved ikke, hvad der gik af mig, men ordene var knap ude af hans mund, før det gøs i mig af henrykkelse og det forekom mig, at hans forrykte idé var noget af det dejligste og det mest fornuftige, jeg længe havde hørt.

Det blæste næsten en storm, og vejret var meget koldt, eftersom det var i slutningen af oktober. Ikke desto mindre sprang jeg henrykt ud af sengen og fortalte ham, at heller ikke jeg var forknyt af mig, heller ikke jeg brød mig om at ligge og krybe sammen som en hund, og hvad det angik at gå på eventyr, så havde jeg ikke i sinde at stå tilbage for nogen som helst August Barnard i Nantucket.

Vi kom i klæderne i en fart og skyndte os ned til båden. Den lå nede ved Pankey & Co.'s tømmerplads og var nær ved at få siderne slået ind mod de svære tømmerstokke. Den var halvt fuld af vand, og August sprang ombord og øste den læns. Da det var besørget, hejste vi klyver og storsejl og stod dristigt til havs.

Som jeg allerede har fortalt, blæste en frisk brise fra sydvest. Natten var meget klar og meget kold. August havde taget roret, jeg stod på dækket ved siden af masten. Vi skød god fart, ingen af os havde mælet et ord, siden vi stod ud af havnen; nu spurgte jeg August, hvad kurs han styrede og hvornår han egentlig havde tænkt, vi skulle vende om. Han gav sig til at fløjte, og først efter nogle minutters forløb svarede han bidsk: "Jeg vil nu ud på havet, du kan jo vende hjem, hvis det morer dig mere." Jeg fæstede mit blik på ham og så straks, at han trods sin tilsyneladende ligegladhed var stærkt ophidset. Jeg kunne se ham tydeligt i måneskinnet; hans ansigt var hvidere end marmor, og hans hånd rystede så stærkt, at han knap kunne holde på rorpinden. Jeg indså, at der var noget galt på færde, og blev alvorligt forskrækket. Jeg havde den gang ikke synderlig forstand på at manøvrere en båd og var i så henseende ganske afhængig af min ven. Desuden var vinden pludselig taget til, og vi befandt os ikke længere i læ af landet, imidlertid holdt jeg jo

ikke af at forråde min angst og i den påfølgende halve time sagde jeg ikke et muk. Men så kunne jeg ikke holde det ud længere, men sagde til August, at nu var det vist på tide, vi vendte om. Lige som forrige gang gik der en lille tid, inden han tog notits af min bemærkning. "Med tiden" – sagde han endelig – "med tiden; hjem kan vi s'gu altid komme." Jeg havde ventet et svar i den retning; men der var noget i tonefaldet, der fyldte mig med usigelig rædsel. Jeg så på ny opmærksomt på min ven. Hans læber var helt farveløse, og hans ben rystede i den grad under ham, at han knap formåede at holde sig oprejst. "For Guds skyld, August," råbte jeg dødelig angst, "hvad er der i vejen med dig, hvad er det, du har i sinde?" "Hvad der er i vejen?" stammede han i den største forbavselse, og i samme nu gav han slip på rorpinden og faldt forover i bunden af båden. "I vejen! – der er ingen ting i vejen; vi er jo for hjemgående – ikke?" Først nu gik sandheden op for mig. Jeg styrtede hen til ham og søgte at løfte ham op. Han var drukken – døddrukken; han kunne hverken stå, tale eller se. Hans øjne var glasagtigt stive, og da jeg ude af mig selv af fortvivlelse slap mit tag i ham, rullede han som en træklods tilbage i bundvandet, hvorfra jeg havde løftet ham op. Han havde åbenbart i aftenens løb drukket langt mere, end jeg havde nogen anelse om, og hans opførsel, efter at vi var gåede til sengs, skyldtes hans voldsomme rus, en tilstand, der ligesom forrykthed ofte tillader sit offer at optræde, som om han var ved sine sansers fulde brug. Nattekulden havde imidlertid øvet sin sædvanlige indflydelse, hans åndelige energi var sygnet hen og den forvirrede forestilling om vor stillings farlighed, som på det tidspunkt sikkert har meldt sig hos ham, bidrog kun sit til at fremskynde katastrofen. Han var nu

fuldstændig sanseløs, og det ville han efter al sandsynlighed fortsætte med at være mange timer endnu.

Man kan næppe tænke sig, hvor jeg var overvældet af angst. Rusen var længst fordampet, nu var jeg kun ræd og ubeslutsom. Jeg vidste, at jeg var ganske ude af stand til at manøvrere båden; jeg vidste, at den stærke blæst og strøm i forening førte os undergangen i møde. Det blæste op til storm; vi havde hverken kompas eller proviant om bord; og hvis vi blev ved at holde vor nuværende kurs, ville landet være ude af sigte endnu inden daggry. Disse og andre lige så uhyggelige tanker glimtede gennem min hjerne i vild hast og lamslog mig, så jeg i de nærmeste øjeblikke ikke formåede at foretage mig noget som helst. Hverken klyver eller storsejl var rebede, båden skød som en pil gennem vandet med stævnen under bråddet. Det var en Guds lykke, at den ikke løb op i vinden; August havde jo, som jeg har fortalt, ladet roret gå, og jeg havde ikke haft åndsnærværelse nok til at gribe det. Heldigvis holdt båden støt sin kurs og lidt efter lidt begyndte jeg at komme til hægterne. Men vinden tog stadig til, og den ene sø efter den anden skyllede ind over os. Ydermere var mine lemmer i den grad valne, at de så godt som var uden al følelse. Fortvivlelsen gav mig endelig mod; jeg styrtede hen til storsejlet og lod falde. Det gik selvfølgelig udenbords, blev fyldt med vand og trak masten med sig; bruddet skete lidt ovenfor dækket. Det var ene og alene denne omstændighed, der frelste mig fra øjeblikkelig tilintetgørelse. Nu lænsede jeg af for klyveren, vel slog tunge søer nu og da ind over båden, men øjeblikkelig dødsfare var der ikke. Jeg tog roret og åndede nu mere frit, eftersom der dog var en mulighed for redning. August lå stadig bevidstløs i bunden

af båden, og vandet stod en fod højt, så der var al fare for, at han skulle ligge og drukne, jeg løftede ham derfor op i siddende stilling, surrede et reb om livet på ham og fastgjorde det til en ring i halvdækket. Da jeg nu havde ordnet alt så godt jeg formåede i min forfrosne og forskræmte tilstand, befalede jeg mig Gud i vold og besluttede at afvente, hvad der videre måtte ske, med al den sjælsstyrke, jeg var i besiddelse af.

Jeg havde næppe fattet denne beslutning, før et langt, gennemtrængende skrig, et hyl som udstødt af tusind dæmoner bragte luften rundt om og over båden i oprør. Så længe jeg lever, vil jeg ikke glemme dette øjebliks paniske rædsel. Mit hår rejste sig på hovedet, mit blod kølnedes i årerne, mit hjerte standsede sine slag og uden så meget som at løfte mine øjne for at erfare årsagen til min skræk tumlede jeg bevidstløs hen over min kammerats legeme.

Da jeg på ny vågnede til bevidsthed, befandt jeg mig i kahytten på et stort hvalfangerskib, *Pingvinen*, der var undervejs til Nantucket. Der stod adskillige mennesker rundt om mig, og August, der var blegere end døden, var travlt beskæftiget med at varme mine hænder. Da han så mig slå øjnene op, brød han ud i fryderåb, så han aflokkede de barske mænd så vel latter som tårer. Det mysterium, at vi endnu befandt os i live, opklaredes nu i hast. Vor båd var løbet i sænk af hvalfangeren, der med stor sejlføring krydsede sig op til Nantucket. Der var flere mand på udkig forude, men de opdagede os først, da sammenstødet var uundgåeligt; det var deres advarende råb, der nær havde skræmt livet af mig. Det store skib, fortalte man mig, var gledet hen over os med samme lethed som vort eget lille fartøj ville være gledet hen over en fjer. Der lød intet skrig

fra offerets dæk; kun en sagte, skurende lyd blandede sig med stormens og bølgernes brølen, da vor skrøbelige båd gled hen under dens banemands køl; det var alt. Kaptajnen (kaptajn E. T. V. Block fra New London) var mest stemt for at holde sin kurs, idet han antog, at vor nøddeskal af en båd, der jo, som man vil erindre, havde mistet sin mast, vel sagtens måtte være en eller anden udrangeret jolle, der var sendt til havs. Til alt held påstod to af udkigsmændene med stor bestemthed, at de havde set en mand ved roret, og de holdt på, at der var en mulighed for at redde ham. Der opstod nu en diskussion, kaptajn Block blev vred og sagde "at han ikke evig og altid kunne ligge og passe på de æggeskaller, der drev rundt i havet; hans skib skulle ikke vende for en sådan bagatel; hvis en mand var sendt til bunds, så var det hans egen fejl; det stod ham frit for at drukne og for resten gå ad Helvede til." Men nu trådte Henderson, første styrmand, frem; han var som i øvrigt hele skibets mandskab blevet opbragt over udtalelser, der forrådte en så hjerteløs grusomhed. Han talte rent ud af posen, da han mærkede, han havde mandskabet på sin side, gjorde kaptajnen opmærksom på, at han fortjente at blive klynget op i galgen, og underrettede ham om, at han ikke havde i sinde at lystre hans ordrer, om det så skulle koste ham hans hals, så snart han satte sin fod på landjorden. Han skubbede kaptajn Block, der var blegnet og ikke sagde et ord, til side, gik agterud, tog selv roret og kommanderede: "Ned i læ med roret!" Mandskabet fløj til deres poster, og skibet gik over stag. Med alt dette var der imidlertid gået omtrent 5 minutter, og det måtte næsten anses for umuligt at redde nogen – såfremt der da ellers havde været nogen i båden. Ikke desto mindre blev både jeg og August reddede, som

læserne jo allerede har erfaret; og vor redning syntes at bero på to af disse ufatteligt gunstige hændelser, der af de vise og fromme tilskrives forsynets direkte indgriben.

Før skibet endnu var gået over stag, lod styrmanden jollen sætte i søen og gik selv i den tillige med to mand; det var, så vidt jeg ved, de samme som påstod at have set mig ved roret. De havde netop forladt skibets læside, da det med en stærk rullen gled over til luvart, og i samme øjeblik sprang Henderson op fra toften og råbte: "Skod". Andet og mere sagde han ikke, han blev blot ved utålmodigt at råbe: "Skod!" Mændene parerede ordre så hurtigt som muligt; men på det tidspunkt var skibet allerede vendt og på ny kommet i fart, skønt alle mand var travlt i færd med at tage sejl ind. Trods faren ved forsøget klyngede styrmanden sig til kættingerne, så snart de kom inden for rækkevidde. En ny vældig overhaling bragte nu skibets styrbordsside oven vande næsten helt ned til kølen, og årsagen til styrmandens iver blev åbenbar for alle. En mands legeme sås på en eller anden mystisk måde fæstet til skibets glatte og skinnende bund (*Pingvinen* var kobberforhudet), mod hvilken det idelig daskede hårdt som følge af skrogets bevægelser. Efter adskillige forgæves forsøg, der – med overhængende fare for bådens kæntring – blev foretaget hver gang skibet gjorde en overhaling, blev jeg endelig udfriet af min farlige stilling – for mig var det – og taget om bord. En af spanternes bolte var trængt ud gennem kobberforhudningen, og det var den, der havde standset mig i min gliden hen under skibet og på så sælsom vis fæstet mig til dets bund. Boltens spids var trængt gennem kraven på min grønne bajsjakke og gennem den bagerste del af min hals, ind mellem to sener og ud lige under

højre øre. Jeg blev straks lagt i seng, skønt alt liv syntes udslukt. Der var ingen læge om bord; men kaptajnen tog sig af mig på det bedste, antagelig for at bringe sin tidligere udviste hjerteløshed i glemme hos mandskabet.

Imidlertid var Henderson på ny gået fra borde i jollen, skønt det næsten blæste en orkan nu. Efter kort tids forløb stødte han på vragstumper af båden, og en af de mænd, der var med ham, påstod at kunne høre nødråb, der med mellemrum skar sig gennem stormens brøl. Som følge heraf fortsatte de hårdføre søfolk deres eftersøgning endnu en halv times tid, på trods af, at kaptajn Block flere gange signaliserede, at de skulle vende tilbage, og skønt hvert øjeblik de tilbragte i den skrøbelige båd var rigt på overhængende livsfare. Ja, det er jo i virkeligheden næsten ikke til at fatte, at den lille jolle kunne holde sig blot et eneste øjeblik i den oprørte sø. Den var imidlertid indrettet med hvalfangst for øje, og jeg har grund til at tro, at den ligesom adskillige redningsbåde, der gør tjeneste ved kysten af Wales, var forsynet med lufttætte rum.

Efter forgæves at have søgt i den halve times tid besluttede de at vende tilbage til skibet. Knap var denne beslutning fattet, før de hørte et svagt skrig fra en mørk genstand, der i stor hast gled dem forbi. De roede efter og indhentede den. Det viste sig at være *Ariel*s dæk. Ikke langt fra det lå August og kæmpede med svindende kræfter mod bølgerne. De så nu, at han var bundet fast til vragstumpen med et reb. Som man vil erindre var det mig selv, der havde slynget dette reb om livet på ham og bundet det fast til ringen i dækket for at holde ham oppe i siddende stilling, og det viste sig nu, at jeg derved var blevet et redskab til hans frelse. *Ariel* var ikke solidt bygget; da den sank,

skiltes den; vandet, som trængte ind, løftede dækket ud af sit leje og skød det – sammen med andre vragstumper – op til overfladen; August flød med og undgik således en skrækkelig død.

Der var gået mere end en time, siden han blev bragt om bord i *Pingvinen*, før han kom så meget til sig selv, at han kunne give en forklaring og opfatte, hvad der var sket. Endelig kom han helt til sig selv og fortalte mangt og meget om de følelser, der besjælede ham, mens han lå i vandet. Han var kommet til bevidsthed i det øjeblik, da han befandt sig under vand og med ufattelig hurtighed hvirvledes rundt og atter rundt, mens et reb strammede ham om halsen. Et øjeblik efter følte han, at han skød hurtigt opad; straks efter tørnede hans hoved voldsomt mod en hård genstand, og han mistede bevidstheden. Da han atter kom til sig selv, var han nogenlunde ved sin forstands fulde brug, men på visse punkter endnu helt forvirret og omtåget. Han forstod, at der måtte være sket en ulykke, og at han befandt sig i vandet, skønt hans mund var fri, så han med lethed kunne trække vejret. Muligvis har dækket på dette tidspunkt drevet afsted for vinden og slæbt ham efter sig liggende på ryggen. Selvfølgelig var der ingen fare for, at han skulle drukne, så længe han befandt sig i denne stilling. Straks efter kastede en brådsø ham ind over dækket, og her søgte han at holde sig fast, idet han af og til råbte om hjælp. Lige før han blev fundet af hr. Henderson, havde han været nødt til at slippe sit tag på grund af udmattelse, han var faldet i søen og havde opgivet ethvert håb om redning. Al den tid han lå i vandet og kæmpede for sit liv, havde han ikke den fjerneste erindring om *Ariel* eller hvad der var gået forud for katastrofen. En vag følelse

af rædsel og fortvivlelse lammede hans åndsevner. Da han langt om længe blev taget op, var han fuldstændig bevidstløs; og der gik som allerede sagt en times tid, inden han atter kom til sig selv ombord i *Pingvinen*. Hvad mig angår, så vaktes jeg på ny til live fra en tilstand, der grænsede yderst nær til døden, ved hjælp af kraftige gnidninger med flonel, der var dyppet i hed olie, en fremgangsmåde, der skyldtes Augusts råd (man havde i forvejen i tre en halv time forsøgt sig med alle mulige andre midler, men uden held). Det sår, jeg havde fået i halsen, så ganske vist stygt ud, men viste sig at være uden betydning, og jeg forvandt snart følgerne af det.

Pingvinen løb i havn kl. 9 om morgenen efter at have udstået en af de sværeste storme, der nogen sinde har raset på højde med Nantucket. Både August og jeg viste os i rette tid ved frokostbordet hos kaptajn Barnard; det var ganske vist også til alt held blevet dækket sent på grund af selskabet den foregående aften. Jeg tænker, at alle ved bordet var for medtaget til at lægge mærke til vort forkomne udseende – selvfølgelig ville vi ikke have kunnet stå for en nøjere prøvelse. Skoledrenge formår imidlertid at udrette vidundere, når det gælder om at føre bag lyset, og jeg betvivler meget, at så meget som blot en eneste af vore venner i Nantucket havde den fjerneste anelse om, at den skrækkelige historie, som nogle matroser fortalte rundt om i byen: "At de havde løbet et skib i sænk, ved hvilken lejlighed en 30-40 arme djævle var gået neden om og hjem", stod i nogen som helst forbindelse med *Ariel*, min kammerat eller mig. Vi to har ofte senere hen talt sammen om begivenheden – men aldrig uden bæven. I en af vore samtaler tilstod August oprigtigt, at han aldrig i sit liv havde følt en så

knugende fortvivlelse, som da han om bord i vor lille båd kom til erkendelse af sin frygtelige rus og knækkede sammen under den.

2

På intet som helst område, hvor vor sympati eller antipati spiller med ind, formår vi at drage pålidelige slutninger selv ud fra de simpleste kendsgerninger. Man skulle tro, at den katastrofe, som jeg nys har berettet om, til gavns ville have kølnet min lidenskab for søen. Tværtimod, der var knap gået en uge efter vor vidunderlige redning, før jeg følte en mere brændende længsel end nogen sinde efter de vilde eventyr, der falder i sømandens lod. Dette korte tidsrum havde været rigelig langt nok til at udviske den netop udståede fares mørke sider og lade dens lyspunkter fremtræde i så meget des stærkere glans. Mine samtaler med August blev hyppigere og hyppigere og opslugte til sidst hele min interesse. Han havde en måde at fortælle sine historier om havet på, der nok skulle gøre indtryk på mit livlige temperament og min dunkelt glødende fantasi (og så har det jo mindre at sige, at halvdelen af det han fortalte vistnok var løgn og digt, hvad jeg nu har en formodning om.) For resten er det sært nok, at jeg lyttede med allerstørst interesse, når han fortalte mig om de lidelser og ulykker, der så rigeligt bliver sømanden til del. For maleriets lyse side havde jeg i grunden kun ringe sans. Jeg drømte om skibbrud og hungersnød, om død eller fangenskab blandt vilde barbarhorder, om et liv henlevet i sorg og tårer på en ensom og øde klippe midt ude i et ukendt og unærmeligt ocean. Slige fantasier og ønsker – for drømmene udviklede sig til begær – er, har man senere hen fortalt mig, fælles for alle melankolikere; den gang antog jeg dem for profetiske forudanelser om en

skæbne, som jeg var bestemt til. Og August gik fuldstændig ind på min tankegang. Det er sandsynligt, at vort fortrolige samvær har ført til en delvis ombytning af vore karakterer.

Omtrent halvandet år efter *Ariels* forlis lod rederiet Lloyd og Vredenburgh (et hus, der så vidt jeg ved, havde forbindelse med Enderby & Co. i Liverpool) briggen "*Delfinen*" efterse og udruste til hvalfangst. Det var en gammel kasse og knap nok for sødygtig at regne, selv om den blev nok så grundigt repareret. Jeg forstår ikke, hvorfor den blev foretrukket for andre og gode skibe, der ejedes af samme rederi – men det var i alt fald tilfældet. Kaptajn Barnard var udset til at føre skibet, og August skulle ledsage ham. Mens briggen var under udrustning, gjorde han mig atter og atter opmærksom på den gunstige lejlighed, der nu bød sig til at få mit ønske om at komme ud at rejse opfyldt. Jeg lyttede villigt til hans tale, og dog var sagen jo ikke så lige at gå til. Min fader gjorde ingen indvendinger, men min moder blev hysterisk, blot jeg omtalte mit forehavende, og hvad der var endnu værre, min bedstefader, af hvem jeg ventede mig meget, lod mig vide, at jeg ikke skulle komme til at arve en rød øre efter ham, såfremt jeg tiere bragte den sag på bane. De hindringer, jeg mødte, svækkede dog ingenlunde mit ønske; de gød kun olie på ilden. Jeg besluttede at følge med, ske hvad der ville; jeg gjorde August bekendt med min beslutning, og vi gik i gang med at lægge en plan, der kunne bringe den til udførelse. Imidlertid talte jeg ikke mere til mine slægtninge om rejsen; jeg hengav mig tværtimod med iver til mine studier og vakte derved formodning om, at jeg havde givet afkald på mit forsæt. Senere hen har jeg ofte tænkt på min opførsel ved den lejlighed og da altid med mishag og undren. Det uhørte hykleri, som jeg

gjorde mig skyldig i for at fremme min plan, et hykleri, der gennemtrængte alle mine ord og handlinger, kan kun have forekommet mig udholdeligt i kraft af den heftige og brændende forventning, hvormed jeg så frem til opfyldelsen af mine længe nærede drømme om at rejse.

For at fremme mit bedrag var det nødvendigt, at jeg overlod meget af planens virkeliggørelse til August, der det meste af dagen var beskæftiget om bord i Delfinen, hvor han var sin fader behjælpelig i kahyt og kahytslast. Om aftenen måtte vi imidlertid tale sammen og hengive os til vore forhåbninger. På den måde var der forløbet en måned, og vi havde endnu ikke udpønset nogen plan, der kunne se ud til at lykkes, da han omsider forsikrede mig, at nu havde han alt i orden. Jeg havde en slægtning i New Bedford, en hr. Ross, i hvis hjem jeg ofte tilbragte to-tre uger ad gangen. Briggen skulle sejle omtrent midt i juni (i 1827), og vi blev nu enige om, at min fader en eller to dage, før den stak i søen, skulle modtage et af de sædvanlige breve fra hr. Ross, der inviterede mig til at tilbringe et par uger sammen med Robert og Emmet (hans sønner). August påtog sig at skrive dette brev og besørge dets fremsendelse. Når jeg så – efter hvad man ville tro – havde begivet mig på vej til New Bedford, skulle jeg i stedet for tage hen til August, hvis opgave det var at finde mig et skjulested om bord i Delfinen. Dette skjulested, forsikrede han mig, skulle nok blive indrettet så bekvemt, at jeg kunne holde ud at være der i mange dage. Når briggen var kommet så langt bort, at der ikke kunne være tale om at vende tilbage, skulle jeg – lovede han mig – blive indsat i alle mine rettigheder i kahytten; hans fader ville såmænd bare le ad vor gavtyvestreg. Og vi ville jo møde mange skibe; der ville

altid blive lejlighed til at sende et brev fra mig hjem til mine forældre og underrette dem om sagerne.

Endelig nåede vi midten af juni, og alt var i orden. Brevet var blevet afsendt og modtaget, og tidligt en mandag morgen forlod jeg mit hjem for at gå om bord i New Bedford-paketten; det antog man i hvert fald. Jeg gik imidlertid lige hen til August, der stod og ventede mig på et gadehjørne. Vi havde oprindelig besluttet, at jeg skulle holde mig skjult, til det blev mørkt, og da snige mig om bord i briggen; men en tæt tåge begunstigede os, og vi blev derfor enige om ikke at spilde tiden med at søge mig et skjul. August gik i forvejen ned mod havnen, og jeg fulgte efter i nogen afstand indpakket i en stor sømandskavaj, som han havde bragt med for at gøre mig ukendelig. Men hvem skulle jeg møde, netop som vi drejede om næste hjørne efter at have passeret Edmunds Brønd, andre end min gamle bedstefar, hr. Peterson; han kom lige hen imod mig, så mig ind i ansigtet og sagde med måbende forbavselse: "Hvad i alverden er det dog for en snavset kappe, du har fået på, Gordon?" – "Undskyld, hr!" sagde jeg med så grov en stemme og med så megen fornærmethed og forbavselse, som jeg i øjeblikket formåede at opdrive, "Undskyld, De skulle vel ikke tilfældigvis tage fejl? For det første hedder jeg slet inte Gurdun, og for det andet kunne De gerne se Dem noget bedre for og ikke komme her og kalde min nye overfrakke snavset, De, gamle sjover!" Jeg kunne have hvinet af latter, hvis ikke så meget havde stået på spil, ved synet af de sære fagter, hvormed den gamle herre modtog min stilfulde irettesættelse. Han veg forfærdet to-tre skridt tilbage, blev først bleg og derpå blussende rød, han skød brillerne op på panden og satte dem atter til rette på næsen, han løftede sin

paraply og skred frem til angreb. Han stoppede imidlertid brat op, som om han var kommet i tanker om noget, hvorpå han gjorde omkring og sjokkede ned ad gaden rystende af raseri og mumlende hen for sig: "Duer ikke længere – nye briller – troede det var Gordon, den lange begsnude af en skibsdreng."

Efter denne udståede fare bevægede vi os med større forsigtighed og nåede da også vort bestemmelsessted i god behold. Der var kun et par af søfolkene om bord og de var travlt beskæftiget henne ved forlugen. Kaptajn Barnard var, som vi godt vidste, optaget henne i Lloyd og Vredenburghs kontor, og der ville han blive til sent ud på aftenen, så fra den kant havde vi intet at frygte. August entrede først om bord, og jeg fulgte lige bagefter uden at nogen af de arbejdende matroser fik øje på mig. Vi gik straks ned i kahytten, hvor ikke et menneske opholdt sig. Den var overordentlig smukt indrettet – noget der ikke ligefrem er almindeligt i hvalfangerskibe. Der var fire udmærkede køjerum med brede og bekvemme køjepladser. Der var også en stor kakkelovn, lagde jeg mærke til, og et tykt og kostbart gulvtæppe, der dækkede gulvet så vel i salonen som i kabinetterne; der var fulde 7 fod til loftet, kort sagt alt var mere rummeligt og bekvemt indrettet, end jeg egentlig havde ventet. August gav mig imidlertid ikke megen tid at se mig om, han mente, jeg hellere måtte skjule mig så hurtigt som muligt. Han førte mig ind i sin egen kahyt; den lå til styrbord og lige op ad agterskottet. Han lukkede døren efter os og låsede den. Det forekom mig, at jeg aldrig havde set et kønnere lille værelse end det, jeg nu opholdt mig i. Det var ti fod langt og indeholdt en enkelt bred og bekvem køje. I den del af kabinettet, der lå nærmest ved skottet, fandtes et bord, stol og en bogreol, der var

fuld af bøger; de handlede hovedsagelig om rejser til lands og til vands. Rummet indeholdt også meget andet til nytte og fornøjelse, hvoriblandt et madskab, et slags kølerum, der som August viste mig rummede en masse lækkerier såvel i retning af drikke- som spisevarer.

Han pressede nu knoerne hårdt mod et bestemt sted af gulvtæppet i et hjørne af kahytten, og fortalte mig, at han havde skåret et firkantet stykke på ca. 16 tommer ud af gulvet og på ny anbragt det på sin plads. Lemmen, der stadig var fastgjort til gulvtæppet, åbnede sig for trykket af Augusts hænder, og jeg så nu, at den førte ned til agterlasten. Han strøg nu en fosfor-tændstik, tændte et lille vokslys, anbragte det i en blændlygte, steg ned gennem åbningen og bød mig følge efter. Det gjorde jeg, og han lukkede nu lemmen ved hjælp af et søm, der var slået ind i dens underside; tæppet kom naturligvis til at indtage sin sædvanlige stilling og dermed var ethvert spor af åbningen skjult.

Vokslyset lyste overmåde svagt, og det var kun med stor vanskelighed, at jeg formåede at famle mig frem mellem lastens brogede indhold. Lidt efter lidt vænnede mine øjne sig dog til mørket, og jeg kom frem med mindre besvær, idet jeg holdt mig fast ved min vens frakkeskøder. Efter at vi i lang tid havde krøbet og snoet os gennem utallige snævre gange, førte han mig hen til en stor jernbeslået kasse af den slags som man undertiden bruger til indpakning af finere lervarer. Den var sine fire fod høj og seks fod lang, men meget smal. To store tomme olie-fustager lå oven på den, og oven på dem igen lå en mængde halmmåtter vel i højde med kahyttens gulv. Og rundt om helt op til dækket fandtes sammenstuvet et helt virvar af

alskens skibsinventar samt en mængde pakkurve, tønder og baller af forskellig form og størrelse, så det syntes et helt vidunder, at vi overhovedet var sluppet frem til kassen. Jeg erfarede senere hen, at August havde ledet stuvningen af agterlasten med det mål for øje at berede mig et godt og sikkert skjulested; han havde kun haft en mand til hjælp, og han skulle ikke med på rejsen.

Min kammerat viste mig nu, at den ene af kassens ender kunne løsnes efter behag. Han skød den til side og viste mig det indvendige rum, der i høj grad tiltalte mig. En madras fra en af kahyttens køjer dækkede fuldstændig bunden, og mit skjulested var så fuldt af gode sager, at der lige blev plads til, at jeg selv kunne sidde oprejst eller ligge ned. Der var bøger, pen, blæk og papir, tre tæpper, en stor krukke vand, en lille tønde beskøjter, tre eller fire vældige bologna-pølser, en drabelig skinke, et koldt, stegt lammelår og seks flasker vin og likør. Jeg tog straks mit lille værelse i besiddelse og sikkert med større glæde end en konge nogen sinde er draget ind i et nyt palads. August belærte mig nu om, hvorledes jeg skulle åbne og lukke til for kassen, og holdt derpå lyset op under dækket og viste mig en snor, som førte hen under det. Den, sagde han, førte fra mit skjulested og hen til et søm, der var slået ind i agterlastens dæk umiddelbart under lemmen, som førte ind til hans kahyt. Jeg ville altså være i stand til at finde vejen tilbage uden hans førerskab, hvis der indtraf en uforudset hændelse, der gjorde et sådant skridt fornødent. Han gik nu sin vej og lod mig beholde lygten samt en rigelig forsyning af vokslys og tændstikker; og han lovede at besøge mig så ofte, der frembød sig en lejlighed uden risiko for opdagelse. Dette skete den syttende juni.

Jeg opholdt mig nu tre dage og nætter – så vidt jeg kunne skønne – i mit skjulested, og i al den tid var jeg kun udenfor et par gange for at strække mine lemmer. Og i al denne tid så jeg intet til August, hvad der dog ikke foruroligede mig synderligt; for jeg vidste, at briggen kunne stikke i søen, hvad time det skulle være, og at han i al den travlhed ikke ville have nemt ved at finde lejlighed til at aflægge mig besøg. Omsider hørte jeg lemmen blive åbnet og lukket igen, og han kaldte på mig med sagte stemme og spurgte, hvordan det gik, og om der var noget jeg trængte til. "Det går udmærket, og jeg trænger ikke til noget," svarede jeg. "Men hvornår sejler briggen?" "Endnu før en halv time er gået vil den være under sejl," svarede han. "Det kom jeg for at fortælle dig og for at du ikke skulle ængstes over min udeblivelse. Nu vil det igen vare noget, inden jeg kan komme her ned – måske en tre-fire dage. Alt går ellers, som det skal. Når jeg nu er krøbet op og har lukket lemmen, så skal du følge snoren hen til sømmet; der vil du finde mit ur; du kan få brug for det til at holde regnskab med tiden, du har jo ikke dagslyset at rette dig efter. Du ved vel ikke, hvor længe, du har været der nede – kun i tre dage; det er i dag den tyvende. Jeg ville gerne bringe uret hen til dig; men jeg er bange for, at man savner mig." Dermed gik han op.

Omtrent en time senere mærkede jeg tydeligt, at briggen bevægede sig, og lykønskede mig selv med, at jeg da endelig var kommet ud at rejse. Hermed slog jeg mig til tåls og besluttede med roligt sind at afvente begivenhedernes gang, til det skulle falde i min lod at ombytte kassen med den rummeligere, men dog næppe mere bekvemt indrettede kahyt. Min første bestræbelse gik ud på at få fat i uret. Jeg lod lyset stå og brænde

og famlede mig frem gennem mørket; jeg fulgte snorens utallige krumninger og, gjorde undervejs den opdagelse, at jeg af og til efter at have arbejdet mig frem ad en lang omvej i virkeligheden kun var nået et par fod fra mit udgangspunkt. Langt om længe nåede jeg sømmet, bemægtigede mig uret og bragte det i sikkerhed. Jeg kiggede nu på bøgerne, som jeg så betænksomt var blevet forsynet med, og udvalgte mig en, der handlede om Lewis og Clarkes ekspedition til Columbias munding. Med den morede jeg mig en tid, så blev jeg søvnig, slukkede lyset omhyggeligt og faldt straks i en sund og dyb søvn.

Da jeg atter vågnede, var jeg sært omtåget og det varede noget, inden jeg rigtigt blev klar over, hvor jeg befandt mig. Efterhånden vendte erindringen dog tilbage. Jeg tændte lys og så på uret, men det var gået i stå, altså kunne jeg ikke beregne, hvor længe jeg havde sovet. Mine lemmer var helt stivnet, jeg måtte udenfor og række og strække mig. Og nu blev jeg overfaldet af en sand ulvehunger; jeg kom til at huske på lammestegen, jeg havde spist noget af den lige før jeg lagde mig til at sove, og den havde smagt mig fortræffeligt. Hvor blev jeg da ikke forbavset ved nu at finde den fuldstændig rådden! Denne omstændighed vakte stor uro hos mig; den vakte en formodning om, at jeg vist havde sovet ganske overordentlig længe; derpå tydede også min uklarhed ved opvågningen. Måske var lastens beklumrede atmosfære årsagen til dette; opholdet var sikkert forbundet med fare. Mit hoved smertede frygteligt; det forekom mig, at hvert åndedrag voldte mig besvær; jeg var kort sagt overordentlig nedslået. Alligevel havde

jeg ikke mod til at åbne lemmen og vise mig; jeg trak uret op og søgte så vidt muligt at falde til ro.

Der gik nu fire og tyve lange og dræbende kedsommelige timer uden at nogen kom til mig, og jeg kunne ikke lade være med at anklage August for ligegyldighed. Min største bekymring skyldtes den omstændighed, at der nu kun var så meget som en halv liter vand tilbage, mens jeg plagedes meget af tørst; for jeg havde spist rigeligt af bologna-pølserne nu da jeg ikke havde mere lammekød. Jeg blev meget urolig, og bøgerne formåede ikke længere at adsprede mig. Desuden blev jeg overvældet af en stærk trang til at sove, men turde ikke give efter for den af frygt for den fare, der truede mig fra lastrummets indeklemte luft. Imidlertid belærte skibets rullen mig om, at vi nu for længst befandt os i rum sø, og en dump, summende lyd, der nåede mine øren som fra en umådelig afstand, overtydede mig om, at vi var ude for en ikke helt almindelig storm. Jeg kunne slet ikke forklare mig Augusts udeblivelse. Vi havde sikkert været så længe undervejs, at jeg nu kunne komme op. Der kunne ganske vist være tilstødt ham en ulykke; men jeg kunne rigtignok ikke tænke mig nogen, der skulle få ham til at lade mig blive så længe i mit fangenskab, med mindre han da skulle være død pludseligt eller være faldet over bord; men denne mulighed turde jeg slet ikke tænke mig. Vi kunne ganske vist have haft modvind og opholdt os måske af den grund endnu i nærheden af Nantucket. Denne hypotese måtte jeg dog lade falde; for i så fald måtte briggen jo have vendt mange gange; men det havde den ikke, den havde hele tiden sejlet med slagside til bagbord, hvad der talte tydeligt nok om en støt brise, der kom fra styrbordssiden. Men forudsat at vi

endnu befandt os i nærheden af øen, hvorfor kom August da ikke og så til mig og underrettede mig derom? Således grublede jeg over min ensomme og glædesløse stilling, og jeg besluttede mig til at vente endnu i 24 timer; hvis ingen kom mig til hjælp i løbet af den tid, ville jeg bane mig vej til lemmen og søge at få min ven i tale eller i det mindste få en smule frisk luft gennem åbningen og frisk vandforsyning fra hans kahyt. Som jeg tænkte herover, faldt jeg trods al stritten imod i dyb søvn, eller rettere sagt afmagt. Mine drømme var frygtelige. Alverdens ulykker og rædsler hjemsøgte mig. Jeg blev f. ex. kvalt til døde mellem store puder, der pressedes sammen om mig af grufuldt udseende dæmoner. Kæmpeslanger knugede mig i deres favn og stirrede mig roligt ind i ansigtet med deres forfærdelige skinnende øjne. Umådelige ørkener bredte deres frygtelige øde om mig. Vældige, grå og bladløse stammer strakte sig i endeløse rækker så langt øjet rakte. Deres rødder skjultes i vidt favnende sumpe, hvis øde sorte vande bredte sig viden om. De syntes levende som menneskelige væsener; deres knoglearme svajede hid og did, de anråbte de tavse vande om miskundhed med en røst, der syntes gennemtrængt af den dybeste fortvivlelse og dødsangst. Scenen skiftede; og jeg stod nu ene og nøgen midt i Saharas brændende hede sandørken. En rovgrisk løve lå sammenkrøbet ved mine fødder. Med et åbnedes dens vilde øjne og rettedes mod mig. Den sprang op og blottede sine forfærdelige tænder. Ud af dens røde svælg brast et brøl som himlens torden, og jeg faldt hovedkulds om i sandet. Under et kvælningsanfald af rædsel kom jeg lidt efter lidt til bevidsthed. Så var det da ingen drøm. Nu havde jeg jo mine sansers brug. Et vældigt, et virkeligt udyrs poter knugede mit bryst, dets hede

ånde slog ind i mit øre, dets hvide, frygtelige tænder glimtede mig i møde gennem mørket.

Ikke for noget i verden var jeg i stand til at røre et lem eller ytre en stavelse. Dyret, hvad det så end var, blev ved at indtage den samme stilling uden at tilføje mig nogen øjeblikkelig overlast, mens jeg fuldkommen hjælpeløs lå under det. Jeg følte, at min sjæls og mit legeurs kraft svigtede mig, at jeg gik til grunde, var ved at dø af frygt. Min hjerne blev omtåget, jeg blev dødeligt syg, mit syn svigtede mig, selv de glødende øjenkugler, der lyste over mig, tilsløredes. Jeg gjorde en sidste kraftanstrengelse, jeg udstødte et dæmpet nødråb til Gud og gav mig døden i vold. Lyden af min stemme syntes at vække dyrets hele slumrende raseri. Det kastede sig hen over mit legeme; men hvor blev jeg ikke forbavset, da det udstødte en sagte langtrukken klynken og begyndte at slikke mit ansigt og mine hænder med største iver og under tegn på den inderligste ømhed og fryd. Jeg var helt fortumlet, helt ude af mig selv af forbavselse; men jeg kunne jo ikke tage fejl af "Tigers", min newfoundlænders velkendte klynken og dens kejtede kærtegn. Og den var det. Jeg følte alt mit blod strømme til tindingerne i en svimmel, alt overvældende følelse af frelse og nyt liv. Jeg sprang op fra madrassen, slyngede armene om halsen på min kammerat og trofaste følgesvend og gav mit forpinte hjerte luft i en strøm af tårer.

Også denne gang var jeg i højeste grad uklar i hovedet og fortumlet, da jeg havde rejst mig fra madrassen. Og der gik lang, lang tid, før jeg kunne få nogen sammenhæng i mine tanker. Lidt efter lidt klaredes dog min hjerne, min tænkeevne vendte tilbage, og jeg blev mig min stilling bevidst i alle dens

enkeltheder. Tigers tilstedeværelse var jeg dog ikke i stand til at finde nogen forklaring på. Jeg udkastede den ene hypotese efter den anden, men måtte lade dem alle fare og nøjes med den trøst, at han var hos mig, delte min sørgelige ensomhed og opmuntrede mig med sine kærtegn. De fleste mennesker holder af deres hunde, men den hengivenhed, jeg nærede for Tiger var mere end almindelig; og der har sikkert heller aldrig levet et dyr, som i højere grad fortjente det. I syv år havde den været min uadskillelige ledsager og givet mig utallige beviser på sine ædle egenskaber. Da den endnu var hvalp, havde jeg reddet den ud af kløerne på en ondskabsfuld lille slubbert i Nantucket, der havde fået et reb om halsen på den og slæbte den ned til vandet; da den var blevet stor, gengældte den min tjeneste ved at frelse mig fra en stratenrøvers blystok.

Jeg tog nu uret i hånden og erfarede ved at holde det op til mit øre, at det igen var gået i stå. Det overraskede mig nu ikke; for min tilstand belærte mig om, at jeg også denne gang måtte have sovet meget længe, hvor længe, kunne jeg naturligvis ikke have nogen mening om. Jeg fortæredes af feber, og min tørst var ulidelig. Jeg famlede omkring efter den smule vand, der endnu var tilbage; for lys havde jeg ikke; vokslyset var brændt ned og tændstikæsken var ikke ved hånden. Da jeg endelig fandt krukken, gjorde jeg den opdagelse, at den var tom; Tiger havde utvivlsomt drukket vandet, ligesom han havde spist resten af lammekødet, benet lå omhyggeligt afgnavet ved indgangen til kassen. Det fordærvede kød kunne jeg sagtens undvære, men mit hjerte krympede sig i mig, når jeg kom til at tænke på vandet. Jeg var yderst svag og afkræftet, selv den ringeste bevægelse eller anstrengelse fik mig til at ryste over

hele kroppen som i koldfeber. Som for at gøre min elendighed endnu større huggede og rullede briggen i den grad, at oliefustagerne, som lå ovenpå kassen, hvert øjeblik truede med at styrte ned og spærre udgangen. Desuden led jeg meget af søsyge. Og nu besluttede jeg, koste hvad det ville, at bane mig vej til lemmen og søge hjælp, før det var for silde. Da jeg havde taget denne beslutning, gav jeg mig på ny til at søge efter tændstikkerne og vokslysene. De førstnævnte fandt jeg snart, lysene derimod ikke, uagtet jeg ganske bestemt huskede, hvor jeg havde lagt dem. Jeg opgav derfor min søgen indtil videre, befalede Tiger at lægge sig og begav mig straks på vej til lemmen.

Under dette forsøg blev min afkræftelse først rigtig åbenbar. Det var kun med yderste besvær, at jeg overhovedet kunne slæbe mig afsted, og nu og da svigtede mine ben mig, jeg faldt næsegrus omkuld og blev liggende flere minutter i en tilstand, der grænsede til fuldstændig sløvhed. Dog arbejdede jeg mig lidt efter lidt frem sporet af rædsel for at falde i afmagt i en af gangens indsnævringer; for i så fald havde jeg jo kun døden i vente. Til sidst opbød jeg al min energi for at komme så hurtigt som muligt afsted og tørnede med panden voldsomt mod den skarpe kant af en jernbeslået kasse. Bedøvelsen varede dog kun nogle få øjeblikke, men jeg opdagede til min usigelige sorg, at skibets heftige rullen havde revet kassen løs og kastet den hid, så den nu fuldstændigt spærrede mig vejen. Hvor meget jeg så end anstrengte mig, kunne jeg ikke rokke den en tomme fra dens plads, så fast var den kilet ind mellem de baller og det skibsinventar, der indesluttede den på alle sider. Derfor måtte jeg, så svag jeg end var, opgive min ariadnetråd og prøve på at

finde en ny vej, eller også måtte jeg klatre over hindringen og genoptage vejen på den anden side. Den første udvej syntes mig så vanskelig og farlig, at jeg ikke kunne tænke på den uden gysen. Svag som jeg var såvel på legeme som på sjæl, ville jeg sikkert fare vild, såfremt jeg vovede forsøget, og ynkeligt omkomme i lastens mørke og ildelugtende labyrint. Jeg søgte da at opbyde al den styrke, jeg endnu måtte have tilbage, for at gøre et forsøg på at klatre over kassen.

Som jeg nu stod oprejst, rede til at udføre mit forehavende, så jeg, at opgaven var langt vanskeligere, end min frygt havde hvisket mig i øret. På begge sider af den snævre gang rejste der sig en hel mur af forskellige slags tungt pakgods, som en eneste uforsigtighed fra min side kunne bringe til at brase sammen over hovedet på mig; og selv om jeg ikke ramtes af de nedstyrtende masser, kunne det jo ske, at de spærrede mig tilbagevejen, som vejen fremad allerede var spærret. Kassen, der standsede mig, var lang, uhåndterlig og ikke til at få fodfæste på. Jeg forsøgte forgæves på alle mulige måder at få tag i dens overkant og på den måde svinge mig op. Det var nu mit held, at mine bestræbelser mislykkedes; for jeg ville sikkert nok ikke have haft styrke til at arbejde mig frem over den alligevel. Til sidst foretog jeg et voldsomt stormløb for at tvinge kassen ud af dens stilling og mærkede nu en svag eftergiven. Jeg følte mig for og gjorde den opdagelse, at et af bundbrædderne var løst. Til alt held havde jeg min lommekniv hos mig, og det lykkedes mig nu – om end efter en hel del besvær – helt at skille brættet fra kassen. Jeg krøb nu ind gennem åbningen og opdagede til min usigelige glæde, at der ingen brædder var til den anden side, med andre ord: At kassen var uden låg. Og nu

fulgte jeg snoren uden at møde flere hindringer af betydning og nåede til sidst frem til sømmet. Jeg stod oprejst med bankende hjerte og trykkede varsomt og forsigtigt min hånd mod lemmen. Den gav ikke efter, som jeg havde ventet, og jeg trykkede hårdere til, skønt jeg stadig frygtede, at andre end August muligvis kunne være til stede i hans kahyt. Men lemmen var og blev urokkelig, hvad der forbavsede og foruroligede mig; jeg vidste jo, at den tidligere havde ladet sig bevæge så at sige uden nogen anstrengelse. Jeg pressede nu stærkt mod lemmen – den var og blev urokkelig; jeg opbød al min styrke – den gav stadig ikke efter; den trodsede mit raseri, min fortvivlelse, mine vanvittigste anstrengelser. Da lemmen end ikke fjedrede det mindste, var det klart, at den enten måtte være blevet opdaget og sømmet til, eller at der måtte være anbragt en umådelig tung byrde oven på den, som der slet ikke kunne være tale om at løfte.

Jeg overvældedes af den forfærdeligste angst og fortvivlelse. Jeg søgte forgæves at finde en rimelig årsag til, at jeg var blevet begravet. Jeg kunne overhovedet slet ikke tænke klart; jeg sank sammen på gulvet og hengav mig til de mest dystre fantasier; det forekom mig, at jeg nu var levende begravet, at jeg kun havde kvælningsdøden eller døden af hunger og tørst i vente. Først langt om længe fik jeg noget af min åndsnærværelse tilbage. Jeg rejste mig op og følte med fingrene efter åbningens sømme eller spalter. Da jeg havde fundet dem, så jeg efter, om der gennem dem sivede noget lys fra kahytten; det gjorde der ikke. Derpå tog jeg min lommekniv og stak bladet ind i spalterne, til jeg mødte modstand fra en eller anden hård genstand. Jeg skrabede på den; det var jern, rimeligvis en

ankerkætting, at dømme efter ujævnheden. Nu havde jeg kun at vende tilbage til kassen og give mig min sørgelige skæbne i vold eller se at falde nogenlunde til ro og om muligt finde udvej til redning. Jeg iværksatte straks mit forsæt, og det lykkedes mig efter usigelige besværligheder at nå tilbage. Da jeg fuldstændig udmattet sank sammen på madrassen, kastede Tiger sig ned ved min side, som om den med sine kærtegn ville trøste mig i min sorg og styrke mig til at bære skæbnen med fatning.

Til sidst blev jeg opmærksom på noget besynderligt ved dens opførsel. Den kunne ligge og slikke mit ansigt og mine hænder flere minutter i træk og så pludselig holde op og udstøde en sagte klynken. Når jeg da strakte hånden ud efter den, fandt jeg den ufravigelig liggende på ryggen med poterne i vejret. Denne opførsel, der gentog sig gang på gang, forekom mig yderst besynderlig; jeg kunne slet ikke blive klog på den. Da hunden syntes at være forknyt, tænkte jeg mig, at den muligvis havde pådraget sig et sår; jeg undersøgte derfor dens poter en for en med mine hænder, men fandt intet. Det kunne jo også være, at den var sulten, jeg gav den et stort stykke skinke, som den grådigt slugte – men bagefter blev den ved med sin sære opførsel. Så tænkte jeg mig, at den velsagtens plagedes af tørst ligesom jeg selv, og denne antagelse forekom mig meget rimelig, men nu slog det mig, at jeg jo kun havde undersøgt dens poter; det kunne være, at den var såret på krop eller hoved. Jeg følte nu efter på hovedet, og der var intet i vejen; men da jeg lod hånden glide hen langs ryggen, mærkede jeg et sted en lille rejsning af hårene på tværs af den. Jeg undersøgte stedet med min finger og opdagede en snor, der viste sig at være slynget omkring hundens krop. Ved nøjere undersøgelse stødte jeg på

en lille stump brevpapir, så vidt jeg da kunne dømme efter følelsen; den var fastgjort ved hjælp af snoren og fandtes lige bagved dyrets venstre bov.

3

Det faldt mig straks ind, at papirstumpen var et brev fra August; der måtte være indtruffet et ganske uforudset tilfælde, som havde hindret ham i at udfri mig af mit fængsel, og nu havde han fundet på denne udvej til at sætte mig ind i sagerne. Skælvende af iver gav jeg mig på ny til at søge efter mine tændstikker og vokslys. Jeg havde en dunkel forestilling om, at jeg havde gemt dem omhyggeligt lige før jeg lagde mig til at sove; og jeg havde i virkeligheden, før jeg begav mig på min sidste vandring til lemmen, bestemt kunnet huske stedet, hvor jeg havde lagt dem. Men nu søgte jeg forgæves at tilbagekalde det i min erindring, og jeg anvendte en hel time med resultatløs og irriterende leden efter de savnede genstande. Aldrig i mit liv har jeg vel oplevet sådanne tantaluskvaler af ængstelig forventning. Idet jeg famlede omkring med næsen helt nede ved ballasten lige udenfor indgangen til kassen, fik jeg omsider øje på en ganske svag lysning i retning af skibets stævn. Jeg blev meget forbavset og søgte at nærme mig til den, eftersom den ikke kunne være mere end et par fod borte. Men jeg havde næppe flyttet mig fra min plads, før jeg fuldstændigt tabte lysningen af syne, og jeg måtte føle mig frem langs kassen og sørge for at indtage nøjagtig samme stilling som før, før jeg atter fik den i sigte. Nu holdt jeg omhyggeligt øje med lyset og krøb med stor forsigtighed hen i mod det. Jeg nåede derhen og gjorde den opdagelse, at det kom fra nogle rester af mine tændstikker; de lå i en tom tønde, der var væltet om på siden. Netop som jeg undrede mig over, hvordan de var kommet der,

stødte min hånd mod nogle stumper vokslys, der åbenbart havde stiftet bekendtskab med Tigers tænder; det gik straks op for mig, at hunden havde fortæret alle mine lys, og jeg mistede ethvert håb om nogen sinde at få Augusts brev læst. Den smule voks, der var tilbage, kunne ikke være mig til nogen nytte; fosforet på tændstikkerne derimod samlede jeg sammen så godt det lod sig gøre og vendte med det tilbage til min kasse, hvor Tiger imens havde opholdt sig.

Nu vidste jeg hverken ud eller ind. Der var så mørkt i lasten, at jeg ikke kunne se min egen hånd, hvor tæt jeg end holdt den hen til mit ansigt. Jeg formåede kun lige at skelne den hvide papirstrimmel og endda ikke, når jeg stirrede lige på den, men kun når jeg vendte den yderste, mest fintmærkende del af nethinden mod den (når jeg skottede til den). Man kan heraf slutte sig til, hvor mørkt der var i mit fangehul, og min vens brev – forudsat det da var et brev fra ham – syntes kun at skulle tjene til endnu yderligere at ængste og forurolige mig. Forgæves udtænkte jeg et utal af sindssvage udveje til at skaffe lys, sådanne udveje som en mand i opiumsrusens halvslummer ville finde på i en lignende situation; og snart forekom de mig i min drømmetilstand som yderst fornuftige, snart som aldeles forrykte, alt eftersom fantasien eller forstanden havde overtaget. Til sidst fik jeg en idé, som der syntes at være god mening i; og det forbavsede mig kun, at jeg ikke før var kommet på den. Jeg lagde papirstumpen oven på en bog, samlede de stumper tændstikker, jeg havde fundet i tønden, sammen og lagde dem ovenpå papiret. Og nu gned jeg med håndfladen fosforet hurtigt men jævnt ud over papiret. En klar lysning bredte sig øjeblikkelig over hele fladen, og hvis der havde stået

noget skrevet på den, ville jeg ganske sikkert ikke have haft den mindste vanskelighed ved at læse det; men der stod ikke en stavelse, kun det nøgne hvide papir lyste mig skuffende i møde. Fosforlyset døde bort i løbet af få sekunder, og alt mit håb og mod døde med den.

Jeg har tidligere gjort opmærksom på, at min åndelige tilstand grænsede til idioti. Jeg havde ganske vist mine lyse øjeblikke, hvor jeg var ved min fornufts fulde brug, ja endda rådede over en vis energi; men de var få. Det må heller ikke glemmes, at jeg i mange døgn havde været indespærret i lasten på et hvalfangerskib og indåndet dens fordærvede, næsten pestsvangre luft, og at jeg i lang tid kun havde været sparsomt forsynet med vand. De sidste fjorten-femten timer havde jeg slet ikke haft noget og i al den tid havde jeg heller ikke sovet. Stærkt saltede, krydrede næringsmidler havde været min hovedsagelige, og, siden jeg mistede lammekødet, min eneste føde, når undtages beskøjterne, og de var nu uden nytte for mig; for det var mig umuligt at få dem ned gennem min svulne, udtørrede hals. Jeg havde stærk feber og befandt mig i enhver henseende såre ilde. Heri må forklaringen søges på den kendsgerning, at der forløb mange kvalfulde og bitre timer efter mit forsøg med fosforet, før det gik op for mig, at jeg jo kun havde undersøgt den ene side af papiret. Jeg skal ikke forsøge på at beskrive den følelse af raseri, der greb mig, da det i et eneste nu blev mig klart, hvilken enorm tankeløshed jeg havde gjort mig skyldig i. Min bommert ville i og for sig have været uden betydning, hvis min dårskab og hidsighed ikke havde villet det anderledes; men skuffet over ikke at finde et

eneste ord på papiret havde jeg i barnagtig vrede revet det i stykker og kastet det fra mig.

Tigers kløgt reddede mig dog ud af den værste del af forlegenheden. Efter langvarig søgen fandt jeg nemlig en lille stump af brevet, lod hunden lugte til den og søgte at gøre den begribeligt, at den skulle bringe mig resten. Jeg havde ikke lært den de sædvanlige kunststykker, for hvilke dens race er berømte, og dog syntes den straks at forstå, hvad jeg mente; den snusede omkring og bragte mig i løbet af kort tid endnu et stykke af brevet. Nu blev den stående hos mig, gned snuden mod min hånd, som om den ventede min billigelse af dens værk. Jeg klappede den på hovedet, og nu skyndte den sig afsted igen. Denne gang varede det nogle minutter, inden den kom tilbage, men da den endelig kom, medbragte den et stort stykke af papiret; det viste sig, at jeg nu havde det hele, jeg havde altså kun revet brevet i tre stykker. Til alt held havde jeg ingen vanskelighed ved at finde den smule fosfor, der var tilbage; det udsendte endnu en ganske svag lysglans. Modgangen havde lært mig at være forsigtig; denne gang overvejede jeg min fremgangsmåde omhyggeligt. Det var efter min mening højst sandsynligt, at der var skrevet nogle ord på den side af papiret, som endnu ikke var undersøgt – men hvilken side var det? Jeg satte stumperne sammen, men det gav mig jo ingen oplysning i nævnte henseende, omend det skaffede sikkerhed for, at alle ordene (såfremt der fandtes nogle) nu befandt sig på samme side og i tilbørlig orden, som de var skrevne. Det var så meget mere nødvendigt at få spørgsmålet besvaret, som den smule fosfor, der nu var tilbage, absolut ikke ville tillade mig at anstille et tredje forsøg, hvis det,

jeg nu havde for, glippede. Jeg lagde som før papiret på bogen og satte mig hen i nogle minutter og overvejede sagen nøje. Til sidst kom jeg til det resultat, at den beskrevne side måtte frembyde nogle, ganske vist såre ubetydelige, ujævnheder, som en fin følesans dog muligvis ville være i stand til at spore. Jeg besluttede at anstille forsøget og lod min pegefinger varsomt glide hen over den side, der vendte opad, men der var intet at opdage, hvorfor jeg vendte papiret og på ny lagde det til rette på bogen. Jeg lod atter min pegefinger glide forsigtigt hen over det og opdagede i dens spor en ganske overordentlig svag gløden, der lige lod sig skimte. Det stod mig klart, at denne lysning måtte stamme fra nogle smådele fosfor, der var blevet tilbage på papiret fra mit forrige forsøg. Altså måtte skriften være på den anden side, såfremt der da overhovedet var nogen skrift på papiret. Jeg vendte det på ny og gik til mit arbejde som forrige gang. Jeg gned fosforet ind, og nu kom adskillige linjer til syne skrevet med store bogstaver og med rødt blæk. Lyset var stærkt, men yderst kortvarigt. Havde jeg ikke været så ophidset som jeg var, så havde der dog været rigeligt tid nok til at læse de tre sætninger, der udgjorde skrivelsen; for så meget fik jeg da set. Men i min iver efter at læse alt på en gang nåede jeg kun at få læst de 13 sidste ord; de lød således: – "blod –, du må blive i dit skjul, såfremt du har dit liv kært."

Hvis jeg havde læst hele brevets indhold, hvis jeg havde opfattet den fulde betydning af den advarsel, som min ven søgte at give mig, så ville jeg dog næppe, om jeg så havde erfaret den frygteligste ulykke, have følt en tiendedel af den vage, men usigelige rædsel, der nu hærgede mit sind efter læsningen af de få løsrevne advarselsord. Og ordet *blod* – dette ordenes ord –

der alle dage har været svangert med løndom, lidelse og gru, hvor mangedobledes ikke dets betydning netop fordi det fremtrådte nøgent og uden sammenhæng med den forudgående sætning, hvor isnende og alvorstungt trængte det ikke ind i min mørke celle, ind i min sjæls lønligste krog!

August havde utvivlsomt sine gode grunde til at ønske, at jeg skulle forblive i mit skjul – men hvilke var de? Ja, derover grublede jeg atter og atter uden at komme til noget resultat. Netop som jeg var vendt tilbage fra min sidste udflugt til lemmen og før min opmærksomhed var blevet fanget af Tigers besynderlige opførsel, havde jeg besluttet at lade mig høre af de ombordværende eller, hvis det ikke skulle lykkes mig, forsøge at skære mig gennem mellemdækket. Jeg var temmelig vis på, at en af de to ting nok skulle lykkes for mig, og denne halve vished havde givet mig mod til at udholde min skrækkelige stilling. Men de få ord, jeg havde læst, havde afskåret mig fra disse sidste udveje, og nu følte jeg for første gang min elendighed i hele dens omfang. I et anfald af vanvittig fortvivlelse kastede jeg mig ned på madrassen, hvor jeg vel så meget som et helt døgn blev liggende i en døs, der kun blev afbrudt af enkelte lyse øjeblikke, hvor jeg var ved min forstands og min hukommelses fulde brug.

Endelig stod jeg på ny op og tænkte min skrækkelige stilling igennem. Endnu i 24 timer kunne jeg måske leve uden vand – men så heller ikke længere. I begyndelsen af mit fangenskab havde jeg taget godt for mig af de drikkevarer, August havde forsynet mig med; men de forstærkede kun min feber uden i mindste måde at slukke min tørst. Nu havde jeg kun en kvart fersken-likør tilbage, og den vægrede min mave sig ved at tage

imod. Pølserne var fortæret, af skinken var kun et stykke svær tilbage, og Tiger havde spist alle beskøjterne på nær nogle småstumper. Min hovedpine tog mere og mere til ledsaget af den vildelse, der mere eller mindre havde plaget mig lige siden min første søvn. I de sidste timer havde min åndedrætsvirksomhed været forbundet med stort besvær, og nu ledsagedes hvert eneste åndedræt af de pinligste krampefornemmelser i brystet. Men der var desuden noget helt andet, der voldte mig uro, ja en sådan rædsel, at det lykkedes mig at rive mig ud af den døs, hvori jeg lå hensunket på madrassen. Og det var hundens opførsel.

Jeg lagde først mærke til dens forandrede opførsel, da jeg sidste gang strøg fosforet ud over brevet. Den fo'r frem og stødte snuden mod min hånd med en sagte snerren; jeg var dog alt for optaget af mit forsøg til i nogen synderlig grad at fæste min opmærksomhed ved denne omstændighed. Snart efter kastede jeg mig, som det vil erindres, ned på madrassen og faldt i en slags dvale. Jeg mærkede imidlertid snart en hvæsende lyd og opdagede, at den hidrørte fra Tiger, der hvæsede og gispede i en tilstand af frygtelig ophidselse, som det fremgik af dens flammende øjne. Jeg talte til den, den svarede med en sagte knurren og forholdt sig derpå roligt. Jeg faldt nu atter hen i min døs og blev atter vækket af hunden på lignende måde som før. Dette gentog sig en tre-fire gange, og jeg blev til sidst så forskrækket over Tigers adfærd, at jeg blev lysvågen. Den lå nu henne ved indgangen til kassen og knurrede rasende, men dog sagte og skar tænder som i krampe. Jeg nærede ingen tvivl om, at den beklumrede luft i lastrummet og manglen på vand havde gjort den gal, og jeg vidste ikke, hvilke forholdsregler jeg skulle

gribe til. Jeg kunne ikke nænne at dræbe den og dog syntes det absolut nødvendigt af hensyn til min egen sikkerhed. Jeg kunne se, at dens øjne var rettet mod mig med et udtryk af det dødeligste had, og jeg ventede hvert øjeblik, at den skulle overfalde mig. Til sidst formåede jeg ikke længere at holde min frygtelige stilling ud, jeg besluttede under alle omstændigheder at forlade kassen; gjorde den modstand, ville jeg om fornødent gøre det af med den. For at slippe ud måtte jeg skræve over den, og den syntes allerede at ane mit forsæt, den rejste sig op på forbenene, hvad jeg kunne se af øjnenes ændrede stilling, og blottede sin glinsende hvide, frygtelige tandrække. Jeg stak likørflasken og skinkeskindet til mig og bevæbnede mig med en stor forskærerkniv, som August havde forsynet mig med; derpå indhyllede jeg mig omhyggeligt i min kappe og vendte mig nu mod døren. Aldrig så snart havde jeg gjort det, før hunden med et højt glam sprang løs på min strube. Dens legeme ramte med hele sin vægt min højre skulder, og jeg faldt over til venstre med dyret oven på mig. Jeg var faldet på knæene med hovedet ned i sengetæpperne og undgik derved et nyt angreb; dog fik dens skarpe tænder fat i mit halstørklæde, men heldigvis formåede de ikke at bane sig vej gennem dets talrige vindinger. Men hunden lå jo oven på mig, og det ville ikke vare længe, inden jeg ganske var i dens vold. Fortvivlelsen gav mig styrke, jeg slyngede den fra mig og sprang op med tæpperne i mine hænder. Disse kastede jeg nu over hovedet på hunden, og før den igen slap løs, var jeg ude af døren og havde låst den efter mig. Under kampen havde jeg imidlertid måttet give slip på min stump svær, og jeg havde nu ikke anden proviant tilbage end en kvart flaske likør. Da det gik op for mig, følte jeg mig

gennemtrængt af en af disse naturstridige lyster, der ellers hører hjemme hos forkælede børn; jeg satte flasken for munden, tømte den til sidste dråbe og slængte den fra mig i raseri.

Braget var næppe døet hen, før jeg hørte mit navn blive udtalt med sagte men indtrængende stemme; lyden kom fra forskibet. Jeg var så ganske uforberedt, og sindsbevægelsen overmandede mig i den grad, at jeg forgæves søgte at svare. Min taleevne svigtede mig komplet, og jeg rystede og skælvede af angst for, at min ven skulle antage mig for død og opgive forsøget på at nå frem til mig, og alt imens gispede og hev jeg for at komme til orde. Men jeg evnede ikke for alt i verden at frembringe så meget som en eneste stavelse. Jeg kunne nu ganske svagt høre nogen bevæge sig et stykke forude. Men lyden blev svagere, svagere; hele tiden svagere. Mon jeg nogen sinde vil glemme de følelser, der i denne stund gennemtrængte mig? Han forlod mig, min ven, min kammerat, på hvem jeg havde så store krav, han forlod mig, han svigtede mig, ja, han var gået sin vej. Så kunne jeg gå ynkeligt til grunde, omkomme i det modbydeligste, det forfærdeligste af alle fængsler; og et eneste ord, en eneste lyd var nok til at frelse mig – men det ord, den lyd mægtede jeg ikke at frembringe. Det svimlede for mig og jeg tumlede forover.

Da jeg faldt, gled forskærerkniven ud af mit bælte og faldt raslende hen ad gulvet. Aldrig har nogen melodi lydt så sødt i mine øren. I feberagtig spænding lyttede jeg efter, hvilken virkning lyden ville have på August; for det var jo ham, der kaldte mig ved navn. I nogle øjeblikke var alt stille. Så hørte jeg igen ordet Arthur blive udtalt sagte og ligesom tøvende. Mit på

ny opblussende håb løsnede min tunge, og jeg råbte af mine lungers fulde kraft: "August – oh, August!" – "Tys, for Gud i Himlens skyld, vær stille," svarede han skælvende af bevægelse; "jeg kommer straks, så snart jeg kan slippe frem gennem lasten." Jeg hørte ham længe, længe, og hvert øjeblik forekom mig som en evighed. Endelig hvilede hans hånd på min skulder, og i samme nu førte han en flaske vand til mine læber. Kun de, der pludselig er blevet udfriet af gravens svælg, kun de, der kender tørstens kvaler til bunds, kan fatte den usigelige fryd, der gennembævede mig, mens jeg nedsvælgede det klare vand, den vidunderligste, den herligste af alle drikke.

Da min tørst nogenlunde var slukket, hentede August tre-fire kolde, kogte kartofler frem af sine lommers dyb, som jeg fortærede med glubende appetit. Han havde medbragt et lys i en blændlygte, og de livsalige stråler frydede mig næppe mindre end maden og drikken. Men jeg brændte af begærlighed efter at erfare grunden til hans sene komme, og han gav sig nu til at fortælle, hvad der havde tildraget sig om bord i skibet under mit langvarige fængselsophold.

4

Briggen stod, som jeg havde regnet med, til havs en times tid efter, at August havde bragt mig uret. Det var den tyvende juni. Da havde jeg, som det måske vil erindres, opholdt mig tre dage i lasten, og i al den tid havde der hersket en sådan travlhed om bord, en sådan løben ud og ind af agtersalon og kahytter, at han ikke havde haft lejlighed til at besøge mig, såfremt da lemmen skulle forblive uopdaget. Da han endelig kom, havde jeg forsikret ham, at alt gik godt, og de to følgende dage nærede han derfor ingen bekymring med hensyn til mig, selv om han så sig om efter en lejlighed til at aflægge mig besøg. En sådan frembød sig først den fjerde dag. Adskillige gange i løbet af den tid havde han været på nippet til at betro sin fader alt, så jeg kunne komme op med det samme; men afstanden fra Nantucket var endnu ikke ret stor, og nogle ytringer, kaptajn Barnard havde ladet falde, gjorde det sandsynligt, at han ufortøvet ville vende om, såfremt han opdagede, jeg var om bord. Desuden kunne August, som han fortalte mig, ikke forestille sig, at jeg endnu led mangel i nogen retning, og i modsat fald ville jeg vel nok lade høre fra mig ved lemmen. Alt vel overvejet besluttede han derfor at lade mig blive, hvor jeg var, til der frembød sig en lejlighed til at gæste mig i smug. Som allerede fortalt skete dette ikke før fjerdedagen efter at jeg havde fået uret, syvendedagen efter at jeg havde taget ophold i lasten. Og han gik nu ned, men uden at medbringe hverken vand eller proviant; det var hans hensigt at kalde på mig og bede mig komme hen til lemmen, han ville da oppe fra kahytten

række mig, hvad jeg behøvede. Da han kom ned, opdagede han, at jeg sov; jeg må nok have snorket stærkt. Efter al beregning må dette jo have været den søvn, i hvilken jeg faldt, lige efter at jeg havde hentet uret; altså må jeg have sovet tre dage og nætter ud i et om ikke mere. I den senere tid er jeg såvel ved egen erfaring som ved andres udsagn blevet belært om de stærkt søvndyssende egenskaber, der udmærker gammel tran, der er indesluttet i lukkede rum; og når jeg nu tænker på lastens beskaffenhed og det lange tidsrum, i hvilket briggen var blevet brugt til hvalfangst, så undres jeg mere over, at jeg overhovedet vågnede igen, da jeg først var faldet i søvn, end over at jeg sov de omtalte 3 døgn i træk.

August kaldte først ganske sagte på mig uden at lukke lemmen – men jeg svarede ikke. Derpå lukkede han lemmen og kaldte højere på mig – til sidst meget højt; men jeg blev bare ved at snorke. Nu var han lidt i vildrede med hvad han skulle gøre. Det ville tage nogen tid for ham at arbejde sig hen til kassen, og i mellemtiden ville han blive savnet af kaptajn Barnard, der hvert øjeblik havde brug for ham. Han besluttede derfor at stige op og afvente en ny lejlighed til at besøge mig. Han fattede så meget lettere den beslutning, som jeg syntes at sove sundt og trygt; han kunne jo ikke have nogen anelse om, at jeg havde taget skade af mit fængselsophold. Netop som han havde fattet sin beslutning, vaktes hans opmærksomhed af en usædvanlig støj inde i agtersalonen. Han sprang hurtigst muligt gennem lemmen, lukkede den og åbnede døren, der førte ind til hans kahyt. Han havde aldrig så snart sat sin fod over tærsklen, før glimtet af et pistolskud skar ham i øjnene, og i samme nu blev han slået til gulvet med en håndspage.

En kraftig hånd holdt ham nede med et solidt greb om struben; dog kunne han se, hvad der foregik omkring ham. Hans fader lå på kahytstrappen med hovedet nedad; han var bundet på hænder og fødder, og i panden havde han et dybt sår, hvorfra blodet ustandseligt flød. Han lå ganske stille uden at sige noget; han var sikkert døden nær. Styrmanden stod bøjet over ham med et udtryk af djævelsk hån i sine øjne; han undersøgte hans lommer på det grundigste og satte sig i besiddelse af en tyk tegnebog og et kronometer. Syv af mandskabet (deriblandt kokken, en neger) gennemsøgte agtersalonen omme i bagbordssiden for at finde våben; og det varede heller ikke længe, inden de havde forsynet sig med musketter og ammunition. Foruden kaptajn Barnard og August var der ni mand i kahytten; og de hørte allesammen til udskuddet blandt besætningen. Slynglerne gik nu op på dækket, og de tog min ven med sig efter først at have bundet hans hænder bag på ryggen. De gik forud til bakken, og to mand stillede sig på post med deres økser; to andre bevogtede storlugen. Og styrmanden råbte nu med høj røst: "Kan I høre, I dernede? Se til at komme op med jer, men en for en – værsgo' – og ingen mukken." Det varede adskillige minutter, inden nogen viste sig, langt om længe kom en englænder, der havde taget hyre som ubefaren, op; han græd ynkeligt og tryglede ydmygt styrmanden, om han dog ville spare hans liv. Det eneste svar, han fik, var et øksehug midt i panden. Den stakkels djævel faldt til dækket uden en lyd, og den sorte kok tog ham i sine arme, som kunne han været et lille barn, og hev ham sindigt ud i søen. De mænd, der var nede, hørte hugget og legemets plask i vandet, og de lod sig nu hverken med trusler eller løfter bevæge

til at komme op, før der blev tale om at ryge dem ud. Så stormede de frem, og det kunne et øjeblik se ud, som var der en mulighed for briggens tilbageerobring. Men det lykkedes oprørerne at spærre bakken fuldstændig, da seks af deres modstandere var sluppet op på dækket. Da de var så få og tilmed ubevæbnede, overgav de sig efter kortvarig modstand. Styrmanden snakkede godt for dem – åbenbart i den hensigt at påvirke dem, der endnu befandt sig nede; for de kunne høre hvert ord, der blev sagt på dækket. Og udfaldet beviste så vel hans kløgt som hans djævelske ondskab. Alle erklærede sig nu villige til underkastelse, og de kom op en for en, blev bagbundet og kastet om på ryggen sammen med de første seks – der var i alt syv og tyve, som ikke havde deltaget i mytteriet.

Og nu fulgte et forfærdeligt blodbad. De bundne sømænd blev slæbt hen til kobryggen. Her stod kokken med en økse og gav hvert af ofrene et hug i hovedet, mens hans hjælpere hev dem udenbords. På denne måde omkom to og tyve, og August, der havde opgivet alt håb, ventede hvert øjeblik, at han skulle blive den næste. Men det syntes som om slynglerne nu var trætte eller lede ved deres blodige dåd; for de 4 fanger, der endnu var tilbage, samt August, der var blevet kastet hen på dækket til de andre, blev ladt i fred, mens styrmanden lod bringe rom og hele morderbanden holdt et sviregilde, der varede lige til solnedgang. Nu gav de sig til at diskutere de overlevendes skæbne, mens disse selv kun lå nogle få alen borte og kunne høre hvert ord, der blev sagt. Spiritussen syntes at blødgøre nogle af oprørerne; de foreslog at slippe fangerne løs på den betingelse, at de sluttede sig til mytteriet og blev delagtige i dets udbytte. Den sorte kok, der i enhver henseende

syntes at være en ren dæmon, og som øvede lige så meget om ikke mere indflydelse end selve styrmanden, ville imidlertid ikke høre tale om sligt, og han lettede flere gange på sig for at genoptage sit arbejde ved kobryggen. Heldigvis var han så beruset, at de mindre blodtørstige blandt drikkebrødrene havde let ved at holde ham tilbage. Blandt disse var en sejlmager ved navn Dirk Peters. Denne mand var søn af en indiansk kvinde, som hørte til upsorokaernes stamme, der har sit tilhold mellem de "Sorte Bjerge" ved Missouris udspring. Hans fader var opkøber af pelsværk så vidt jeg ved; i hvert fald havde han beskæftigelse på handelspladserne ved Lewis floden. Peters selv var overmåde barsk af udseende. Han var ikke synderlig høj, ikke mere end fire fod og otte tommer, men hans legemsbygning var herkulisk. Især hans hænder var umenneskeligt tykke og brede. Hans arme og ben var sært krummede og syntes ganske at mangle bøjelighed. Hans hoved var ligeledes vanskabt; det var umådelig stort, det var fuldstændig skaldet, og det havde i issen en af den slags fordybninger, som man så hyppigt træffer hos negre. For at skjule sin skaldethed, der ikke kom af høj alder, brugte han gerne en paryk, der bestod af hvad som helst, der havde lighed med hår, til tider huden af en spansk hund eller en grå bjørn. På det her omhandlede tidspunkt gik han med et stykke bjørneskind om hovedet, hvad der bidrog ikke så lidt til at fremhæve den vildskab, der i forvejen kendetegnede hans ansigt, der havde upsorokaernes racepræg. Hans mund strakte sig omtrent fra det ene øre til det andet; læberne var tynde og syntes ligesom visse andre dele af hans legeme blottet for naturlig bøjelighed; hans ansigtsudtryk blev som følge deraf

stillestående og upåvirkeligt af hans skiftende sindstilstande. Hvordan dette udtryk var, kan man danne sig en forestilling om, når man tager i betragtning, at hans tænder var overordentlig lange og fremstående, og at de aldrig dækkedes af læberne. Ved et flygtigt blik på denne mands ansigt, kunne man tro det var fortrukket af latter, men så man lidt nøjere til, ville man få en gysende fornemmelse af, at hvis dette var lystighed, så var det en djævels lystighed. Om dette besynderlige væsen var der mange anekdoter i omløb blandt Nantuckets sømænd. Disse anekdoter gik ud på at skildre den umådelige styrke, han var i besiddelse af, når han blev ophidset; og nogle af dem lod formode, at han ikke rigtig var ved sine fulde fem. Men om bord i "*Delfinen*" syntes han nærmest at være blevet behandlet med en vis ringeagt. Jeg har berettet så indgående om Dirk Peters, fordi han – sit grumme udseende til trods – blev den, der frelste Augusts liv, og fordi jeg ofte senere hen vil komme til at omtale ham, alt som min fortælling skrider frem – en fortælling, der – lad mig kun sige det her – vil komme til at indeholde ting, der ligger så helt udenfor den menneskelige erfarings område og derfor også hinsides grænserne for menneskelig tiltro, at jeg fortsætter uden mindste håb om, at man vil tro på alt, hvad jeg har at berette, og dog sætter jeg trøstigt min lid til, at tiden og den stadig fremadskridende videnskab en gang vil give bekræftelse på nogle af de mest betydningsfulde og usandsynlige af mine påstande.

Efter megen uenighed og tre-fire heftige sammenstød blev det til sidst bestemt, at alle fangerne (med undtagelse af August, som Peters havde udset sig til proviantskriver, som han

spøgefuldt udtrykte sig) skulle sættes i drift i en af de mindste hvalbåde. Styrmanden gik ned i kahytten for at se, om kaptajn Barnard endnu var i live; oprørerne havde jo, som det vil erindres, ladet ham blive tilbage, da de gik op på dækket. De to mænd kom straks efter op; kaptajnen var bleg som døden men syntes dog i nogen grad at have forvundet virkningerne af sit sår. Han talte til mændene med næppe hørbar stemme, bad dem om ikke at sætte ham i drift og formanede dem til at vende tilbage til deres pligter; han ville i så fald landsætte dem, hvor som helst de ønskede det, og ikke foretage sig noget med henblik på at bringe dem for retten. Han kunne lige så godt have talt til vindene. To af banditterne greb ham ved armene, hev ham ud over rælingen og ned i båden, der var blevet sat i vandet, mens styrmanden opholdt sig i kahytten. De fire mænd, der lå på dækket, blev nu løst og fik befaling til også at begive sig ned i båden, hvilket de gjorde uden mindste forsøg på modstand – kun August måtte blive tilbage, skønt han søgte at slide sig løs, og skønt han tryglede og bad, at han i det mindste måtte få lov at sige farvel til sin fader. En håndfuld beskøjter og et krus vand blev nu rakt ned, men hverken mast, sejl, årer eller kompas. Båden blev taget på slæb nogle få øjeblikke, mens oprørerne holdt en ny rådslagning, og så endelig kastet los. Det var imidlertid blevet nat; der var hverken måne eller stjerner på himlen; der gik en ret generende, krap sø, skønt det ikke blæste noget videre. Båden gled straks ud af sigte, og der var sikkert kun ringe håb for de ulykkelige, som var om bord i den. Skibet befandt sig imidlertid da på 35° 30' nordlig bredde og på 61° 20' vestlig længde, altså i ikke ret stor afstand fra Bermuda-øerne.

August søgte derfor trøst i den tanke, at båden kunne have held til at nå land eller i hvert fald møde andre fartøjer ud for kysten.

Alle sejl blev nu sat om bord i briggen, og den oprindelige kurs mod sydvest blev fremdeles fulgt; oprørerne havde i sinde at gå på sørøveri; så vidt det fremgik af deres forblommede udtryk, drejede det sig om et skib, der skulle opsnappes, mens det var undervejs fra de Kapverdiske øer til Portorico. August blev der ikke taget notits af, hans bånd blev løst, og han fik lov at bevæge sig frit omkring overalt forude for kahytten. Dirk Peters behandlede ham ret venligt og gik ved en bestemt lejlighed imellem, da kokken ville tilføje ham overlast. Hans stilling var dog hele tiden yderst usikker; mændene var altid berusede, og han kunne ikke stole på, at deres overbærenhed eller ligegladhed med hensyn til ham ville vare ved. Og dog, forsikrede han, var der intet, der pinte ham i den grad som bekymringen for mig; og jeg har da for resten aldrig haft anledning til at betvivle oprigtigheden af hans venskab. Flere end en gang havde han besluttet at underrette oprørerne om, at jeg var skjult om bord, men hver gang betænkte han sig; dels skræmtes han af erindringen om de grusomheder, han allerede havde haft for øje, dels håbede han snart selv at kunne komme mig til hjælp. Han var derfor uafladelig på sin post, men trods al årvågenhed forløb der tre dage, før nogen lejlighed frembød sig. Tredje dags aften blæste det op til storm fra øst, og alle mand blev sendt op for at bjerge sejl. Under den uro, som nu herskede, lykkedes det ham uset at slippe ned i kahytten. Hvor blev han da ikke bedrøvet og forfærdet ved at se den forvandlet til oplagsplads for proviant og skibsinventar! Tilmed da en gammel ankerkætting, der hidtil havde haft sin plads under

kahytstrappen, var blevet slæbt frem og anbragt lige over lemmen. Det var umuligt at flytte den uden at blive opdaget, og han skyndte sig derfor tilbage til dækket. Da han kom op, blev han grebet i struben af styrmanden, der spurgte, hvad han havde haft at bestille i kahytten, og gjorde mine til at slynge ham ud over bagbords skanseklædning, da Dirk Peters kom til og for anden gang frelste hans liv. August blev nu belagt med håndjern (der var adskillige par om bord), og hans ben blev surret forsvarligt sammen. Han blev bragt forud i mandskabets kahyt og kastet ind i en underkøje opad bak-skottet med den besked, at han ikke skulle sætte sine ben på dækket igen, før "briggen ikke længere var en brig". Ja, sådan udtrykte kokken sig, (det var ham, der kastede August ind i køjen), og det er ikke let at sige, hvad han egentlig mente med sine ord. Disse tildragelser skulle imidlertid, som det straks vil vise sig, blive midlet til min frelse.

5

Da kokken var gået sin vej, bukkede August under for sin fortvivlelse og opgav ethvert håb om nogen sinde at slippe levende ud af køjen. Han besluttede nu at underrette den første den bedste, der kom ned, om min stilling; for det syntes ham bedre for mig at blive overladt til oprørernes forgodtbefindende end omkomme af tørst i lasten – der var gået ti dage, siden mit fængselsophold begyndte, og krukken med vand indeholdt end ikke rigeligt forråd for fire dage. Som han nu overvejede sagen, slog det ham med et, at der jo dog var en mulighed for at nå frem til mig gennem storlasten. Under alle andre omstændigheder ville foretagendets vanskelighed og farlighed have holdt ham tilbage, men nu havde han jo alligevel kun ringe udsigt til at redde sit liv, altså kun lidt at tabe – og han satte derfor hele sin energi ind på forsøget.

Den første vanskelighed var håndjernene. Han så ingen udvej til at slippe af med dem og frygtede allerede at måtte betragte sit forehavende som strandet; men ved nøjere eftersyn viste det sig, at han kunne blive dem kvit uden synderlig møje og besvær blot ved at trykke hænderne igennem dem; for de håndjern, han havde på, var ikke særlig anvendelige til unge mennesker, hos hvem de mindre knogler jo giver efter for tryk. Han frigjorde nu sine ben og lagde rebet således til rette, at han med lethed kunne smutte i det, hvis nogen skulle vise sig; derpå gik han i lag med at undersøge skottet, der stødte op til køjen. Det bestod her af blødt, tommetykt fyrretræ; det ville altså ikke frembyde nogen vanskelighed for ham at skære sig igennem.

Nu hørtes en stemme henne fra kahytstrappen, og han fik lige tid til at stikke højre hånd gennem håndjernet (venstre havde han ikke frigjort) og fæste rebet om anklerne med et halvstik, så viste Dirk Peters sig fulgt af Tiger, der straks sprang ind i køjen og lagde sig. Det var August, der havde taget hunden med om bord, fordi han vidste, hvor meget jeg holdt af den, og tænkte sig, at jeg ville have fornøjelse af den på rejsen. Han hentede den i mit hjem, så snart jeg var installeret i lasten, men huskede ikke på at fortælle mig det, da han bragte mig uret. Efter mytteriet havde han ikke set noget til den, før den nu viste sig sammen med Dirk Peters; og han havde derfor troet, den var omkommet, kastet overbord af en af de ondskabsfulde slubberter, der hørte til styrmandens bande. Det viste sig imidlertid, at den var smuttet ind i et hul under en af hvalbådene; og det hul var så snævert, at den ikke kunne slippe ud igen ved egen hjælp. Peters havde endelig udfriet den og nu taget den med til selskab for August, en venlighed, som denne i høj grad forstod at vurdere; han medbragte ligeledes salt oksekød og kartofler samt en kande vand, og han lovede, da han atter gik op på dækket, at komme igen næste dag og bringe mere mad.

Da han var gået, smøg August begge sine hænder ud af håndjernene og løste sine ben. Han løftede nu madrassens hovedende til side og begyndte at skære et af skillevæggens brædder helt nede ved bunden af køjen igennem, han kunne da, hvis der pludselig skulle komme nogen, skjule sit værk ved at lade madrassen falde tilbage i sin vante stilling. Men der kom ingen resten af dagen, og ved aftentid havde han skåret planken helt igennem. Det bør anføres her, at mandskabet ikke længere

anvendte bakken som soverum; siden mytteriet holdt de til i kahytten, drak vin og gjorde sig i det hele taget til gode med kaptajn Barnards proviantforråd; om briggen og dens sejlads bekymrede de sig mindst muligt. Disse tilstande kom såvel August som mig til nytte; havde de ikke været rådende, ville han næppe have anset det for muligt at nå frem til mig; nu derimod gik han til sit værk med de bedste forventninger. Det blev dog næsten daggry, før han blev færdig med sin anden gennemskæring af planken – en fod højere oppe end den første – og således fik frembragt en åbning, der tillod ham med lethed at slippe ind i storlasten. Og da han først var kommet der, banede han sig uden synderligt besvær vej til underlugen, selv om han for at slippe derhen måtte klatre op over stabler af trantønder, der var dynget så højt op mod øverste dæk, at der lige blev plads til, at han kunne knibe sit legeme igennem. Da han nåede lugen, opdagede han, at Tiger havde gjort ham følge ved at presse sig frem mellem to rækker tønder. Der kunne imidlertid ikke være tale om at nå frem til mig inden dag, eftersom det ville blive meget besværligt at trænge frem gennem den tæt stuvede underlast. Han besluttede derfor at vende tilbage og vente til næste nat. I den hensigt gav han sig til at løsne lugen for at blive så lidt sinket som muligt ved sin tilbagekomst. Men aldrig så snart var lugen åbnet, før Tiger sprang frem til den smalle åbning, der var fremkommet, snusede, klynkede og skrabede med sine poter, som var den ivrig efter at slippe igennem. Det fremgik tydeligt nok af dens opførsel, at den forstod, jeg opholdt mig i lasten, og August anså det for muligt, at den ville nå frem til mig, hvis han slap den ned. Og nu fik han den tanke at sende mig brevet, så meget

mere som det var i høj grad ønskeligt, at jeg blev, hvor jeg var – i al fald indtil videre, og som det jo heller ikke var sikkert, at han kunne komme til mig næste dag. Det skulle senere hen vise sig, hvor heldigt det var, at han kom på den tanke; for hvis brevet ikke var kommet mig i hænde, havde jeg sikkert fundet på et middel til at alarmere besætningen; og det ville sandsynligvis have kostet både mig og August livet.

Da han havde besluttet sig til at skrive, gjaldt det jo om at skaffe de dertil nødvendige remedier. En gammel tandstikker blev omdannet til pen – helt og holdent ved hjælp af følelsen; for der var gravmørkt på mellemdækket. Papir fik August fra bagsiden af et brev, en kopi af det brev, der falsk var udgivet for hr. Ross'. Kopien var for resten det første udkast til brevet; August havde ikke anset skriften for at være en tilstrækkelig god efterligning og derfor skrevet et nyt brev; det gamle havde han stukket i trøjelommen, hvor det nu til alt held fandtes. Således manglede der nu kun blæk, og et surrogat fandtes snart; August gjorde med sin lommekniv et snit i bagen af en finger lige ovenfor neglen, og blodet strømmede frem i stor mængde. Brevet blev nu skrevet så godt det lod sig gøre i mørket og under de forhåndenværende omstændigheder. Det fortalte i al korthed, at der havde fundet mytteri sted, og at kaptajn Barnard var blevet sat fra borde, og at jeg med det allerførste kunne gøre regning på en ny forsyning af vand og levnedsmidler; men foreløbig måtte jeg holde mig skjult. Det sluttede med disse ord: *"Jeg har nedkradset dette med blod. Du må ikke forlade dit skjul, såfremt du har dit liv kært."*

Papirstumpen blev nu bundet fast til hunden, som så blev sluppet ned gennem lugen. Derpå vendte August tilbage til

forrummet, og det så for resten ikke ud til, at nogen havde været der i mellemtiden. For at skjule hullet i skillevæggen, stak han sin kniv ind i et bræt lige over det og hængte en pjækkert, som han fandt i køjen, op på den. Derpå smuttede han i håndjernene og slyngede atter rebet om anklerne.

Kort efter kom Dirk Peters ned; han var mægtig drukken, men i strålende humør; han medbragte min vens ration for den dag. Den bestod af en halv snes store irske kartofler, der var ristet, og en kande vand. Han satte sig på en kiste ved siden af køjen og gav sig til at sludre løs om styrmanden og hvad der ellers angik briggen. Hans opførsel var overmåde lunefuld, ja ligefrem barok. August var ikke fri for at være bange for ham. Langt om længe gik han dog op på dækket igen, idet han mumlede noget om, at næste dag skulle han nok bringe sin fange en fortræffelig middag. I løbet af dagen kom to af mandskabet, to fangere, ned i følge med kokken; de var alle tre stærkt berusede. De gjorde lige så lidt som Dirk Peters nogen røverkule af deres hjerte, men talte løst og fast om deres fremtidsplaner. De viste sig at være højst uenige med hensyn til deres endelige mål; kun skibet fra de Kapverdiske øer var der enighed om at overfalde; de ventede i øvrigt at få det i sigte, hvad øjeblik det skulle være. Det syntes at fremgå af deres samtale, at mytteriet ikke blot var blevet iværksat for at vinde bytte; hovedårsagen til det måtte søges i styrmandens nag til kaptajn Barnard. Og mandskabet syntes nu at være delt i to dele, hvoraf den ene lod sig lede af styrmanden, den anden af kokken. Førstnævnte parti ønskede at sætte sig i besiddelse af det første det bedste dertil egnede skib og indrette det til sørøverbrug. Kokkens tilhængere, til hvilke blandt andre Dirk

Peters hørte, var imidlertid de fleste og de var stemt for at fortsætte rejsen til det sydlige polarhav, så kunne de jo altid fange hvaler eller hvad de nu ellers fik lyst til. Peters havde ofte gæstet disse egne og hans beskrivelser gjorde stærkt indtryk på oprørerne, der stod vaklende, under indflydelse som de var af vage forestillinger om vinding og nydelser. Han skildrede stillehavsøernes nye og sælsomme verden, den ubundne frihed og sikkerheden, som ville falde i deres lod, og især det herlige klima, letheden ved at skaffe sig livets ophold og kvindernes vellystige skønhed. Endnu var der ikke truffet nogen endelig bestemmelse, men sejlmagerens skildring gjorde stærkt indtryk på søfolkenes fantasi, og det var højst sandsynligt, at hans parti ville gå af med sejren.

De tre mænd forlod bakken efter en times forløb, og ingen viste sig hele resten af dagen. August forholdt sig imidlertid roligt, til det var blevet aften. Først da frigjorde han sig for rebet og håndjernene og gjorde sig rede til at vove forsøget. I en af køjerne fandt han en flaske, som han fyldte med vand fra sin kande; i lommerne stoppede han kolde kartofler. Til sin store glæde fandt han også en lygte, i hvilken der sad en lille stump tællelys. Det kunne han tænde, når det passede ham; for han var i besiddelse af en æske tændstikker. Da det var blevet helt mørkt, krøb han gennem hullet i skottet; først havde han været så forsigtig at lægge køjeklæderne til rette, så det kunne se ud som der lå nogen og sov. Da han befandt sig på den anden side skottet, skjulte han åbningen ved ligesom før at hænge pjækkerten op på lommekniven. Han befandt sig nu på mellemdækket og slap ligesom forrige gang hen til underste storluge ved at krybe frem mellem oliefustagerne og øverste

dæk. Da han var nået hen til lugen, tændte han lysestumpen, krøb ned og famlede sig med stort besvær frem gennem den tæt stuvede last. Luftens beklumrethed og den ulidelige stank, der slog ham i møde, fyldte ham med stor bekymring. Han kunne ikke tro, jeg endnu var i live efter så længe at have været indespærret i slig luft. Han kaldte mig gentagne gange ved navn, men jeg svarede ikke; hans frygt syntes altså at blive bekræftet. Briggen rullede stærkt; den larm, der opstod som følge heraf, gjorde det ganske unyttigt at lytte efter en svag lyd som et menneskes åndedræt eller snorken. Han åbnede lygten og løftede den højt til vejrs, når lejlighed bød sig, for at jeg – såfremt jeg var i live – ved synet af lyset skulle blive underrettet om, at hjælpen var nær. Men jeg lod mig stadig ikke høre, og formodningen om min død steg så at sige til vished. Han besluttede dog om muligt at bane sig vej hen til kassen og få afgørende bekræftelse på sin antagelse. Han arbejdede sig nu frem opfyldt af uro og ængstelse, til han med et fandt vejen fuldstændig spærret og indså, at han absolut ikke kunne komme længere. Hans følelser overvældede ham, han kastede sig ned og hulkede som et barn. Det var, mens han lå der, at han hørte braget af flasken, som jeg kastede fra mig. Det var min lykke; for denne tilsyneladende ligegyldige hændelse blev bestemmende for min skæbne. Og dog gik der lang, lang tid, inden jeg fik det at vide. Augusts skamfuldhed og sorg over hans svaghed afholdt ham fra nu straks at meddele mig, hvad han senere hen oprigtigt skriftede for mig. Da han så sin fremtrængen gennem lasten standset af uovervindelige hindringer, besluttede han at opgive forsøget på at nå frem til mig og straks vende tilbage til bakken. Før man fælder nogen

dom over ham, er det ikke mere end billigt at tage alle de farer, der omringede ham, med i betragtning. Natten lakkede til ende, og hans fraværelse fra forrummet kunne blive opdaget; ja, den ville ufravigeligt blive opdaget, hvis han ikke var tilbage i sin køje ved daggry. Lyset var ved at brænde ned, og det ville være yderst vanskeligt at finde vej tilbage til lugen i mørke. Desuden må det indrømmes, at han havde al god grund til at tro mig død, og i så fald havde jeg jo ingen gavn af, om han nåede frem til kassen, mens han selv udsatte sig for uberegnelige farer ved at forsøge på det. Han havde kaldt på mig gentagne gange og ikke fået noget svar. Jeg havde været indespærret i elleve døgn og kun haft en krukke vand til mit forbrug, og det var jo ikke sandsynligt, at jeg i begyndelsen af mit fangenskab havde holdt hus med forsyningen, eftersom jeg gjorde regning på snarlig befrielse. Desuden må luften i lasten have forekommet ham, der kom fra den forholdsvis friske luft i forrummet, absolut dødbringende, i hvert fald langt anderledes utålelig end den forekom mig, da jeg opslog min bopæl i kassen; den gang havde lugerne jo til stadighed stået åbne måneder forud. Føj så hertil tanken om det frygtelige blodbad, min ven nys havde været vidne til, hans fængsling og knappe forplejning, de farer, han havde undgået, den ringe sikkerhed, han fremdeles havde for at bevare sit liv – alt sammen omstændigheder, der nok skal lamme en mands energi – så vil det gå læseren som det gik mig, der ikke blev vred men kun bedrøvet over min vens tilsyneladende mangel på trofast og opofrende venskab.

Braget af den knuste flaske hørtes tydeligt, dog kunne August ikke afgøre, om lyden kom fra lasten. Men selve tvivlen

var nok til at holde ham i ånde. Han klatrede på det nærmeste op til mellemdækket, afventede en lille pause i skibets slingrende bevægelser og råbte så til mig af sine lungers fulde kraft uden i øjeblikket at ænse faren for at blive hørt af skibets besætning. Som det vil erindres, hørte jeg ham denne gang, men jeg var så overvældet af min bevægelse, at jeg slet ikke formåede at svare. Og nu følte han sig fuldt forvisset om min død og steg på ny ned i den tanke at vende tilbage til bakken uden yderligere tidsspild. I skyndingen kom han til at rive nogle små kasser ned, og den derved forårsagede larm nåede, som det vil erindres, mine øren. Han var nået et godt stykke på tilbagevejen, da knivens fald på ny bragte ham til at tøve. Han vendte atter om, klatrede til vejrs og råbte på mig. Og denne gang formåede jeg at svare. I sin glæde over at finde mig i live besluttede han nu at trodse enhver vanskelighed og fare ved at nå frem til mig. Han banede sig vej gennem den labyrint af pakker og kasser, der indesluttede ham til alle sider, fandt endelig en åbning, gennem hvilken det lykkedes ham at trænge frem om end med stort besvær, og nåede til sidst kassen udmattet til det yderste.

6

Det var kun hovedtrækkene i denne beretning, August meddelte mig, mens vi opholdt os ved kassen. Alle enkelthederne erfarede jeg først senere hen. Han var bange for at blive savnet, og jeg var vild af utålmodighed efter at slippe bort fra mit forhadte fængsel. Vi besluttede ufortøvet at begive os hen til hullet i skottet; jeg skulle så opholde mig der i nærheden, mens han krøb igennem for at rekognoscere. Men ingen af os kunne bringe over sit hjerte at efterlade Tiger i kassen; men hvad andet skulle vi vel gøre? Den var nu ganske stille; vi kunne ikke engang høre den trække vejret ved at lægge øret til kassen. Jeg var overbevist om, at den var død og besluttede at åbne døren. Vi fandt den liggende stift udstrakt, bevidstløs men dog endnu i live. Der var ingen tid at spilde, men jeg kunne ikke få mig selv til at lade et dyr, der to gange havde været redskab til min frelse, i stikken uden i det mindste at gøre et forsøg på at redde det. Vi slæbte derfor hunden med os, skønt det voldte os stort besvær; August måtte flere gange klatre over besværlige hindringer med den i sine arme, en bedrift, som min udmattede legemstilstand gjorde mig ude af stand til. Endelig nåede vi hullet, August krøb ind, og Tiger blev derpå halet igennem. Der var fred og ingen fare, og vi undlod ikke at opsende en brændende takkebøn til Forsynet for vor redning. Vi blev enige om, at jeg indtil videre skulle opholde mig i nærheden af åbningen, hvor luften var nogenlunde tålelig, mens det ville være let for August at give mig en del af sin daglige ration.

Jeg har forskellige steder i min fortælling talt om briggens ladning på en måde, der vel kan vække visse tvivl hos den kyndige, jeg skal derfor til forklaring anføre, at der ved indladningen af "Delfinen" af kaptajn Barnard var udvist en ligegyldighed og forsømmelighed, der ikke stod i forhold til det vanskelige og farefulde hverv, der var ham betroet. En behørig indladning kræver agtpågivenhed, og mange ulykkelige hændelser (jeg kan også her tale med af egen erfaring) skyldes netop forsømmelighed eller uvidenhed på det punkt. Kystskibe, der ustandselig indlader og udlader i stor hast, er mest udsatte for at forulykke på grund af slet stuvning af ladningen. Skibets sikkerhed beror jo på, at hverken ballast eller ladning forskyder sig det allermindste, hvor meget det så end ruller. Derfor må der tages stort hensyn til, hvad ladningen består af; ligesom det er af megen betydning, om skibet bliver fuldt eller kun delvis lastet. Ved mange arter af varer bliver ladningen skruet sammen. Tobak og mel bliver f. ex. skruet så fast ned i skibets lastrum, at tønderne eller fustagerne ved losningen viser sig at være blevet helt fladtrykte og først efter nogen tids forløb antager deres oprindelige form. Skruningen foretages hovedsagelig for at udnytte lastrummet til det yderste; for en fuld ladning af sådanne varer som tobak eller mel medfører ingen fare for forskydning, i hvert fald ingen, der kan volde fortræd. Der har ganske vist været tilfælde, hvor skruningen har ført til beklagelige ulykkestilfælde, men de kan ikke henføres til forskydninger af ladningen. Det er for eksempel sket, at en fast skruet ladning bomuld under visse betingelser har udvidet sig og sprængt skibet i rum sø. Der er heller ingen tvivl om, at tobak, når den går i gæring, ville kunne afstedkomme den

samme ulykke, såfremt det ikke afbødedes af mellemrummene mellem de runde fustager.

I de tilfælde, hvor et skib ikke er fuldt lastet, er der særlig grund til at frygte forskydning og træffe forholdsregler mod dette. Kun de, der har været ude for en voldsom storm, eller endnu mere de, der har oplevet et skibs frygtelige rullen i et pludseligt efter stormen indtrådt vindstille, kan danne sig en forestilling om skibets tumlen og den bevægelseshastighed, som derved bliver alle løse genstande om bord til del. Da bliver det indlysende, hvor betydningsfuldt det er, at ladningen bliver godt og forsvarligt sammenstuvet. Et fartøj, der ligger underdrejet, vil såfremt det er mindre godt bygget, blive kastet helt om på siden sådan noget som hvert 15.-20. minut; dette har dog mindre at sige, *så længe blot ladningen ikke forskyder sig*. Men hvis den mulighed ikke er taget med i betragtning og de nødvendige forholdsregler truffet, så vil skibets ladning ved den første svære overhaling blive slynget over i den side af skibet, der hviler på vandet, og det vil ikke på ny rejse sig på ret køl, men blive liggende, fyldes med vand og i næste nu gå til bunds. Man gør sig ikke skyldig i nogen overdrivelse ved at påstå, at mindst halvdelen af de skibe, der i stormvejr er gået til bunds i rum sø, er forulykket på grund af ballastens eller ladningens forskydning.

Når et skib ikke bliver fuldt ladet, bør ladningen altid stuves så godt sammen som muligt og derpå dækkes med et lag solide brædder. Mellem disse og dækket må så anbringes midlertidige støtter, der kan holde alt på sin plads. Består ladningen af korn eller en lignende vare, kræves yderligere foranstaltninger. Når et skib forlader havn med lasten fuld af korn, vil det vise sig, at

den ikke er mere end trekvart fuld, når det ankommer til sit bestemmelsessted, uagtet varen målt tønde for tønde af modtageren overstiger den afsendte mængde ret betydeligt, fordi kornet er bulnet ud. Forholdet skyldes den omstændighed, at kornet synker sammen i lasten under transporten, og netop allermest i tilfælde af ondt vejr. Selv om en løs kornladning derfor er aldrig så godt sikret ved hjælp af et bræddelag og mellemstøtter, så vil den dog i løbet af en lang rejse være udsat for at forskyde sig i en grad, der kan afstedkomme de alvorligste ulykker. For at forebygge disse burde intet middel til at bringe ladningen til at synke sammen, inden skibet forlader havn, lades uforsøgt; man har jo også fundet på adskillige udveje, blandt andet plejer man at drive kiler ned i kornet. Men selv om alle mulige sikkerhedsforanstaltninger er truffet, og selv om der er gjort alt for at sikre bræddelaget, så vil ingen sømand, der forstår sig på sin profession, føle sig overvættes tryg til mode, når han er ude i en stærk storm med kornladning om bord, og allermindst, når han ikke har fuld ladning. Og dog er der hundreder af vore kystskibe, og ved Europas kyster er der sandsynligvis endnu flere, der dagligt sejler med en delvis ladning, endda af den allerfarligste slags og uden at træffe den mindste sikkerhedsforanstaltning. Det er et under, at der ikke indtræffer langt flere ulykkestilfælde end der gør. En beklagelig ulykke ramte som følge af denne art ligegyldighed kaptajn Joel Rice, fører af skonnerten "Ildfluen", på rejsen fra Richmond i Virginia til Madeira med en ladning korn, år 1825. Kaptajnen havde gjort mange rejser uden noget alvorligt uheld, skønt han ikke plejede at være særlig omhyggelig med ladningens

anbringelse i skibet. Han havde aldrig før sejlet med korn, og ladningen blev anbragt løst i lasten, som den kun fyldte halvvejs. Han havde god vind størsteparten af vejen, men da han ikke var mere end en dags sejlads fra Madeira, blæste det op til en stærk storm fra nord-nordost, der tvang ham til at ligge underdrejet. Skibet lå for et dobbeltrebet forsejl og klarede sig stolt; det tog ikke så meget som en dråbe vand indenbords. Henad aften begyndte stormen at lægge sig, og skonnerten rullede nu mere end før, men klarede sig dog tåleligt, til en svær overhaling kastede den om på styrbords side. Storlugen havde løsnet sig, og man hørte nu kornet skride. Skibet gik til bunds i samme nu. Dette skete indenfor prajevidde af en lille madeira-slup, der optog en af matroserne (den eneste af besætningen, der blev reddet) og som i øvrigt selv lå og red stormen af i al ro og mag, hvilket i og for sig en jolle kunne have gjort, hvis den var blevet ordentligt manøvreret.

Indladningen af "*Delfinen*" var foretaget yderst skødesløst, såfremt man overhovedet kan tale om en indladning her, hvor oliefustager [Note 1)] og skibsinventar på det nærmeste var kastet hulter til bulter mellem hinanden. Jeg har allerede fortalt om lastens indretning. På mellemdækket var der (som meddelt) plads til mit legeme mellem tranfustagerne og øverste dæk; omkring storlugen var der et åbent rum, og flere andre steder var der ligeledes ladet plads til overs. I nærheden af det hul, som August havde skåret i skottet, var der et tomt rum stort nok til at rumme en hel fustage, og det valgte jeg mig til opholdssted indtil videre.

Da min ven var kommet ind i køjen og havde fået håndjernene på og rebet slynget om anklerne på ny, var det

allerede højlys dag. Vi var kun undsluppet i yderste øjeblik; for ligesom han havde fået alt ordnet, kom styrmanden ned i følge med Dirk Peters og kokken. De talte sammen om skibet fra de Kapverdiske øer, som de syntes at afvente med stor længsel.

Efter en tids forløb kom kokken hen til Augusts køje og satte sig på kanten henne ved hovedgærdet. Fra mit skjulested kunne jeg se og høre alt, hvad der foregik; for bræddestumpen var ikke blevet sat for, og jeg ventede hvert øjeblik, at negeren skulle falde bagover mod pjækkerten, som hang og skjulte åbningen; i så fald ville alt jo blive opdaget og vore liv stod næppe til at redde. Men lykken var os vedblivende god; skønt han flere gange under skibets slingren rørte ved klædningsstykket, så trykkede han dog ikke så hårdt imod den, at han opdagede noget. Den nederste kant af pjækkerten var omhyggeligt fæstet til skottet, så den ikke kunne svinge hid og did og derved røbe hullet. Tiger lå i al denne tid i fodenden af køjen; den syntes atter at komme til kræfter, jeg kunne se den åbne sine øjne nu og da og trække vejret dybt.

Efter nogen tids forløb gik styrmanden og kokken op på dækket og lod Dirk Peters blive tilbage. Han satte sig på styrmandens plads og begyndte at tale meget elskværdigt med August; det slog os straks, at den stærke beruselse, han havde lagt for dagen, mens de to andre var til stede, var fingeret – i alt fald for en god del. Han besvarede min kammerats spørgsmål med stor oprigtighed og forsikrede ham, at hans fader ganske sikkert måtte være blevet reddet; den dag, han blev sat i drift, havde der været ikke mindre end fem sejlere i sigte ved solnedgang. Han sagde meget mere for at trøste min ven, hvad der forbavsede mig ikke mindre end det glædede mig. Jeg

begyndte virkelig at nære håb om, at det ved Dirk Peters bistand skulle lykkes os at erobre briggen tilbage, og disse forhåbninger meddelte jeg August så snart jeg fandt lejlighed til det. Han anså det for muligt, men tilrådede den største forsigtighed, da halvindianerens opførsel udelukkende syntes at skyldes et lune, og det i virkeligheden var vanskeligt at afgøre, om han var ved sin fornufts fulde brug. Peters gik op efter en times forløb og vendte først tilbage ved middagstid, hvor han medbragte en rigelig portion salt kød og budding til August. Da vi var blevet alene, deltog jeg med god appetit i måltidet og vendte ikke tilbage gennem hullet. Resten af dagen kom ingen ned på bakken, og da det var blevet aften, lagde jeg mig i Augusts køje og sov sundt og sødt til henad morgen, på hvilket tidspunkt han hørte støj på dækket og vækkede mig, hvorpå jeg hurtigst muligt smuttede ind til mit skjulested. Da dagen rigtig var brudt frem, så vi, at Tiger næsten helt havde genvundet sine kræfter og slet ingen symptomer frembød på vandskræk, eftersom den med stor begærlighed drak lidt vand, vi satte for den. Og i løbet af dagen blev den fuldt ud restitueret og genvandt sin appetit. Dens anfald var sikkert kommet af den dårlige luft i lasten og havde ikke haft det mindste med hundegalskab at gøre. Jeg glædede mig usigeligt over, at det var lykkedes os at bringe den med fra kassen. Det var i øvrigt den tredivte juni, trettendedagen, siden "*Delfinen*" havde forladt Nantucket.

Den anden juli kom styrmanden ned; han var fuld som sædvanlig og i ypperligt humør. Han kom hen til Augusts køje, gav ham et dask på ryggen og spurgte, om han nu kunne holde sig i skindet, hvis han fik sin frihed, og om han ville love at

holde sig borte fra kahytten. Dette sagde min ven selvfølgelig ja til, og derpå satte banditten ham i frihed efter først at have givet ham en slurk rom at drikke; flasken havde han i trøjelommen. De gik nu begge op på dækket, og det varede tre timer, inden jeg på ny så noget til August. Da kom han ned med de gode efterretninger, at han havde fået lov til at bevæge sig frit omkring i skibet overalt forud for stormasten, og at han som sædvanlig skulle sove i forrummet. Desuden bragte han mig rigelig middagsmad og en stor forsyning vand. Ombord i briggen holdt man stadig skarpt udkig efter skibet fra de Kapverdiske øer, og man havde netop fået en sejler i sigte, som man troede var den rette. De følgende otte dage indtraf intet af særlig betydning, i al fald intet af vigtighed for gangen i min historie; jeg vil dog ikke lade dem helt uomtalte, men indskrænke mig til nogle få dagbogsoptegnelser.

Tredje juli. August forsynede mig med tre tæpper; de satte mig i stand til at indrette et bekvemt leje i mit skjul. Ingen andre end August kom ned i løbet af dagen. Tiger lå i køjen henne ved hullet og sov tungt, som om den endnu ikke helt havde forvundet sit ildebefindende, henad aften ramtes briggen af et pludseligt vindstød, der kom så hurtigt, at der ikke blev tid til at tage sejl ind; der manglede kun lidt i at skibet var kæntret, vinden lagde sig imidlertid straks igen, og der skete kun den skade, at et af formærssejlene splittedes. Dirk Peters viste sig hele dagen meget venlig mod August og fortalte ham mangt og meget om Stillehavet og dets øer. Han spurgte ham, om han ikke kunne have lyst til – sammen med oprørerne – at gå på en opdagelses- og fornøjelsesrejse til disse egne, og han fortalte, at besætningen mere og mere gik over til styrmandens parti.

Hertil svarede August, at et sådant eventyr ville passe ham fint; der var jo intet valg, i hvert fald ville han hellere alt andet end leve et liv som sørøver.

Fjerde juli. Sejleren i sigte viste sig at være en lille brig fra Liverpool; den fik lov at passere uantastet. August opholdt sig det meste af tiden på dækket i den hensigt at få så meget som muligt at vide om oprørernes planer. Der var hyppige og voldsomme spektakler imellem dem; ved en sådan lejlighed blev en af fangerne, Jim Bonner, kastet overbord. Styrmandens parti var ved at få overtaget. Jim Bonner hørte – ligesom Dirk Peters – til kokkens bande.

Femte juli. Ved daggry rejste der sig en frisk brise fra vest, og ved middagstid stormede det, så briggen kun kunne føre mellemstagsejl og forsejl. Da Simms, en af matroserne, var i færd med at tage formærssejlene ind, faldt han, der var stærkt beruset, overbord og druknede, uden at der blev gjort noget forsøg på at redde ham; han hørte til kokkens parti. De ombordværende beløb sig nu i alt til tretten, nemlig: Dirk Peters; Seymour, den sorte kok; Jones; Greely; Hartman Rogers og William Allen; disse hørte alle sammen til kokkens parti; desuden: Styrmanden, hvis navn jeg aldrig fik at vide; Absalom Hicks; Wilson; John Hunt og Richard Parker, der hørte til styrmandens parti – samt August og jeg.

Sjette juli. Stormen varede hele denne dag; den kom i tunge byger ledsaget af regn. Briggen tog ikke så lidt vand ind; den ene af pumperne måtte stadig holdes i gang og August måtte tage sin tørn som de andre. I skumringen passeredes vi af et stort skib, som ikke blev opdaget, før det var indenfor

prajevidde. Skibet blev antaget for at være det, som oprørerne var på udkig efter. Styrmanden prajede det, men svaret druknede i stormens larm. Klokken elleve ramtes skibet af en svær sø midtskibs; et stykke af bagbords lønning blev revet bort, og der skete også en del anden skade – dog af mindre betydning. Henad morgen stilnede stormen af, og ved solopgang havde blæsten næsten helt lagt sig.

Syvende juli. Der gik en svær dønning hele denne dag, og briggen rullede meget stærkt; jeg kunne fra mit skjulested høre, at mange genstande i lasten løsnede sig og blev slynget hid og did. Jeg led en hel del af søsyge. Dirk Peters havde en lang samtale med August og fortalte ham, at to af hans parti, Greely og Allen, var gået over til styrmanden og havde besluttet at blive sørøvere. Han rettede adskillige spørgsmål til August, som denne ikke forstod fuldt ud. I løbet af aftenen trak skibet mere og mere vand, og der var kun lidt at stille op mod dette, eftersom briggen var utæt i fugerne; et sejl blev imidlertid spækket og spændt under forskibet, det hjalp os noget, så vi begyndte at vinde ind på lækken.

Ottende juli. En let østlig brise rejste sig ved solopgang, og styrmanden drejede nu af mod sydvest og satte kursen i retning af de vestindiske øer i den hensigt at gå på sørøveri. Hverken Peters eller kokken gjorde indvendinger – i alt fald hørte August ikke noget til det. Enhver tanke om skibet fra de Kapverdiske øer var nu opgivet. Det var nu let at holde lækken stangen med en pumpe, der blev holdt i gang tre kvarter af hver time. Sejlet, som var anbragt under boven, blev taget indenbords. To små skonnerter blev prajet i dagens løb.

Niende juli. Smukt vejr. Hele besætningen i gang med at reparere skanseklædningen. Peters havde en ny samtale med August og udtalte sig med større tydelighed end forrige gang. Han forsikrede, at intet skulle formå ham til at gå ind på styrmandens planer, han lod endda et vink falde om at fratage ham skibet. Han spurgte min ven, om han i så fald kunne gøre regning på hans hjælp, hvortil August uden betænkning svarede "ja". Peters sagde nu, at han ville føle sig for hos de andre af hans parti, og gik bort. Resten af dagen havde August ikke lejlighed til at tale med ham i enrum.

7

Tiende juli. Prajede en brig, der var på rejse fra Rio til Norfolk. Sløret luft med lette, ustadige vinde fra øst. I dag døde Hartman Rogers; han var blevet syg og havde fået heftige krampeanfald den ottende efter at have drukket en grog. Han hørte til kokkens parti, og han var den, som Peters havde størst tillid til. Han betroede August, at han følte sig overbevist om, at styrmanden havde forgivet Rogers, og at turen sikkert inden længe ville komme til ham selv, hvis han ikke var på sin post. Nu var der kun tre tilbage af hans parti: Kokken, Jones og ham selv. De andre var fem. Han havde talt med Jones om at tage magten fra styrmanden, men hans forslag var blevet mødt med kulde, derfor havde han trukket følehornene til sig; og til kokken havde han slet ikke talt om sagen. Det var heldigt, at han var så forsigtig; for om eftermiddagen erklærede kokken, at han fra nu af ville slutte sig til styrmandens parti; og Jones benyttede lejligheden til at yppe klammeri med Peters og lod ham forstå, at han nok skulle røbe hans anslag for styrmanden. Nu var der ingen tid at spilde, og Peters erklærede, at han trods alt ville vove et forsøg på at tage skibet, forudsat August ville hjælpe ham. Min ven lovede beredvilligt at stå ham bi med et sådant foretagende og benyttede sig af det gunstige øjeblik til at betro ham min tilstedeværelse om bord. Halvindianeren blev både overrasket og glad, det sidste så meget mere som han allerede ganske havde opgivet Jones og betragtede ham som hørende til styrmandens parti. De gik straks ned, August kaldte mig ved navn, og Peters og jeg stiftede nu bekendtskab med hinanden.

Det blev besluttet, at vi skulle forsøge at tage skibet ved den første gunstige lejlighed, der frembød sig; Jones skulle holdes uden for vore planer. Hvis vi havde held med os, ville vi føre briggen i nærmeste havn og overlevere den i øvrighedens hænder. Nu, da Peters ikke længere havde noget parti, kunne der jo ikke blive tale om togtet til Stillehavet; dertil krævedes mandskab. Og hvad ham angik, gjorde han regning på at blive frikendt på grund af manglende tilregnelighed (han påstod i fuldt alvor, at han ikke havde været ved sine fulde fem, da han deltog i mytteriet); og selv om han skulle blive kendt skyldig, ventede han, at Augusts og mit vidneudsagn skulle bevirke, at han blev benådet. Vore overvejelser blev afbrudt af råbet: "Alle mand på dæk for at tage sejl ind;" og Peters og August skyndte sig op.

Som sædvanlig var så godt som hele besætningen drukken, og før det var lykkedes at stryge sejlene, ramtes skuden af et voldsomt vindstød og krængede om på siden. Ved at falde af lykkedes det dog at få den til at rejse sig igen, men den fik rigtignok en stor mængde vand over sig. Sejlene var knap taget ind, før skibet ramtes af endnu et par voldsomme vindstød, der dog ingen skade anrettede. Det var tydeligt nok, at det blæste op til en stærk storm, og den indfandt sig da også inden ret længe fra nordvest. Vi surrede alting fast og belavede os på at ride stormen af, som sædvanlig for et klosrebet forsejl. Ud på aftenen tog stormen mere og mere til, og det blev overmåde stærk søgang. Peters og August indfandt sig nu på bakken, og vi genoptog vore underhandlinger.

Vi blev enige om, at vi nu havde den allerbedste lejlighed til fuldførelsen af vort forehavende; for vi ville ganske sikkert

træffe vore modstandere uforberedte. Briggen lå jo underdrejet, så vi var fritaget for at manøvrere den, til vejret atter stilnede, vi kunne så – hvis vi da fik held med vort forsøg – sætte en eller måske to af mandskabet i frihed og lade dem hjælpe os med at bringe skibet i havn. Hovedvanskeligheden, vi havde at overvinde, skrev sig naturligvis fra den store ulighed i styrkeforholdet. Vi var kun tre; og i kahytten var der ni. Desuden var alle skibets våben i deres besiddelse på nær et par små pistoler, som Peters bar skjult på sig, samt den store tollekniv, der altid hang ved hans bukserem. Desuden var der visse ting, der tydede på, at styrmanden var begyndt at fatte mistanke – i hvert fald til Dirk Peters – og pønsede på en lejlighed til at blive ham kvit; jeg nævner som eksempel, at økser og håndspager var fjernet fra de steder, hvor de havde deres sædvanlige plads. Det var indlysende, at hvad vi så end besluttede os til at gøre, så gjaldt det om at handle hurtigt. Og dog var overmagten så stor, at vi var nødt til at gå frem med den største varsomhed og forsigtighed.

Peters foreslog, at han skulle gå op på dækket og indlade sig i samtale med udkigsmanden (Allen), han ville så nok finde en bekvem lejlighed til at kaste ham udenbords i al stilhed; derpå skulle August og jeg komme op på dækket og se at finde et og andet, der lod sig bruge som våben; og så skulle vi springe frem og spærre kahytten, før vore modstandere endnu var blevet opskræmt. Jeg gjorde indvendinger; jeg vidste, at styrmanden fraregnet sine overtroiske forestillinger var en kløgtig fyr; han ville næppe lade sig overrumple så let. Selve den omstændighed, at der var en udkigsmand på dækket beviste, at han var på sin post; for det plejer der ikke at være på et skib, der

ligger underdrejet, medmindre disciplinen er meget streng. Da mine læsere vel hovedsagelig består af folk, der aldrig har været til søs, er det måske rigtigst, at jeg forklarer sømandsudtrykket "at ligge underdrejet". Den manøvre, der hentydes til med ordet, foretages i flere øjemed og på forskellige måder. I magsvejr foretages den for at bringe et skib til at standse, f. ex. for at afvente et andet skib. Når et fartøj lægger bi (som man også siger) for fulde sejl, så sker det ved at en del af sejlene brases bak, hvorved vinden virker på dem i tilbagegående retning. Men her var jo tale om at ligge underdrejet for at ride en storm af. Det gør man, når blæsten er så stærk, at man ikke uden fare for kæntring kan fortsætte sejladsen. Man gør det også lejlighedsvis under gunstige vindforhold; søgangen kan være så stærk, at det ikke er tilrådeligt at lade skibet lænse af for vinden; for et skib, der lænser under svær søgang, er udsat for at blive alvorligt molesteret af bølgerne, der vælter ind over dets agterstævn, og dets huggen i søerne er heller ikke uden fare. Derfor undgår man denne manøvre, hvis den da ikke ligefrem påkræves af nødvendigheden. Er fartøjet læk, må man ofte lænse, selv i den stærkeste søgang; for ved at ligge underdrejet udsættes skibet jo for stærkt pres, og der er fare for, at fugerne yderligere spændes fra hinanden. Ofte kan det også blive nødvendigt at lænse, enten fordi stormen er så voldsom, at de sejl, der må til for at holde stævnen mod vinden, sønderrives, eller fordi skibet er slet bygget, så manøvren derved er umuliggjort.

En storm rides af på forskellig vis alt efter skibets særlige bygning. Nogle ligger bedst underdrejet for et af forsejlene; og det er vistnok de fleste. Store fuldriggede skibe har sejl, der

udelukkende er bestemt til det øjemed; de kaldes stormstagsejl. Undertiden anvendes klyveren alene eller i forbindelse med et forsejl; somme tider et dobbeltrebet forsejl, og ikke sjældent agtersejlene. Mærssejlene viser sig ofte at være dem, der svarer bedst til hensigten. "*Delfinen*" plejede at ligge underdrejet for et klosrebet forsejl.

Når et skib ligger underdrejet, befinder dets stævn sig så højt oppe i vinden som muligt – sejlet skal jo holdes udspilet – og det bliver altså luvart-bov, der udsættes for søernes vælde. I denne stilling er et velbygget skib i stand til at ride en endog meget stærk storm af uden at blive overskyllet af så meget som en eneste sø, og uden at kræve yderligere indgriben fra mandskabets side. Rattet bliver sædvanligvis surret fast; det er dog ganske overflødigt (af anden årsag end at man vil undgå støjen af dets bevægelse); for roret er ganske uden indflydelse på et skib, der ligger underdrejet. Og i og for sig er det bedst ikke at surre rattet alt for fast; for det sker, at roret rives af, når det er ude af stand til at give efter for søernes tryk. Så længe sejlene holder, vil et godt bygget skib bibeholde sin stilling og tage mod søerne, som var det et levende fornuftsvæsen. Men hvis blæsten sønderriver sejlene (noget der under normale forhold kun sker, når det bliver en ligefrem orkan), så er der overhængende fare på færde. Skibet falder af fra vinden og vender bredsiden til søerne; det eneste, der da er at gøre, er at bringe det for vinden og lænse, til det lader sig gøre at sætte nogle andre sejl. I øvrigt er der skibe, der kan ligge underdrejet uden et eneste sejl oppe; men det plejer at være dårlige søskibe.

Men lad mig vende tilbage til min fortælling. Styrmanden havde ikke hidtil haft for skik at sende en udkigsmand op på

dækket, når skibet lå og red en storm af; at han nu gjorde det, samt den kendsgerning, at økserne og håndspagerne var fjernet, overtydede os til fulde om, at hans folk var på deres post og ikke lod sig tage ved en overrumpling, som Peters havde tænkt sig. Men noget måtte der gøres og hurtigst muligt; for nu da mistanken mod Peters først var opstået, ville han blive ofret, så snart lejlighed bød sig, og en sådan ville man sikkert finde eller tilvejebringe, så snart stormen begyndte at lægge sig.

August foreslog nu, at Peters skulle se at finde et eller andet påskud til at fjerne ankerkættingen, som lå ovenpå lemmen inde i hans kahyt; på den måde ville det måske lykkes os at komme bag på dem. Vi behøvede dog ikke tænke os længe om, før vi indså, at skibet huggede og rullede i en grad, der ganske ville umuliggøre vor fremtrængen gennem lasten.

Til slut fik jeg det lykkelige indfald at benytte mig af styrmandens overtroiske frygt og brødebetyngede samvittighed. Det vil erindres, at en af mandskabet, Hartman Rogers, var død om morgenen, og at han to dage forinden havde fået et krampeanfald efter at have drukket et glas grog. Peters forsikrede os om, at denne mand var blevet forgivet af styrmanden; det havde han uomstødelige beviser for – beviser, som han dog ikke følte sig beføjet til at forelægge os, en vægring, der i øvrigt faldt godt i tråd med hele hans ejendommelige karakter. Men enten han nu havde andre og bedre grunde til at mistænke styrmanden end vi eller ikke, så faldt det os naturligt at dele hans mistanke og handle i overensstemmelse dermed.

Rogers var afgået ved døden klokken elleve om formiddagen under voldsomme krampetrækninger; og det syn, liget frembød

nogle minutter efter dødens indtræden, var så grufuldt og afskrækkende, at jeg ikke mindes nogen sinde at have set noget lignende. Maven var umådeligt opsvulmet, som på et menneske, der er druknet og har ligget flere uger i vandet. Det samme var tilfældet med hænderne, mens ansigtet var indskrumpet, rynket og hvidt som kalk på nær tre gloende røde pletter af et lignende udseende som dem, der fremkommer af rosen; en af disse pletter strakte sig skråt ned over ansigtet og skjulte helt det ene øje som under et rødt fløjlsbånd. I denne modbydelige tilstand var liget blevet bragt op fra kahytten ved middagstid for at blive kastet overbord, og styrmanden, som ikke før havde haft det for øje, havde nu set et glimt af det og var måske blevet grebet af anger over sin misgerning eller af gru for det frygtelige syn, han havde i hvert fald befalet, at den døde skulle sys ind i sækkelærred og begraves efter ritualet til søs. Derpå var han gået ned som for at flygte fra synet af sit offer. Der blev nu truffet forberedelser til at efterkomme hans befaling, men imens var det at stormen brød løs og lagde beslag på alles opmærksomhed og arbejde. Liget måtte passe sig selv og skylledes over mod bagbords spygatter, og der lå det og vaskede hid og did på det tidspunkt, som her er tale om. Så snart vi var blevet enige om planen, skyndte vi os at bringe den til udførelse. Peters gik op på dækket og blev, som han havde regnet med, straks tiltalt af Allen, der syntes at være stillet på sin post for at holde udkig med bakken og ikke af nogen som helst anden grund. Denne misdæders skæbne blev imidlertid tyst og hurtigt beseglet; Peters slentrede roligt hen til ham, som ville han snakke med ham, greb ham i struben og slyngede ham ud over rælingen, uden at han fik givet en lyd fra sig. Derpå

kaldte han på os, og vi steg op på dækket. Allerførst måtte vi se at få fat i noget, der kunne bruges som våben; vi måtte bevæge os med stor forsigtighed; for det var umuligt at stå på dækket, der hvert øjeblik blev overskyllet af mægtige søer, uden at holde sig fast; på den anden side havde vi god grund til at skynde os; for styrmanden ville sikkert snart komme op på dækket for at sætte pumperne i gang, der var jo ingen tvivl om, at briggen i høj grad trak vand. Vi søgte en tid, men kunne ikke finde noget bedre end de to pumpehåndtag, hvoraf August og jeg tog hver sit. Dem gemte vi og trak derpå skjorten af liget, som vi bagefter kastede overbord. Peters og jeg gik nu ned; August blev tilbage på dækket som vagtpost, han stillede sig på Allens plads og vendte ryggen mod kahytten; han kunne derved regne med at blive antaget for Allen, hvis en af styrmandens bande skulle kaste et blik ud over dækket.

Så snart jeg var kommet ned, begyndte jeg at klæde mig ud mig som Rogers lig. Skjorten, som vi havde taget fra den døde, hjalp os meget; den var meget aparte, let kendelig, nærmest en slags kittel, som han bar udenpå sine øvrige klæder. Den var af blåt uldent tøj med store hvide tværstriber. Da jeg havde iført mig den, forsynede jeg mig med falsk mave for i den henseende at frembyde lighed med det skrækkeligt opsvulmede lig. Jeg benyttede nogle køjeklæder til at stoppe mig ud med, og det var snart besørget. Derpå kom turen til hænderne; jeg gemte dem i et par hvide uldvanter, som jeg derpå fyldte ud med nogle tilfældige klude. Og nu tog Peters sig af mit ansigt, først smurte han det ind i kalk og derpå stænkede han det med blod, som han tog fra et snit i sin finger. Stregen over øjet blev ikke glemt; den var meget uhyggelig at se på.

8

Jeg betragtede mit ansigt i en stump spejl, der hang i mandskabets kahyt, og det tog sig så uhyggeligt ud i den dunkle belysning fra lanternen, at jeg blev helt beklemt ved synet af det og ved tanken om den grufulde virkelighed, som jeg genfremstillede, så jeg kom til at ryste over hele kroppen og næppe nok kunne tage mig sammen til at spille rollen videre. Men nu gjaldt det jo om at handle med koldblodighed, og Peters og jeg gik op på dækket.

Foreløbig var der ingen fare på færde, og vi sneg os alle tre forsigtigt hen til kahytsnedgangen. Døren var ikke helt skudt til, og der var anbragt nogle brændestykker på øverste trin, så den heller ikke lod sig lukke uforvarende udefra. Vi havde gennem dørsprækken frit overblik over salonen, og det viste sig at være vort held, at vi ikke havde forsøgt os med en overrumpling; vore modstandere var ganske øjensynligt på deres post. Kun en af dem sov, og han lå ved foden af trappen med sin musket ved siden. De øvrige sad rundt om på nogle madrasser, der var taget fra køjerne og anbragt på gulvet. De var fordybet i alvorlig samtale, og skønt de havde drukket en del, hvad man kunne se af to tomme dunke og nogle tinbægre, der lå og flød på gulvet, så var de dog ikke nær så berusede som ellers. De var alle forsynet med knive, et par af dem havde pistoler, og i en køje lå en hel mængde musketter rede.

Vi stod og lyttede til deres samtale en tid uden rigtig at vide, hvorledes vi skulle gribe sagen an; vi havde ikke lagt nogen bestemt plan, når undtages, at vi ville søge at skræmme dem fra

sans og samling ved Rogers tilsynekomst. De drøftede deres sørøver-planer; så vidt vi kunne høre, var det deres agt at gå i kompagni med mandskabet i en skonnert, "Gedehamsen", og om muligt også bemægtige sig skonnerten for derpå at indlade sig på et stort foretagende, de nærmere enkeltheder desangående blev vi dog forhindret i at høre af stormens og bølgernes larm.

En af folkene talte om Peters, og styrmanden gjorde en hviskende bemærkning til ham, som vi ikke kunne høre, men derpå tilføjede han højt: "Det undrer mig, at han opholder sig så meget i bakken sammen med kaptajnens pode; jo før de to bliver hevet overbord, des bedre er det nok." Ingen sagde noget til denne udtalelse, men vi kunne se, at den faldt i god jord – og i særdeleshed hos Jones. I øvrigt var jeg meget urolig; for det var gået op for mig, at hverken August eller Peters i grunden havde nogen mening om, hvordan vi skulle gribe sagen an. Imidlertid besluttede jeg at sælge mit liv så dyrt som muligt og ikke lade mig overvælde af min angst.

Vindens hylen i rigningen og søernes vasken hen over dækket hindrede os naturligvis i at opfatte ret meget af det, der blev sagt i kahytten. I et øjebliks pause mellem vindstødene hørte vi dog styrmanden opfordre en af besætningen til at "gå forud og hente de to lømler ned i kahytten, så han kunne holde øje med dem; han skulle ikke have noget af den slags lumskerier ombord i briggen." Det var heldigt for os, at fartøjets voldsomme huggen umuliggjorde denne befalings øjeblikkelige udførelse. Kokken rejste sig fra sin madras for at hente Peters og August, men en forfærdelig overhaling (jeg troede masterne ville være gået overbord ved den lejlighed) kastede ham

hovedkulds over mod en af kahytsdørene til bagbord. Det var lykkedes os alle tre at holde os fast, og vi skyndte os nu afsted til forrummet og fik i al hast lagt planen for vor fremgangsmåde, før sendebuddet kom eller rettere sagt, før han stak hovedet ud af kahytsdøren, for han kom slet ikke ud på dækket. Der, hvor han stod, kunne han ikke se, at Allen var borte, men brølede blot styrmandens ordre ud i luften. Peters svarede "javel" med fordrejet stemme, og kokken gik igen ned uden at fatte nogen som helst mistanke.

Mine to kammerater gik nu dristigt agterud og ned i kahytten. Peters trak døren til efter sig, så den kom til at stå halvvejs åben som før. Styrmanden modtog dem med forstilt venlighed og sagde til August, at siden han havde artet sig så vel i den senere tid, så måtte han gerne slå sig ned i kahytten og for fremtiden være en af deres. Derpå skænkede han ham en tumling halv fuld af rom og lod ham drikke. Alt dette så og hørte jeg; for jeg havde fulgt mine venner til kahytten og indtaget min forrige udkigspost. Jeg havde medbragt de to pumpehåndtag; det ene af dem anbragte jeg på et sikkert sted i nærheden af kahytstrappen, hvor det kunne være rede til brug.

Jeg sørgede for at få så godt overblik over salonen som muligt og søgte at stramme mig op til det øjeblik, da jeg på et aftalt signal fra Peters skulle træde frem mellem de oprørske søfolk. Han fik snart drejet samtalen hen på mytteriets bloddåd og ledede så lidt efter lidt talen hen på den art forestillinger, som er meget udbredt blandt overtroiske søfolk. Jeg hørte ikke alt, hvad han sagde, men jeg kunne se på de tilstedeværendes ansigter, at hans ord gjorde stærkt indtryk. Styrmanden var yderst ophidset; jeg troede, at han skulle besvime, da en omtalte

det skrækkelige udseende, Rogers lig frembød. Peters spurgte nu, om det ikke var bedre at kaste liget overbord med det samme; det var et fælt syn at se det ligge der og vaske i spygatterne. Ved disse ord ligefrem gispede forbryderen efter luft, drejede langsomt ansigtet om mod sine fæller og så på dem med hundske øjne, som ville han trygle en af dem om, at arbejdet måtte blive gjort nu straks. Men der var ingen, der rørte sig; alle var øjensynlig stærkt skræmte. Og nu gjorde Peters tegn til mig. Jeg åbnede døren, steg ned ad trappen uden at mæle et ord og blev stående midt iblandt de forsamlede.

Den umådelige virkning, som denne min pludselige tilsynekomst frembragte, er let forståelig, når man tager alle de foreliggende omstændigheder med i betragtning. Ved tilfælde af lignende art plejer der dog gerne at være en gnist af tvivl i tilskuerens hjerne, et om end nok så svagt håb om, at han er genstand for et bedrag og i virkeligheden ikke hjemsøges af en gæst fra skyggernes rige. Man gør sig ikke skyldig i nogen overdrivelse ved at påstå, at en sådan rest af tvivl har gjort sig gældende ved synet af hver eneste genganger, og at den forfærdelige rædsel, der er opstået ved adskillige sådanne lejligheder, mere skyldes frygt for, at synet skal vise sig ægte nok end nogen virkelig fast overbevisning derom. Men det ses straks, at der ikke i det foreliggende tilfælde i de oprørske matrosers bevidsthed var så meget som skyggen af en grundvold, hvorpå der kunne opbygges en tvivl om, at det syn, de så, ikke var den fra de døde genopvakte Rogers eller i hvert fald hans genfærd. Briggens isolerethed, dens fuldstændige utilgængelighed på grund af stormen måtte indsnævre mulighederne for bedrag indenfor så snævre grænser, at de lod

sig overskue i et eneste nu. De havde været undervejs i 24 dage, og i al den tid havde de ikke haft andet samkvem med andre skibe end udvekslingen af nogle få ord i forbifarten. Og hele besætningen var tilstede i kahytten, med undtagelse af Allen, og hans kæmpeskikkelse på 3 alen og 6 tommer var deres øjne alt for fortrolige med, til at de blot et eneste øjeblik skulle være faldet på den tanke, at det var ham, de så for sig. Føj dertil det angstvækkende, forrygende uvejr, de emner, Peters havde ført samtalen ind på, det stærke indtryk, som ligets modbydelige udseende om morgenen havde gjort på søfolkenes fantasi, min veltrufne efterligning, samt den elendige belysning i hvilken de så mig; for kahytslanternen, der svajede voldsomt hid og did, kastede jo kun et usikkert og flakkende skær over min person – tag alt dette i betragtning, og det vil ikke undre, at bedraget lykkedes i en grad som endda overtraf vore forventninger. Styrmanden sprang op fra madrassen, hvorpå han hvilede, og faldt uden at udstøde en lyd stendød om på kahytsgulvet og slyngedes ved skibets rullen i næste nu som en træklods over i læsiden. Af de andre syv var der kun tre, som nogenlunde var i besiddelse af deres åndsnærværelse. De andre sad som fastnaglet til gulvet – et billede på en ynk og fortvivlelse som mine øjne aldrig har set magen til. Kun hos kokken, John Hunt og Richard Parker mødte vi modstand, og den var endda svag og forvirret. De to førstnævnte blev skudt ned på stedet af Peters, og jeg fældede Parker med et slag i hovedet af det pumpehåndtag, jeg havde taget med. August greb nu en musket, der lå på gulvet, og skød en anden af oprørerne, Wilson, en kugle gennem brystet. Der var nu kun tre tilbage, men til gengæld havde de rystet dvalen af sig eller måske var det

gået op for dem, at de havde været genstand for et bedrag, de forsvarede sig i hvert fald som rasende og ville vel også have fået bugt med os til slut, hvis Peters enestående styrke ikke havde været på vor side. De tre mænd, der endnu var tilbage, var Jones, Greely og Absalom Hicks. Jones havde kastet August om på gulvet og flænget hans højre arm med sin kniv, og der er næppe tvivl om, at han i løbet af kort tid ville have gjort det helt af med ham; for både Peters og jeg havde i øjeblikket nok at gøre med vore modstandere, hvis ikke en ven, som ingen af os havde skænket en tanke, højst betimeligt var ilet til hjælp. Denne ven var Tiger. Med en sagte knurren sprang den ind i kahytten i en for August højst kritisk stund, kastede sig over Jones og holdt ham fast på gulvet. Min vens sår var så alvorlige, at han ikke kunne yde os yderligere hjælp, og jeg, der var meget besværet af min forklædning, var heller ikke synderlig kampdygtig. Hunden ville ikke slippe sit bid i Jones strube, men det gjorde heller ikke noget, Peters var en så frygtelig modstander, at han med lethed kunne optage kampen mod de to, der endnu var tilbage, og han ville måske allerede have været færdig med dem, hvis rummet ikke havde været så snævert og hvis skibets voldsomme rullen ikke havde virket forstyrrende. Nu fik han fat i en tung stol – der lå adskillige af dem rundt omkring på gulvet – og med den knuste han hovedet på Greely, der netop skulle til at affyre sin musket mod mig; i næste øjeblik slyngedes han ved skibets bevægelser i armene på Hicks, som han greb om struben og kvalte i løbet af sekunder. Således var vi nu blevet herrer over briggen og det på langt kortere tid, end det har taget at fortælle det.

Den eneste af vore modstandere, der endnu var i live, var Richard Parker. Det vil erindres, at jeg i begyndelsen af kampen havde slået ham ned med et slag af pumpestangen. Han lå nu ubevægelig på gulvet, men da Peters stødte til ham med foden, begyndte han at tale og bede for sit liv. Han var kun let såret i hovedet og ellers uden men; han var blot blevet bedøvet af slaget. Han rejste sig nu op, og foreløbig bandt vi hans hænder bag på ryggen. Hunden lå stadig knurrende over Jones, som imidlertid viste sig at være stendød; blodet flød i en tyk strøm ud af det dybe sår, som dyrets skarpe tænder havde gravet ned i hans hals.

Klokken var nu ét morgen, og stormen rasede stadig. Briggen arbejdede hårdere end før; der måtte foretages et eller andet for i nogen grad at råde bod på dette. Næsten ved hver eneste overhaling til læ fik den en sø over sig; adskillige af dem sprøjtede for resten helt ned i kahytten, mens kampen stod på; for jeg havde ladet lugen stå åben, da jeg gik ned. Hele bagbords skanseklædning var skyllet væk; det samme gjaldt kabyssen og hækjollen. Desuden gav stormastens slingren og knagen anledning til at befrygte, at den snart ville slide sig løs. For at skaffe plads til mere gods i agterlasten var denne masts hæl anbragt i underste dæk (en yderst forkastelig fremgangsmåde, som ukyndige skibsbyggere undertiden indlader sig på); og der var altså overhængende fare for, at den ville arbejde sig løs. Og som for at sætte kronen på alle vore genvordigheder fandt vi ved at pejle vandstanden ikke mindre end 7 fod vand i lasten.

Vi lod ligene blive liggende i kahytten og gik straks i arbejde ved pumperne; Parker blev selvfølgelig sat i frihed for at hjælpe til. Augusts arm blev forbundet, så godt det lod sig gøre, og han

udrettede, hvad han formåede, men meget var det rigtignok ikke. Imidlertid fandt vi, at vi lige kunne holde lækken stangen ved uafbrudt at have den ene pumpe i gang. Vi var jo kun fire, så det var et strengt arbejde; vi søgte dog at holde modet oppe og imødeså med længsel dagens frembrud; det var vor agt at kappe stormasten i håb om derved at lette briggen.

På denne måde tilbragte vi en frygtelig nat fuld af bekymring og møje, og da dagen endelig gryede, havde stormen hverken aftaget det ringeste, og heller ikke var der det mindste tegn til, at den ville lægge sig. Vi slæbte ligene op på dækket og kastede dem overbord. Og derpå gik vi i gang med at skille os af med stormasten. Efter at de nødvendige forberedelser var truffet huggede Peters løs på masten (økser havde vi fundet i kahytten), mens vi andre havde taget opstilling ved stag og vanter. Idet briggen tog en vældig overhaling til læ, blev vi varskoet om at kappe vanterne i vindsiden, og da det var gjort, faldt hele massen af træ og rigning udenbords og kom fri af briggen uden at anrette synderlig skade. Vi fandt nu, at skibet ikke arbejdede slet så meget som før, men desuagtet var vor stilling dog yderst farlig; trods alle anstrengelser var vi ude af stand til at hale ind på lækken uden at sætte begge pumper i gang. Den smule hjælp, August kunne yde os, var i virkeligheden uden betydning. Og for at gøre vor elendighed endnu større ramtes briggen nu af en svær sø, der kastede den adskillige streger fra vinden, og før den på ny fik boven op i vinden, overskylledes den af en ny sø, der kastede den helt om på siden. Ballasten forskød sig over mod læ (ladningen havde allerede længe rullet hid og did), og vi tænkte, at nu var der ingen redning for os, vi måtte kæntre. Skibet rejste sig dog

noget, men fik stærk slagside, eftersom ballasten blev liggende på sin nye plads; der kunne ikke længere være tale om at arbejde ved pumperne, hvad vi for øvrigt i hvert tilfælde snart måtte være holdt inde med, da vore hænder allerede var ét blodigt kød.

Mod Parkers råd skred vi nu til at kappe formasten, hvilket arbejde voldte os stor vanskelighed på grund af skibets stilling. Da masten endelig gik overbord, tog den bovsprydet med sig, og vi havde nu kun det nøgne skrog tilbage.

Hidtil havde vi haft grund til at glæde os over vor storbåd, der var sluppet uskadt fra de vældige søer, der var skyllet hen over os. Men vi skulle ikke få lov til at glæde os længe; nu da formasten var borte og med den fokken, der havde holdt skibet til vinden, brød søerne uhindret ind over os, og i løbet af fem minutter var dækket fejet rent fra for til agter, storbåd og styrbords lønning var borte, ja selv spillet var slået i stumper og stykker. Vor stilling var i det hele taget så ynkelig, som den vel kunne være.

Ved middagstid syntes stormen at ville lægge sig, men det blev en sørgelig skuffelse for os; for den sagtnede kun for en føje stund for derpå at bryde løs med dobbelt raseri. Ved firetiden var stormen så voldsom, at det var umuligt at stå på benene, og da natten faldt på, nærede jeg ikke skygge af håb om, at skibet ville holde sammen til næste morgen.

Omkring ved midnat lå vi meget dybt i vandet, der nu stod helt op til mellemdækket. Lidt senere mistede vi roret; søen, der rev det bort, løftede skibets agterende helt oven vande og slyngede den atter ned mod vandet med et brag, som var vi stødt på grund. Vi havde alle gjort regning på, at roret ville

holde ud til det sidste, da det var usædvanlig stærkt fastgjort, og for resten på en måde, som jeg hverken før eller siden har set magen til. Ned langs dets hovedstok løb en række svære jernøskener, og en lignende række var anbragt på agterstævnen. Gennem disse øskener gik en solid jernstang, hvorved roret holdtes fast til agterstævnen, mens det kunne dreje sig frit om stangen. Man vil forstå, hvilken frygtelig kraft den sø, der rev det bort, var i besiddelse af, når man erfarer, at øskenerne i agterstævnen, der gik helt igennem den og var nittede indvendig, alle som en blev trukket ud af det stærke træ.

Vi havde næppe fået tid til at trække vejret efter det frygtelige stød, da en af de vældigste bølger, jeg dengang havde stiftet bekendtskab med, brød ind over os, bortskyllede alt det opstående af kahytten, væltede sig ned gennem lugerne og fyldte hver eneste tomme af skibet med vand.

9

Heldigvis havde vi alle fire lige før aften surret os fast til resterne af spillet og lå nu fladt udstrakt på dækket. Denne forsigtighedsforanstaltning var det eneste, der frelste os fra undergang. Som det nu var, blev vi alle mere eller mindre bedøvet af den uhyre vandmasse, der styrtede ned over os og først trak sig tilbage, da vi næsten var åndeløse. Så snart jeg kunne få vejret, kaldte jeg på mine kammerater. Kun August svarede, han sagde: "Det er ude med os; Gud se i nåde til vore sjæle." Lidt senere genvandt de andre to deres mæle og formanede os til at fatte mod, endnu var ikke alt håb ude, skibets ladning ville hindre det i at synke, og der var al udsigt til, at stormen ville lægge sig ud på morgenen. Disse ord gav mig nyt liv; for det var jo indlysende, at et skib, hvis ladning bestod af tomme tranfustager, ikke kunne synke, og dog havde jeg, hvor sært det end kan lyde, ikke skænket denne omstændighed en tanke, men tværtimod gruet for, at vi skulle gå til bunds med det første. Da mit håb på ny vaktes til live, gjorde jeg mig al umage for yderligere at fæstne de reb, der holdt mig fast til resterne af spillet, og det varede ikke længe, før jeg opdagede, at mine lidelsesfæller var beskæftigede med det samme. Natten var bælgmørk; og den hylende larm og det vilde oprør, der rasede om os, vil det være unyttigt at gøre noget forsøg på at beskrive.

Vort dæk lå på højde med søen eller rettere omsluttet af en opadhvirvlende kam af skum, der hvert øjeblik sønderbrødes og føg ind over os. Det er ikke for meget at sige, at vore hoveder

ikke var ude af vandet mere end et sekund ud af tre. Skønt vi lå tæt ved hinanden, kunne ingen af os dog se den anden eller overhovedet noget som helst af briggen, med hvilken vi tumledes så voldsomt omkring. Med mellemrum råbte vi til hinanden og søgte på den måde at holde modet oppe og yde trøst og opmuntring til dem af os, som mest trængte dertil. Augusts svaghed vakte bekymring hos os alle; da det på grund af hans højre arms sårede tilstand måtte have været umuligt for ham at gøre fortøjningen synderlig pålidelig, ventede vi hvert øjeblik at se ham blive skyllet overbord, og dog kunne der jo slet ikke være tale om at yde ham nogen hjælp. Til alt held befandt han sig i større sikkerhed end nogen af os andre; for hans overkrop lå inde under det ødelagte spil, altså brødes søernes vælde i nogen grad, før de nåede ham. I enhver anden stilling end denne (i hvilken han tilfældigt var blevet slynget hen efter at have surret sig fast på et meget udsat sted), ville han uden tvivl være gået til grunde, inden natten var omme. På grund af briggens stærke slagside var der mindre fare for, at vi skulle blive skyllet overbord, end der ellers ville have været. Skibet krængede, som allerede fortalt, over til bagbord, og det halve af dækket var under vand. Søerne, der ramte os om styrbord, blev brudt af skibets side og nåede os kun i ringe grad, mens tilbageslaget fra bagbord ikke rigtig kunne få tag i os på grund af vor fladt udstrakte stilling, i hvert fald var suget ikke stærkt nok til at slide os løs fra vore fortøjninger.

I denne frygtelige stilling lå vi, til dagen brød frem og endnu klarere viste os de rædsler, der omgav os på alle sider. Briggen var en ren blok, fuldstændig i bølgernes vold, stormen syntes nærmest at tage til, i hvert fald blæste det en ren orkan og for

menneskelige øjne at se syntes der ikke at være mindste udsigt til frelse. Der gik timer, og vi tav stille; vi ventede hvert øjeblik, at vore reb skulle briste, at resterne af spillet skulle blive skyllet overbord, eller at en af de mægtige søer, der i alle retninger brølede om os og over os, skulle trykke skroget så langt ned under vandet, at vi måtte drukne, før det igen nåede overfladen. Men Gud holdt sin stærke hånd over os og udfriede os af disse farer, og midt på dagen fik vi til vor inderlige glæde solens velsignede lys at se. Kort efter kunne vi spore en kendelig aftagen i vindens styrke, og nu talte August for første gang siden den foregående aften og spurgte Peters, om han troede, der var nogen mulighed for vor redning. Da der ikke straks blev givet noget svar på dette spørgsmål, troede vi alle, at halvindianeren var druknet, hvor han lå; men lidt efter begyndte han til vor store glæde at tale om end med yderst svag røst; han sagde, at han led store smerter, rebene snærede ham så stærkt om maven, at han sikkert ville dø, hvis han ikke fik dem løsnet; for det var ham umuligt at udholde sine lidelser ret meget længere. Vi blev såre bedrøvede over dette; for det var ganske umuligt at komme ham til hjælp, således som søerne blev ved med at vaske hen over os. Vi formanede ham til at bære sine lidelser med standhaftighed og lovede at yde ham hjælp, så snart det på nogen måde blev muligt. Han svarede, at det snart ville være for sent, at det ville være forbi med ham, inden vi formåede at yde ham bistand. Derefter jamrede han sig nogen tid, og faldt så til ro, hvorfor vi troede, at han var død.

Da aftenen kom, havde søen lagt sig så meget, at der kunne gå hele fem minutter, uden at en bølge brød ind over skroget fra luvart, og vinden var også taget betydeligt af, omend det endnu

blæste en stærk storm. Der var gået flere timer, uden at jeg havde hørt nogen af mine lidelsesfæller tale; nu kaldte jeg på August. Han svarede – men så svagt, at jeg ikke kunne skelne, hvad han sagde. Jeg talte nu også til Peters og Parker, men ingen af dem svarede mig.

Kort efter faldt jeg i en slags døs, under hvilken de mest tiltalende fantasibilleder foresvævede mig: Grønne træer, marker, der bølgede med modent korn, skarer af dansende piger, kavaleri og andet mere. Jeg mindes nu, at *bevægelse* var det fremherskende træk i alt, hvad jeg så. Huse, bjerge eller sligt foresvævende mig ikke, men derimod vejrmøller, skibe, store fugle, balloner, folk til hest, vogne, der kørte afsted i rasende fart, og lignende genstande i bevægelse frembød sig for min fantasi i endeløs rækkefølge. Da jeg vågnede op af denne tilstand, var det dag og havde allerede, efter solens stilling at dømme, været dag en times tid. Det voldte mig uhyre vanskelighed at bringe rede i min hukommelse og blive klar over min stilling; en rum tid følte jeg mig fast overbevist om, at jeg stadig opholdt mig i lasten ved kassen, og at Parkers legeme var Tiger.

Da jeg endelig langt om længe kom til mig selv igen, skønnede jeg, at det nu kun blæste en jævn brise, og at søen var forholdsvis rolig, så den kun midtskibs skyllede ind over vraget. Min venstre arm havde slidt sig løs af fortøjningen og var meget øm ved albuen; min højre arm var helt følelsesløs og hånd og håndled stærkt opsvulmet på grund af rebets tryk; dette havde nemlig arbejdet sig fra skulderen og nedefter. Jeg generedes også meget af et andet reb, som jeg havde om livet, og som strammede ulideligt. Jeg så mig om efter mine lidelsesfæller og

opdagede, at Peters endnu var i live, skønt et tykt reb var snøret så fast om livet på ham, at det næsten så ud, som om han var skåret i to stykker; da jeg rørte mig, bevægede han hånden svagt og pegede på rebet. August viste ikke det mindste tegn på liv og lå næsten helt bukket sammen over et brudstykke af spillet. Parker talte til mig, da han så, at jeg rørte mig, og spurgte, om jeg endnu havde så mange kræfter tilbage, at jeg kunne befri ham fra hans stilling; han tilføjede, at vi endnu havde en mulighed for frelse, såfremt jeg ved at opbyde mine sidste kræfter formåede at løse ham; i modsat fald ville vi alle omkomme. Jeg bad ham fatte mod, jeg skulle gøre mit yderste for at løse ham. Jeg følte efter i bukselommerne og fandt min lommekniv, som det efter adskillige frugtesløse anstrengelser lykkedes mig at åbne. Og nu brugte jeg venstre hånd, befriede først højre hånd og overskar dernæst de øvrige reb, der holdt mig fast. Men da jeg forsøgte at rejse mig, mærkede jeg, at benene ganske svigtede mig; jeg kunne heller ikke bevæge højre arm i nogen som helst retning. Da jeg fortalte Parker det, rådede han mig til at ligge ganske stille i nogle minutter og holde mig fast ved spillet med venstre hånd, så ville blodet få tid til atter at komme i omløb. Det gjorde jeg, og snart efter begyndte lammelsen at fortage sig; først kunne jeg bevæge det ene ben og derefter det andet, ligesom jeg til dels genvandt brugen af min højre arm. Nu kravlede jeg yderst forsigtigt uden at gøre noget forsøg på at rejse mig op hen til Parker og fik snart skåret hans reb over, hvorpå han efter kort tids forløb så nogenlunde genvandt sine lemmers brug. Vi tøvede nu ikke med at befri Peters af hans reb. Det havde skåret en dyb flænge gennem linningen på hans uldne bukser og gennem to skjorter

og gnavet sig ind i lysken på ham. Såret blødte meget stærkt, da vi fjernede rebet, men aldrig så snart var dette borte, før han begyndte at tale og syntes at føle øjeblikkelig lindring, i hvert fald bevægede han sig med langt større lethed end både jeg og Parker, hvilket rimeligvis skyldtes blodtabet.

Vi havde kun ringe håb om, at August ville komme sig, da han slet ingen livstegn gav fra sig, men da vi kom hen til ham, gjorde vi den opdagelse, at han kun var besvimet af blodtab, idet vandet havde revet forbindingen af hans sårede arm; intet af de reb, der holdt ham fast til spillet, var surret så fast, at det kunne volde hans død. Vi befriede ham nu fra båndene og spillet og anbragte ham på et tørt sted til luvart, idet vi sørgede for, at hans hoved kom til at ligge noget lavere end kroppen, og derpå gav vi os alle tre til at gnide hans lemmer. I løbet af en halv times tid vågnede han til bevidsthed, omend han ikke før næste dags morgen var i stand til at kende nogen af os eller formåede at tale. Ved den tid, da vi var blevet vore bånd kvit, var det begyndt at mørkne, og himlen var ved at blive overtrukket, så vi opfyldtes af den største angst for, at det på ny skulle blæse op til storm; for i så fald ville undergangen være os vis, dødtrætte som vi var. Til alt held skete det ikke, og bølgerne lagde sig mere og mere, hvorfor vi fattede håb om til sidst måske dog at slippe fra det med livet. En svag brise blæste bestandig fra nordvest, men luften var slet ikke kold. August var surret omhyggeligt fast til luvart, for at han ikke skulle glide udenbords under skibets rullen, han var jo endnu for svag til selv at kunne holde sig fast. Vi andre behøvede ikke ty til sådanne forholdsregler. Vi sad tæt sammen med tag i rebstumperne, der var fastgjort til spillet, og drøftede,

hvorledes vi skulle slippe ud af vor forfærdelige stilling. Vi skaffede os ikke ringe lindring ved at afføre os vore klæder og vride vandet af dem. Da vi tog dem på igen, forekom de os helt lune og behagelige, og vi følte os meget styrket af dette. Vi hjalp August af med hans klæder og vred dem for ham; og han følte ligeledes stor lindring derved.

Men nu begyndte sulten og tørsten at plage os, og da vi så, at vi var uden midler til at stille dem, sank vort mod, og vi følte os næsten fristede til at beklage, at vi var undsluppet søens mindre frygtelige farer. Vi søgte imidlertid trøst i det håb, at vi snart ville blive taget op af et eller andet skib, og opmuntrede hinanden til at vise fasthed i ulykken.

Langt om længe gryede endelig morgenen den fjortende, og vejret vedblev at være klart og mildt med en støt men yderst svag brise fra nordvest. Søen var nu helt glat, og da briggen – uvist af hvilken årsag – ikke længere havde så stærk slagside som før, var dækket nogenlunde tørt, og vi kunne bevæge os frit omkring. Vi havde nu i mere end 3 dage og nætter hverken fået mad eller drikke, og det var absolut nødvendigt, at der blev gjort et forsøg på at få noget op nedefra. Da briggen var helt fuld af vand, skred vi til værket fulde af fortvivlelse og med yderst ringe forventning om at høste noget udbytte. Vi skaffede os en slags dræg ved at slå nogle søm, som vi brød ud af resterne af kahytten, ind i to stykker træ. Dem bandt vi overkors, gjorde dem fast til enden af et reb, kastede dem ned i kahytten og trak dem frem og tilbage i det svage håb om muligt at få tag i noget spiseligt, eller i det mindste i noget, der kunne hjælpe os til at komme i besiddelse af føde. Med dette arbejde tilbragte vi det meste af morgenen; vi havde ikke held med os,

vi fiskede ikke andet end nogle få sengeklæder op, dem havde sømmene jo let ved at få fat i. Men vort redskab var vel også for klodset til at vi kunne vente os noget større held.

Vi forsøgte os nu med bakken, men ligeledes uden udbytte, og fortvivlelsen var ved at overmande os, da Peters kom med det forslag, at vi skulle binde et reb fast til ham, så ville han forsøge, om han ikke ved dykning kunne hente noget op fra kahytten. Dette forslag hilste vi med al den glæde, der vaktes af vort genvågnende håb. Han afførte sig straks sine klæder med undtagelse af bukserne, og nu blev et stærkt reb omhyggeligt fastgjort om hans liv og derpå anbragt således over hans skuldre, at det umuligt kunne smutte af. Foretagendet var overmåde vanskeligt og farligt; for da vi ikke kunne vente at finde særlig meget, om overhovedet noget som helst, proviant i selve kahytten, måtte dykkeren efter at være gået ned vende sig til højre og under vandet arbejde sig ti-tolv fod frem gennem en snæver gang til proviantrummet og vende tilbage uden i al den tid at kunne trække vejret.

Da alt var i orden, steg Peters ned i kahytten, idet han først gik ned ad trappen, til vandet nåede ham til hagen. Derpå sprang han ud på hovedet, idet han tog retning mod højre og søgte at bane sig vej til proviantrummet. Med dette sit første forsøg havde han imidlertid slet ikke held med sig. Mindre end et halvt minut efter, at han var dykket under, følte vi, at der blev rykket heftigt i rebet (det aftalte signal, der betød, at nu ville han trækkes op igen). Følgelig trak vi til, men vi gjorde det så uforsigtigt, at han stødte sig slemt på trappen. Han havde intet med sig op, og det var kun lykkedes ham at trænge et lille stykke ind i gangen på grund af de store anstrengelser, han hele tiden

havde måttet udfolde for at modvirke opdriften. Han var yderst udmattet og måtte have et kvarters hvile, før han atter turde tænke på at stige ned.

Med det næste forsøg gik det endnu værre; for han blev så længe under vandet uden at give signal til at trække ham op igen, at vi begyndte at blive urolige for hans sikkerhed og trak ham op; han var da helt åndeløs og forsikrede, at han gentagne gange havde rykket i rebet, uden at vi havde mærket det. Dette skyldtes rimeligvis den omstændighed, at rebet var blevet filtret ind i rækværket langs trappen. Dette rækværk var os i virkeligheden så meget til hinder, at vi besluttede om muligt at fjerne det, før vi gik videre med vore forsøg. Vi havde jo kun vor legemsstyrke at bringe i anvendelse, vi gik da alle ned i vandet ad trappen, så langt vi kunne komme; vi stemte os nu mod rækværket af al vor magt, og det lykkedes os virkelig at bryde det ned.

Det tredje forsøg forløb lige så uheldigt som de to første, og det stod os nu klart, at intet lod sig udrette på denne måde uden ved hjælp af noget tungt, der kunne holde dykkeren nede ved kahytsgulvet, så han kunne foretage sine undersøgelser i ro og mag. Vi ledte længe forgæves efter noget, der kunne svare til formålet, men til sidst opdagede vi til vor store glæde, at en af kættingerne til luvart var så løs, at vi uden mindste besvær kunne vride den over. En stump af denne kætting blev nu fastgjort til en af Peters ankler, og derpå steg han for fjerde gang ned i kahytten, og denne gang lykkedes det ham virkelig at trænge frem til proviantkammerets dør. Til sin usigelige sorg fandt han den imidlertid låst og måtte vende tilbage med uforrettet sag, da han kun med den yderste anstrengelse var i

stand til at opholde sig højst et enkelt minut under vand. Det så virkelig sort ud for os nu, og hverken jeg eller August kunne holde tårerne tilbage ved tanken om alle de vanskeligheder, der omringede os, og den ringe udsigt vi havde til redning. Men denne svaghed varede ikke længe. Vi kastede os på knæ og anråbte Gud om at stå os bi i alle de farer, der truede os, og vi rejste os med fornyet håb og styrke for at overveje, hvad der endnu med menneskelige midler kunne udrettes med henblik på vor frelse.

10

Kort efter indtraf en begivenhed, der voldte mig stærkere sindsbevægelser – først jublende fryd og siden den sorteste fortvivlelse – end nogen som helst af de talløse tilskikkelser, der senere hen faldt i min lod i ni lange år, rige på hændelser af den sælsomste, ja i mange tilfælde af den mest ufattelige art. Vi lå på dækket henne ved kahytsnedgangen og drøftede muligheden for alligevel at trænge ind i proviantrummet, da jeg kom til at se hen på August, der lå lige over for mig, og lagde mærke til, at han med et var blevet dødbleg, og at hans læber skælvede på en højst besynderlig og uforklarlig måde. Jeg blev meget ængstelig til mode og talte til ham, men han svarede ikke, og jeg begyndte at frygte for, at han pludselig var blevet syg, men jeg gjorde imidlertid den opdagelse, at han øjensynlig stirrede stift på en genstand bag ved mig. Jeg drejede hovedet, og aldrig skal jeg glemme den henrykkelse, der gennemsitrede hver trevl af mit legeme ved synet af en stor brig, der holdt ned på os og knap nok befandt sig en halv mil borte. Jeg sprang op, som om en bøssekugle havde ramt mig i hjertet; jeg udstrakte mine arme i retning af skibet, og således stod jeg ubevægelig og ude af stand til at mæle et ord. Peters og Parkers bevægelse var lige så stærk, omend den ytrede sig på andre måder. Peters sprang omkring på dækket som en afsindig, munden gik på ham som kæp i hjul, nu og da udstødte han de vildeste forbandelser; Parker derimod brast i gråd og blev i mange minutter ved med at græde som et barn.

Skibet, som vi havde i sigte, var en stor skonnertbrig; den kunne se ud til at være en hollænder; den var sortmalet med flunkende forgyldt galionsfigur. Den havde åbenbart døjet en del hårdt vejr og rimeligvis lidt meget af den storm, der havde været så skæbnesvanger for os; for fortoppen samt noget af styrbords skanseklædning var borte. Da vi først fik øje på den, var den som allerede fortalt en halv mil borte til luvart og holdt lige ned på os. Brisen var meget svag, og det forbavsede os meget at se, at den kun førte fok, storsejl og mellemstagsejl; som følge heraf nærmede den sig jo yderst langsomt, og vor utålmodighed steg næsten til afsind. Den kejtede måde, hvorpå den blev styret, lagde vi også alle sammen mærke til, hvor ophidsede vi end var. Den girede så stærkt, at vi flere gange var ved at tro, at man slet ikke havde set os, eller bildte os ind, at de måske nok havde set vraget, men ikke opdaget nogen om bord og derfor var ved at gå over stag og ændre kursen. Hver gang dette hændte, råbte og skreg vi af vore lungers fulde kraft, og det fremmede skib syntes da at betænke sig og på ny styre ned mod os – og denne besynderlige adfærd gentog sig to-tre gange, så vi til sidst ikke kunne tænke os anden forklaring end den, at rorgængeren måtte være beruset.

Vi så ingen på skibets dæk, før det ikke var mere end 6-700 alen borte; da fik vi øje på tre sømænd, som vi efter klædedragten antog for at være hollændere. To af dem lå på nogle gamle sejl nær bakken, og den tredje, der syntes at betragte os med stor nysgerrighed, lænede sig udover styrbords bov henne ved bovsprydet. Sidstnævnte var en høj og svær mand og meget mørk i huden, han syntes at ville opmuntre os til at vise tålmodighed; for han nikkede venligt til os om end på

en løjerlig måde, og han smilede hele tiden, hvorved han fremviste en række pragtfulde hvide tænder. Da skibet kom endnu nærmere, så vi en rød flonels hue, som han havde på hovedet, falde ned i vandet; deraf tog han dog liden eller ingen notits men vedblev med sine sære smil og fagter. Jeg fortæller alt dette så omstændeligt og nøjagtigt, og jeg fortæller det, vel et mærke, *således som det tog sig ud i vore øjne*.

Briggen nærmede sig langsomt, men nu mere støt end før, og vore hjerter hoppede af glæde og vi udøste vore sjæle i høje råb og taksigelser til Gud for den fuldkomne, uventede og herlige redning, der var os så nær, at vi blot behøvede at række hånden ud efter den. Men brat, i et nu bølgede der fra det fremmede skib (der nu var os ganske nær) en lugt hen over oceanet, en stank, som der ikke i hele den vide verden findes navn for, ikke begreb om, en satanisk, en djævelsk, kvælende, ulidelig og ufattelig stank. Jeg gispede efter luft, jeg vendte mig mod mine kammerater og så, at deres ansigter var hvidere end marmor. Men vi havde ingen tid til at anstille betragtninger, briggen var kun halvtredsindstyve fod borte og den syntes at ville løbe ind under vor agterstævn, så vi kunne springe om bord i den. Vi styrtede agter ud, men nu gjorde den med et en drejning, der bragte den fem-seks streger ud af den hidtil fulgte kurs, og den passerede vor agterstævn i en afstand af en snes fod, hvorved vi fik fuldt overblik over dens dæk. Mon jeg nogen sinde vil glemme dette syns trefold store rædsel? Femogtyve, tredive menneskelige legemer, deriblandt adskillige kvinder lå spredt mellem gillingen og kabyssen på det sidste og modbydeligste trin af forrådnelse. Vi så klart, at der ikke var en levende sjæl ombord i dette usalige skib, og dog kunne vi ikke lade være at

råbe til de døde om hjælp! Ja, i vor dødsens angst tryglede og bønfaldt vi disse tavse og gruopvækkende skikkelser om at vente på os og ikke lade os tilbage for at gå samme skæbne i møde som de; ja, vi anråbte dem, at de dog ville tage imod os og tilstede os adgang til deres selskab. Vi var afsindige af rædsel og fortvivlelse – fuldstændig forrykte af vor forfærdelige skuffelse.

Da vort første høje rædselsskrig brød frem, besvaredes det et sted i nærheden af det fremmede skibs bovspryd af noget, der i den grad lignede et menneskes skrig, at selv det skarpeste øre kunne have ladet sig forvirre og bedrage. I dette øjeblik bragte en ny, brat drejning skibets bak indenfor vor synsvidde, og vi så med et, hvorfra lyden kom. Vi så den høje, kraftigt byggede matros, der fortsat lænede sig ud over rælingen og stadig virrede med hovedet, men hans ansigt var nu vendt fra os og derfor usynligt. Hans arme lå ud over rælingen og håndfladerne vendte udad. Hans knæ hvilede på et stærkt reb, der var fastspændt mellem bovsprydets hæl og en kranbjælke. Hans skjorte var flænget til side fra et stykke af ryggen, og der sad en vældig måge og fyldte sig grådigt med det modbydelige kød; dens næb og kløer var helt begravede i liget og dens hvide fjerdragt helt overstænket med blod. Da briggen drejede endnu mere, hvorved vi fik endnu friere overblik, trak fuglen – åbenbart med stort besvær – sit karmoisinrøde hoved til sig, stirrede et øjeblik forbavset på os, lettede sig dovent fra liget, hvor den havde gjort sig til gode, og fløj lige hen over vort dæk, hvor den i et nu holdt sig svævende med en levret klump i næbbet. Den skrækkelige bid faldt til sidst med et dumpt klask ned for fødderne af Parker. Måtte Gud forlade mig min synd; for i dette øjeblik glimtede for første gang en tanke – som jeg

ikke vil nævne – gennem min hjerne, og jeg følte, at jeg gjorde et skridt henimod den blodige plet. Jeg så op og mine øjne mødte Augusts meget sigende og dybt forskende blik, der i samme nu bragte mig til besindelse. Jeg sprang hurtigt frem og kastede med dyb gysen den frygtelige bid i søen.

Det lig, hvorfra den var taget, hvilede jo på rebet og var derfor let blevet bragt til at svinge hid og did under den kødædende fugls grådige indhug; det var disse bevægelser, der fra først af havde bibragt os den tro, at det var et levende menneske. Da det befriedes for mågens byrde, faldt det bagover, så ansigtet nu blev fuldt synligt. Hvor var det dog et modbydeligt syn! Øjnene var borte og ligeledes læberne, så tænderne blottedes i deres fulde udstrækning. Dette smil var det, der havde budt os velkommen og bragt os til at fatte nyt håb, dette – nej, lad mig ikke fordybe mig i disse erindringer.

Briggen sejlede, som jeg allerede har fortalt, lige agter om os og gled langsomt, men støt bort mod læ. Med den og dens frygtelige besætning svandt alle vore lyse drømme om befrielse og glæde. På grund af dens ringe fart kunne vi måske have fundet midler til at borde den, hvis vor brat indtrådte skuffelse og den grufulde opdagelse, den var ledsaget af, ikke fuldstændig havde lamslået vore ånds- og legemsevner. Syn og følelse havde overvældet os; at tænke og handle formåede vi ikke, før det var for silde! I hvilken grad vore åndsevner var blevet svækket, kan ses af, at vi, da skibet allerede var så langt borte, at kun halvdelen af dets skrog var synligt, for ramme alvor drøftede muligheden af at indhente det ved svømning!

Jeg har senere hen i mit liv forgæves søgt at finde løsningen på den hæslige gåde, det fremmede skibs skæbne var indhyllet

i. Dets bygning og hele udseende bragte os som allerede sagt til den antagelse, at det var et hollandsk koffardifartøj, og mandskabets dragter talte også for denne formodning. Vi kunne let have læst navnet på dets agterspejl og gjort andre iagttagelser af betydning for bestemmelsen af dets hjemsted, men vor stærke ophidselse gjorde os blinde for alt sligt. Af de endnu ikke helt opløste ligs safran-farve sluttede vi, at alle ombordværende var døde af den gule feber eller en dermed beslægtet farsot. Hvis det har været tilfældet (og jeg har ingen anden rimelig forklaring), så må døden, efter ligenes stillinger at dømme, have indfundet sig med en pludselighed og vælde, der er ganske ukendt, selv når talen er om de frygteligste, mest dødbringende farsoter, der hærger menneskeheden. Det er ganske vist muligt, at gift, der af vanvare er kommet med mellem provianten, kan have forårsaget ulykken; den kan også skyldes fortæringen af en ukendt giftig fiskeart, af et sødyr, en fugl – men det er unyttigt at opstille formodninger om noget, der er og sikkert altid vil vedblive at være indhyllet i et forfærdende og uigennemtrængeligt mørke.

11

Resten af dagen tilbragte vi i dump sløvhed med at stirre efter det bortdragende skib, til mørket skjulte det for vore øjne og i nogen grad vakte os til besindelse. Sultens og tørstens kvaler meldte sig nu med fornyet styrke og opslugte alle vore øvrige sorger og bekymringer. Men der var intet at gøre, før det blev dag; vi sørgede derfor så vidt muligt for vor sikkerhed og prøvede på at få lidt søvn. Mig lykkedes det over forventning; jeg sov lige til daggry, da jeg blev vækket af mine kammerater til nye forsøg på at bringe proviant op af skroget.

Det var nu fuldstændig havblik, og søen lå blank som aldrig før, luften var lun og mild. Briggen var ude af sigte. Vi begyndte vore forberedelser med at vriste endnu en stump kætting løs, hvad der lykkedes os efter en del besvær; vi fastgjorde derpå begge kæderne til Peters fødder, for at han kunne gøre et nyt forsøg på at nå proviantrummets dør og om muligt bryde den op; han begrundede sine forhåbninger på den omstændighed, at vraget nu lå helt stille; det ville derfor ikke tage så megen tid som før at nå frem til døren.

Han nåede også i god tid døren, hvorpå han løsnede den ene af kæderne fra sin ankel og søgte at skaffe sig adgang ved hjælp af den; men alle hans anstrengelser viste sig frugtesløse, tømmeret var langt stærkere, end han havde tænkt sig. Han var ganske forkommen af sit lange ophold under vand, det var absolut nødvendigt, at en af os andre trådte i hans sted. Hertil var Parker straks villig; men det viste sig efter tre frugtesløse forsøg, at han ikke engang var i stand til at nå frem til døren.

Den tilstand, hvori Augusts sårede arm befandt sig, udelukkede ham fra at vove et forsøg; for selv om han nåede hen til døren, ville han jo være ganske uskikket til at bryde den op; det måtte derfor blive min tur at udrette, hvad jeg formåede, til vor redning.

Peters havde efterladt den ene af kæderne i gangen, og jeg gjorde den erfaring, da jeg dykkede ned, at jeg ikke var forsynet med tilstrækkelig modvægt mod opdriften. Jeg besluttede derfor udelukkende at se at genfinde kæden denne gang. Da jeg nu famlede om efter den på gulvet i gangen, fik jeg fat i en hård genstand, som jeg straks rev til mig; der var ingen tid til at anstille undersøgelser, og jeg steg ufortøvet op til vandets overflade. Min prise viste sig at være en flaske; og man kan tænke sig til, hvor glade vi blev, da vi så, at den var fuld af portvin. Vi takkede Gud for denne betimelige og opmuntrende hjælp og trak straks flasken op med min lommekniv; vi drak hver en lille slurk, og den varme, styrke og det livsmod, vinen indgød os, fyldte os med det ubeskriveligste velvære. Vi tilproppede derpå flasken omhyggeligt og hængte den op ved hjælp af et lommetørklæde, så der ingen fare kunne være for, at den skulle blive slået i stykker.

Efter dette lykkelige fund tog jeg mig et kort hvil, dykkede derpå under og fandt denne gang kæden, som jeg straks steg op med. Jeg gjorde den fast og dykkede ned for tredje gang og blev nu fuldt og fast overbevist om, at jeg i min vanskelige stilling ganske ville være ude af stand til at bryde proviantrummets dør op. Jeg vendte derfor tilbage i meget nedtrykt sindsstemning.

Alt håb syntes nu ude for os, og jeg kunne se på mine kammeraters ansigter, at de havde gjort sig fortrolige med

tanken om døden. Vinen havde øjensynlig fremkaldt en slags delirium hos dem, som jeg selv måske kun var blevet skånet for ved min neddykning i vandet. De talte usammenhængende om ting, der slet ikke stod i forbindelse med vor stilling; Peters udspurgte mig f. ex. gentagne gange om Nantucket. Jeg husker også, at August kom hen til mig og med en alvorlig mine bad, om han måtte låne min lommekam, for hans hår var helt fuldt af fiskeskæl, og han ville gerne have dem væk, før han gik i land. Parker gjorde indtryk af at være noget mindre påvirket end de andre og opfordrede mig ivrigt til at dykke ned i kahytten på må og få og bringe op, hvad der faldt mig i hænde. Det gik jeg ind på og bragte første gang efter at have opholdt mig et helt minut under vand en lille læder-kuffert, som tilhørte kaptajn Barnard, med mig op. Vi åbnede den ufortøvet opfyldt af et svagt håb om at finde et eller andet spiseligt eller drikkeligt i den. Vi fandt imidlertid ikke andet end en æske med barberknive og to lærredsskjorter. Jeg gik på ny ned og vendte tilbage uden udbytte. Da jeg fik hovedet oven vande, hørte jeg et brag mod dækket; og da jeg kom op så jeg, at mine kammerater utaknemmeligt havde benyttet sig af mit fravær til at tømme flasken, som så var faldet fra dem i skyndingen for at få bragt den på plads, før jeg viste mig. Jeg bebrejdede dem det hjerteløse i deres opførsel, og August gav sig til at græde. De to andre søgte at slå sagen hen i spøg; det er mit håb, at jeg aldrig tiere må få en sådan latter at høre, så frygteligt fordrejede ansigter at se. Det var tydeligt nok, at drikken på grund af mavernes tomhed havde virket øjeblikkeligt og voldsomt; de var alle overordentligt stærkt berusede. Efter megen vanskelighed

fik jeg dem til at lægge sig, og de faldt da hurtigt i en dyb søvn ledsaget af stærk snorken.

Jeg befandt mig nu så at sige muttersalene ombord i briggen, og mine tanker var visselig af en alt andet end lys og lystelig art. Så vidt jeg kunne se, havde vi ingen anden udsigt end den snigende hungersnød eller, i bedste fald, at gå til grunde i den første storm, der rejste sig; for i vor nuværende udmattede tilstand kunne vi ikke gøre os noget håb om at slippe fra endnu en storm med livet. Sulten, der nagede mig, var næsten uudholdelig; jeg følte mig parat til alt for at stille den. Med min kniv skar jeg et lille stykke af læderkufferten og forsøgte at spise det; det var mig dog ganske umuligt at synke en eneste bid, dog forekom det mig, at jeg opnåede en ringe mildning af mine lidelser ved at tygge på små læderstumper og bagefter spytte dem ud. Henad aften vågnede mine kammerater, en efter en, i en tilstand af ubeskrivelig svaghed og rædsel: Det var eftervirkningerne af den nu bortdunstede rus. De rystede som i koldfeber og råbte ynkeligt på vand. Deres tilstand gjorde mig inderligt bedrøvet, men samtidig glædede jeg mig over den række tilfældige omstændigheder, der havde hindret mig i at tage for mig af vinen, så jeg nu var uden del i mine kammeraters bitre og nedtrykte sindsstemning. Deres opførsel voldte mig imidlertid megen uro og bekymring; for det var indlysende, at de, såfremt ingen forandring til det bedre indtraf, ville være ganske ude af stand til at yde mig støtte i mine bestræbelser for vor fælles redning. Jeg havde endnu ikke opgivet ethvert håb om at få noget op nedefra, men forsøget kunne jo ikke gøres, før en af de andre var så meget herre over sig selv, at han kunde holde fast i enden af rebet, mens jeg gik

ned. Parker syntes at være noget mindre sanseløs end de andre, og jeg gjorde alt for at pirke liv i ham. Jeg tænkte mig, at en dukkert i saltvand muligvis kunne have en gavnlig indflydelse på ham og fastgjorde derfor enden af rebet om livet på ham – der hele tiden forholdt sig passiv – førte ham hen til kahytstrappen, puffede ham ud og trak ham straks efter op igen. Jeg havde al mulig grund til at ønske mig til lykke med min idé; for han syntes at live op, og da han slap op af vandet, spurgte han meget fornuftigt, hvorfor jeg behandlede ham sådan. Jeg forklarede ham min hensigt, som vandt hans påskønnelse så meget mere, som han følte sig betydeligt bedre efter badet. Vi talte sammen om sagerne og besluttede at lade August og Peters vederfares samme behandling, hvilket vi straks iværksatte til stor lindring for dem begge. Ideen til denne behandling, havde jeg i øvrigt fået fra et medicinsk værk, hvor jeg havde læst om styrtebades heldige indflydelse i tilfælde af drankergalskab.

Jeg fandt nu, at jeg atter kunne betro mine kammerater at holde i rebet, og dykkede på ny tre – fire gange ned i kahytten, skønt det nu var helt mørkt og en svag men langtrukken dønning fra nord begyndte at tumle så småt med skroget. Under disse forsøg lykkedes det mig at bringe følgende op: To knive, en 12-pots, tom lerkrukke og et sengetæppe; derimod fandt jeg intet, der kunne tjene os til føde. Jeg fortsatte mine bestræbelser, til jeg var fuldstændig udmattet, men gjorde intet yderligere fund. Hele natten igennem skiftedes Parker og Peters til at dykke ned men uden udbytte, og vi opgav nu dette forsøg i fortvivlelse; det stod os klart, at vi brugte vore kræfter til ingen nytte.

Resten af natten tilbragte vi i en tilstand af usigelig legemlig og sjælelig nedtrykthed. Endelig gryede morgenen den 16., og vi spejdede ivrigt horisonten rundt efter hjælp, men forgæves. Søen var stadig glat, kun med en lang dønning fra nord som dagen forud. Der var nu gået seks dage, uden at vi havde fået noget at spise eller drikke med undtagelse af portvinen, og det var klart, at vi ikke kunne holde det ud ret meget længere, hvis vi ikke fik noget. Jeg havde aldrig set, og jeg ønsker heller ikke nogen sinde igen at få så frygteligt udtærede menneskelige væsener som Peters og August at se. Havde jeg mødt dem i land i deres daværende tilstand, ville jeg ikke haft den fjerneste mulighed for at genkende dem. Deres ansigter var fuldstændig forvandlede, så jeg kunne ikke få mig selv til at tro, at det var de samme mennesker, jeg havde færdedes mellem for få dage siden. Parker var ganske vist sørgeligt medtaget og så svag, at han ikke kunne løfte hovedet op fra brystet, men dog stod det ikke så slet til med ham som med de to andre. Han viste stor tålmodighed i lidelsen, han klagede ikke og søgte på enhver måde at holde vort håb i live. Hvad mig angår, så stod mit helbred på svage fødder ved rejsens begyndelse ligesom jeg altid har haft en temmelig svag konstitution, og dog var jeg den af os alle, der led mindst; jeg havde ikke i så høj grad som de andre mistet mit huld, og jeg havde bevaret mine åndsevner i en forbavsende grad, mens mine lidelsesfæller var blevet fuldstændig åndssløve, ja syntes at gå i barndom, idet deres ansigtsudtryk var blevet ganske fjogede, deres smil idiotiske og deres tale en samling fjollede og fade bemærkninger. Med mellemrum syntes de imidlertid at leve op på ny, som om deres virkelige tilstand med et blev dem bevidst, og da sprang de op i

anfald af pludselig energi og talte for en kort stund om deres udsigter til redning, og deres udtalelser var meget fornuftige om end prægede af den dybeste fortvivlelse. Det er muligt, at mine lidelsesfæller kan have haft samme opfattelse af deres egen tilstand som jeg af min, og at jeg – mig selv uafvidende – kan have opført mig lige så fjoget og sindssvagt som de; – derom kan intet afgørende siges.

Ved middagstid erklærede Parker, at han så land til bagbord, og det voldte mig den yderste vanskelighed at afholde ham fra at springe i søen for at svømme ind mod kysten. Peters og August brød sig ikke om, hvad han sagde; de var begravet i deres egne sørgelige tanker. Jeg så i den retning, han pegede, men kunne ikke øjne den ringeste antydning af land; jeg vidste kun alt for vel, hvor langt borte vi befandt os fra ethvert land, til at jeg skulle lade mig blænde af et sådant håb. Men det varede længe, inden det lykkedes mig at overtyde Parker om hans vildfarelse. Bagefter brast han i gråd og græd som et barn jamrende og hulkende, til han efter et par timers forløb faldt i søvn af udmattelse.

Peters og August gjorde nu forgæves forsøg på at spise noget af kuffertens læder. Jeg gav dem det råd at tygge på det og spytte det ud igen, men de var for svage til at kunne følge mit råd. Jeg selv fortsatte med mellemrum med min tygning, og det bragte mig nogen lindring; savnet af vand var dog det, der pinte mig mest, og jeg afholdtes kun fra at drikke søvand ved tanken om de forfærdelige følger, det har fået for dem, der – i en stilling som vor – ikke har kunnet modstå fristelsen.

Således sled dagen sig frem, da jeg pludselig opdagede en sejler mod øst, til bagbord for os. Det var et stort skib, dets kurs

gik noget nær på tværs af os; det kunne vel være en tre-fire mil borte. Ingen af mine kammerater havde lagt mærke til det, og jeg tav for ikke at udsætte dem for en ny skuffelse. Da skibet kom nærmere, så jeg tydeligt, at det for fulde sejl styrede ned mod os. Nu kunne jeg ikke længere holde min hemmelighed for mig selv men udpegede skibet for mine lidelsesfæller. De sprang øjeblikkelig op og hengav sig til de mest ubeherskede glædesytringer, lo og græd på en gang, hoppede og sprang omkring på dækket, rev sig i håret, bad og udstødte forbandelser, som det kunne træffe sig. Jeg lod mig rive med af deres opførsel som af tanken om vor nære redning og opførte mig lige så forrykt som de, idet jeg gav min glæde og taknemmelighed luft ved at lægge mig ned og rulle mig rundt på dækket, ved at klappe i hænderne og råbe højt, indtil jeg atter vendte tilbage til sund sans og samling og den dybeste menneskelige elendighed og fortvivlelse ved at se skibet med et vende agterstævnen til os og styre omtrent i stik modsat retning af den, hvori jeg først havde set det styre.

Det varede noget, inden jeg kunne bevæge mine kammerater til at tro på, at der virkelig var sket en sådan kuldkastelse af vore forhåbninger. De besvarede alle mine forsikringer med en stirren og en gestus, der sagde så meget som, at jeg skulle ikke komme der og binde dem noget på ærmet. Augusts opførsel berørte mig særlig smerteligt. Trods alt, hvad jeg sagde og foretog mig for at bevise det modsatte, blev han ved med at påstå, at skibet hurtigt nærmede sig til os, og gjorde sig rede til at gå ombord i det. Der flød en del tang i nærheden af briggen, og den antog han for at være skibets båd og ville springe ned i

den; og da jeg med magt afholdt ham fra at kaste sig i søen, skreg og jamrede han sig på den mest hjerteskærende måde.

Da vi endelig var faldet lidt til ro, fortsatte vi med at stirre efter skibet, til vi langt om længe tabte det af sigte, da luften begyndte at blive sløret og en let brise rejste sig. Så snart vi helt havde tabt skibet af sigte, vendte Parker sig brat om mod mig, og der var i hans ansigt et udtryk, der fik mig til at gyse. Der var over ham et præg af beslutsomhed, som jeg ikke tidligere havde bemærket hos ham, og før han endnu havde åbnet sin mund, vidste jeg, hvad han ville sige. Han foreslog kort og godt, at en af os skulle dø for at bevare de andres liv.

12

Jeg havde i nogen tid tænkt på, at vi kunne blive tvunget til at slå ind på denne sidste, forfærdelige udvej, og jeg havde lovet mig selv hellere at lide døden under hvilken som helst form, på hvilke som helst betingelser end at tage dette skridt. Selv nu, da hungeren pinte mig på det frygteligste, stod denne beslutning uvægerlig fast. Forslaget var hverken blevet hørt af Peters eller August. Jeg tog derfor Parker afsides; jeg opsendte i mit stille sind en bøn til Gud om styrke til at afholde ham fra det frygtelige forsæt, han nærede; jeg formanede og bønfaldt ham, jeg besvor ham ved alt, hvad der var helligt, jeg fremførte de mest tvingende argumenter for at bevæge ham til at lade tanken fare og ikke nævne den for nogen af de andre.

Han hørte på alt, hvad jeg havde at sige, uden at gøre noget forsøg på at omstøde mine argumenter, og jeg begyndte allerede at nære håb om, at han ville føje sig efter mig. Men da jeg holdt inde, sagde han, at han var fuldt ud på det rene med, at jeg havde ret i mine påstande, og at tanken om at ty til en sådan udvej var den skrækkeligste tanke, der kunne opstå i et menneskes hjerte; men nu kunne han ikke holde det ud længere, hans kræfter var udtømt; det kunne heller ikke være nødvendigt, at alle omkom, når det var muligt, ja, endog sandsynligt, at de øvrige ved den enes død kunne blive frelst; han tilføjede, det var til ingen nytte at forsøge at afholde ham fra hans forsæt; han havde fattet sin beslutning allerede, før skibet kom i sigte, og det skyldtes alene dets tilsynekomst, at han ikke før nu havde fremsat sit forslag.

Jeg bønfaldt ham nu, siden han ikke ville opgive sit forehavende, om dog i det mindste at opsætte det til næste dag og se tiden an, om ikke et skib skulle komme os til undsætning; jeg gentog på ny mine argumenter og gjorde ham alle de forestillinger, som jeg anså for egnede til at gøre indtryk på et menneske af hans usammensatte natur. Han gav mig det svar, at han først var kommet med sit forslag i yderste øjeblik; han måtte have føde af en eller anden art; den af ham antydede udvej ville ikke være til nogen nytte for ham selv, hvis den blev udsat.

Da jeg så, at jeg intet formåede at udrette med venlighed, forandrede jeg min opførsel og bad ham huske på, at jeg var den, der havde lidt mindst af os alle, og at jeg derfor i øjeblikket var ham – så vel som Peters og August – langt overlegen i helbred og styrke; jeg var kort sagt i stand til at gøre min vilje gældende med magt om fornødent; hvis han derfor på nogen måde søgte at gøre de andre bekendt med sine blodbegærlige og kannibalske lyster, ville jeg ufortøvet kaste ham over bord. Ved disse ord fo'r han løs på mig, greb mig i struben og gjorde flere forgæves forsøg på at sprætte maven op på mig med sin kniv, en udåd, som hans store svaghed ene og alene hindrede ham i at fuldbyrde. Imidlertid var jeg blevet tirret til den heftigste vrede og pressede ham henimod skibssiden i den bestemte hensigt at kaste ham overbord. Han undgik kun sin skæbne ved Peters' indgriben; for denne kom nu til, skilte os ad og spurgte, hvad der var på færde. Parker fortalte ham grunden til vor uenighed, før jeg fandt på en måde til at hindre ham i det.

Virkningen af hans ord var endnu mere forfærdelig, end jeg havde forudset. Både August og Peters, der, som det syntes, længe i al stilhed havde næret den samme frygtelige tanke, som Parker blot havde været den første til at bringe frem, sluttede sig straks til hans plan og krævede, at den øjeblikkelig skulle bringes til udførelse. Jeg havde regnet med, at i det mindste den ene af dem endnu skulle have sjælsstyrke nok til at forene sig med mig om at hindre udførelsen af en så grufuld dåd; og at det i så fald skulle lykkes os, nærede jeg ingen tvivl om. Men nu, da jeg blev skuffet i min forventning, blev jeg nødt til udelukkende at tænke på min personlige sikkerhed; yderligere modstand fra min side ville muligvis af mennesker i en så frygtelig stilling blive betragtet som en god undskyldning for ikke at indrømme mig lige vilkår med de andre i den tragedie, der, som jeg vel vidste, nu snart ville blive udspillet.

Jeg erklærede mig nu villig til at gå ind på forslaget og bad kun om en times udsættelse, for at tågen, der havde samlet sig om os, kunne få lejlighed til at lette; muligvis ville vi da igen få det skib i sigte, som vi allerede en gang havde set. Det var kun med stort besvær, jeg opnåede deres løfte om at vente så længe. Som jeg havde ventet, lettede tågen, endnu før timen var gået, for det begyndte at blæse; og da intet skib var i sigte, beredte vi os til at trække lod.

Kun med den største uvilje formår jeg at dvæle ved det forfærdelige optrin, som nu påfulgte, et optrin, hvis enkeltheder er uudsletteligt præget i min hukommelse, og om hvilke erindringen vil følge mig hele mit liv og forbitre hvert eneste af mine kommende øjeblikke. Lad mig gå så hastigt hen over denne del af min beretning, som de begivenheder, det

drejer sig om, tillader. Den eneste måde, vi kunne bringe det frygtelige lotteri i stand, hvori hver af os skulle tage sin lod, var ved at trække det korteste strå. Små træsplinter blev bragt i anvendelse, og det bestemtes, at jeg skulle holde dem. Jeg gik hen i den ene ende af vraget, mens mine stakkels kammerater i tavshed begav sig hen i den anden og vendte ryggen til mig. Den bitreste angst, som jeg led under hele dette forfærdelige drama, følte jeg i de øjeblikke, da jeg var optaget af at ordne splinterne. Der er få forhold, under hvilke mennesket ikke føler en heftig trang til at bevare sit liv; og jo skrøbeligere den tråd er, hans liv hænger i, jo stærkere vil hans selvopholdelsesdrift ytre sig. Det tavse, afgørende og alvorsfulde optrin, der nu forestod os, var i sin natur så forskelligt fra stormens voldsomme anfald og hungerens langsomme snigløb, at min tanke uvilkårligt måtte dvæle ved den ringe udsigt, jeg havde til at undgå døden i dens forfærdeligste skikkelse, – døden i det forfærdeligste af alle øjemed, og nu svandt hvert gran af den energi, der så længe havde båret mig oppe, som avner for vinden, nu blev jeg et hjælpeløst bytte for den ynkeligste, den mest næsegruse frygt. Først kunne jeg end ikke tage mig sammen til at rive de små træsplinter af og ordne dem, mine fingre vægrede sig ved at gøre tjeneste, og mine knæ slog voldsomt mod hinanden. Jeg gennemløb i tankerne et utal af forrykte planer, der kunne befri mig for at være med i det frygtelige foretagende. Jeg tænkte på at knæle ned for mine kammerater og bede dem fritage mig for denne tvang; jeg tænkte på at styrte løs på dem, ombringe en af dem og således gøre lodtrækningen unødvendig; jeg tænkte på alt muligt andet – kun ikke på den opgave, der var lagt i mine hænder. Omsider, da jeg havde spildt megen tid med disse

tåbelige udflugter, blev jeg kaldt tilbage til virkeligheden af Parker, der råbte til mig, at jeg skulle se at blive færdig og udfri dem af den frygtelige angst, der opfyldte dem. Selv nu kunne jeg ikke få mig til på stående fod at sætte splinterne til rette, men pønsede på et eller andet fif, hvorved jeg kunne lokke en af mine lidelsesfæller til at trække det korteste strå; for vi var blevet enige om, at den, der trak den korteste af de fire splinter, skulle dø, for at de andre kunne leve. Måtte ingen fordømme mig for min hjerteløshed uden at have været i nøjagtig samme stilling som jeg.

Ingen forhaling var nu længere mulig, og mens hjertet var ved at sprænge mit bryst, gik jeg henimod bakken, hvor mine kammerater stod og ventede. Jeg rakte hånden med splinterne frem, og Peters trak straks. Han var fri – *hans* var i hvert fald ikke den korteste, og min udsigt til redning var nu blevet så meget ringere. Jeg samlede al min styrke og rakte hånden ud mod August. Han trak ligeledes straks – og trak sig fri; nu var min chance for liv eller død kun en mod en. I dette øjeblik forvandledes jeg til en tiger i vildskab og opfyldtes af det voldsomste; mest djævelske had til Parker, min ulykkelige medskabning. Men denne følelse varede ikke ved, og til sidst rakte jeg med en krampagtig skælven og med lukkede øjne de to tiloversblevne splinter frem mod ham. Det varede fulde fem minutter, før han kunne tage mod til sig og trække, og i al denne tid fuld af den mest hjerteknugende spænding åbnede jeg ikke mine øjne en eneste gang. Men nu blev en af de to splinter hurtigt trukket ud af min hånd. Afgørelsen var truffet, men jeg vidste endnu ikke, om den gik mig imod eller ikke. Ingen talte, og jeg vovede ikke at erkyndige mig ved at betragte

den splint, jeg havde tilbage. Peters tog mig til sidst ved hånden; jeg tvang mig nu til at se op og læste straks i Parkers ansigt, at jeg var frelst og han dømt til at lide. Jeg snappede efter vejret og faldt bevidstløs om på dækket.

Jeg vågnede af min afmagt så betids, at jeg så tragedien blive fuldbyrdet med hans død, der havde været hovedmanden for at bringe den i stand. Han gjorde ingen modstand; Peters stak ham i ryggen og han faldt straks død om. Jeg skal ikke dvæle ved det frygtelige måltid, der nu påfulgte. Den slags lader sig udmale i fantasien, ord formår ikke at gengive den forfærdelige virkelighed. Lad det være nok at sige, at vi – efter først nogenlunde at have stillet den rasende tørst, der fortærede os, i offerets blod og ligesom efter stiltiende overenskomst afskåret hænder, fødder og hoved og kastet dem i havet sammen med indvoldene – fortærede resten af kroppen i løbet af de fire evigt mindeværdige dage, den syttende, attende, nittende og tyvende i måneden.

Den nittende faldt vejret ind med en rask byge, der varede 15-20 minutter, og det lykkedes os at samle noget vand ved hjælp af et lagen, som vi havde fisket op af kahytten med vort dræg straks efter stormen.

Den enogtyvende var vi på ny i den yderste nød. Vejret var stadig varmt og behageligt, nu og da indtraf tåge eller lette briser, disse sidste særlig fra nordvest.

Da vi den toogtyvende sad og krøb sammen hensunkne i mørke grublerier over vor fortvivlede stilling, glimtede der pludselig en tanke gennem min hjerne, der fyldte mig med lysende håb. Jeg erindrede, at Peters, der, da fokkemasten blev kappet, stod ved vanterne til luvart, havde rakt mig en økse og

bedt mig om muligt at bringe den i sikkerhed, og jeg huskede på, at jeg få minutter før den sidste, svære sø ramte briggen og fyldte den med vand, havde bragt øksen ned i bakken og lagt den i en af køjerne til bagbord. Jeg anså det nu for muligt, at vi, hvis det lykkedes os at få fat i denne økse, ville være i stand til at hugge hul i dækket over proviantrummet og således med lethed forsyne os med proviant.

Da jeg meddelte mine kammerater denne plan, udstødte de et svagt glædesskrig, og vi begav os ufortøvet hen til bakken. Det var vanskeligere at stige ned her end i kahytten, da åbningen var meget mindre; alt det opstående om kahytten var jo, som man vil erindre, skyllet bort af søerne, mens nedgangen til bakken, der kun udgjordes af en simpel luge på 3 fod i kvadrat, var forblevet uskadt. Jeg tøvede dog ikke med at forsøge at komme ned; og så snart et reb var blevet fastgjort om livet på mig ligesom før, sprang jeg dristigt ud med fødderne forrest, banede mig hurtigt vej til køjen og bragte øksen med mig op ved mit allerførste forsøg. Den blev hilst med den mest jublende glæde og sejrsfølelse, at jeg havde fået fat i den så let blev betragtet som et gunstigt varsel for vor kommende skæbne.

Vi begyndte nu at hugge løs på dækket med al den energi, som vort nyvakte håb gav os, idet Peters og jeg skiftedes til at tage øksen, da Augusts sårede arm ikke tillod ham at hjælpe os. Da vi stadig var så svage, at vi knap kunne stå på benene og derfor højst kunne arbejde et par minutter uden hvil, indså vi snart, at det ville kræve mange og lange timers arbejde at nå vort mål, det vil sige: At hugge et hul tilstrækkelig stort til at skaffe fri adgang til proviantrummet. Men denne betragtning

svækkede dog ingenlunde vort mod, vi arbejdede hele natten i måneskin, og vi nåede vort mål ved daggry den treogtyvende.

Peters tilbød nu at gå ned, og efter at vore sædvanlige forsigtighedsregler var truffet, steg han ned og vendte snart tilbage medbringende en lille krukke, der til vor store glæde viste sig at indeholde oliven. Disse delte vi og fortærede med stor grådighed og lod ham derpå gå ned igen. Denne gang havde han et held, der overtraf vore dristigste forventninger, idet han straks vendte tilbage med en stor skinke og en flaske madeira. Af sidstnævnte tog vi os hver en forsigtig mundsmag, vi havde jo erfaring for, hvor fordærveligt det var at hengive sig til ubehersket nydelse. Skinken var blevet ødelagt af at ligge i saltvand, den var uspiselig – på nær et par pund nærmest benet. Det ufordærvede stykke blev delt imellem os. Peters og August kunne ikke styre deres appetit og slugte deres andele på stående fod; jeg var mere forsigtig og spiste kun et lille stykke af min part, idet jeg gruede for den tørst, som jeg vel vidste ville følge efter. Vi hvilede os nu ovenpå vore anstrengelser, der havde været ulideligt hårde.

Ved middagstid følte vi os styrket og forfrisket og rettede igen vore bestræbelser på at hente proviant op, idet Peters og jeg skiftedes til at dykke ned lige til solnedgang, stadig med mere eller mindre held. Det lykkedes os i løbet af eftermiddagen alt i alt at hente følgende op: Endnu fire små krukker oliven, endnu en skinke, en kurveflaske, der indeholdt 12 potter fortrinlig Kap-vin, samt, hvad der glædede os endnu mere, en lille skildpadde af den art, der har hjemme på Galapagos-øerne; af disse dyr havde kaptajn Barnard fået adskillige ombord fra skonnerten Mary Pitts, der netop var

vendt hjem fra et sælfangertogt i Stillehavet, som Delfinen skulle til at forlade havn.

Senere hen i min fortælling vil jeg tit få lejlighed til at omtale denne skildpaddeart. Den findes hovedsagelig, som de fleste af mine læsere vil vide, på den øgruppe, der går under navn af Galapagos-øerne, hvis navn i øvrigt er afledet af dyrets, det spanske ord gallipago betyder nemlig en ferskvands-skildpadde. På grund af deres ejendommelige udseende og bevægelser har man også kaldt dem elefantskildpadder. De findes tit i uhyre størrelse. Jeg har selv set adskillige, hvis vægt måtte anslås til tolv-femten hundrede pund, skønt jeg ikke mindes nogen søfarer ellers, der omtaler at have set dem på mere end 800 pund. Deres udseende er sælsomt, ja ligefrem frastødende. Deres gang er yderst langsom, afmålt og tung; de bærer kroppen sådan noget som en fod fra jorden. Deres hals er lang og overordentlig tynd, halvanden indtil to fod er en meget almindelig længde, og jeg dræbte en gang en, hvor afstanden fra skulder til snudespids udgjorde ikke mindre end tre fod og ti tommer. Hovedet minder i høj grad om slangens. De kan leve utroligt længe uden føde; der kendes eksempler på, at de er blevet lukket inde i lasten af et skib og har ligget der to år uden at få nogen som helst næring, og de har da været lige så fede og i enhver henseende i lige så god kondition ved udløbet af denne tid, som da de blev spærret inde. På et særskilt punkt ligner disse mærkelige dyr dromedaren eller ørken-kamelen. I en pose ved roden af halsen opbevarer de til stadighed en vis beholdning af vand. Der er eksempler på, at man har ladet dem mangle enhver art af næring et helt år igennem og derpå dræbt dem, og man har da fundet indtil tolv potter fuldstændig fersk

og frisk vand i deres poser. Deres næring består hovedsagelig af vild persille og selleri samt portulak, blæretang og cochenille-kaktus; især disse sidste planter trives de fortræffeligt af, og de findes da også sædvanligvis i store mængder på højenes skråninger i nærheden af de kyster, hvor dyrene holder til. De er en fortræffelig og yderst nærende spise, og de har utvivlsomt bidraget til at opholde livet hos tusinder af søfolk beskæftiget med hvalfangst eller andet arbejde i Stillehavet.

Den, vi havde held til at bringe op fra proviantrummet, var ikke synderlig stor; den vejede kun en femogtres-halvfjerds pund. Det var en hun, den var overordentlig fed, og den havde over en pot klart og frisk vand i sin pose. Det var i sandhed en skat for os, og vi faldt alle tre på knæ og opsendte en brændende takkebøn for denne betimelige hjælp.

Det voldte os i øvrigt megen vanskelighed at få dyret op gennem åbningen; det gjorde den voldsomste modstand, og dets styrke var vidunderlig. Det var ved at frigøre sig for Peters' tag og smutte ned i vandet, da August kastede det en løkke om halsen og på den måde holdt det oppe, til jeg slap ned i hullet ved siden af Peters og hjalp ham at løfte det op.

Vandet fra posen samlede vi omhyggeligt i den krukke, vi, som det vil erindres, tidligere havde bragt op fra kahytten. Da vi havde besørget det, brød vi halsen af en flaske, så den med proppen kom til at danne et slags glas, der rummede så meget som en kvart pægl. Vi drak nu hver en sådan ration og besluttede at nøjes med det, så længe vandet strakte til.

De sidste to-tre dage havde vejret været tørt og behageligt; de sengeklæder, vi havde fisket op fra kahytten, så vel som vort eget tøj var blevet gennemtørt, og vi tilbragte derfor denne nat

– den treogtyvende – i forholdsvis velvære og nød en rolig slummer efter at have nydt et rigeligt aftensmåltid bestående af oliven og skinke samt en smule vin. Da vi frygtede at miste noget af vort forråd om natten, hvis det pludselig gav sig til at blæse, surrede vi det hele så fast som muligt til stumperne af spillet. Vor skildpadde, som vi gerne ville holde i live så længe som muligt, væltede vi om på ryggen og surrede den derefter fast.

13

Fireogtyvende juli. Denne morgen fandt os vidunderligt styrkede på legeme og sjæl. Trods den farlige stilling, vi stadig befandt os i, uden kendskab til vor afstand fra land, der dog sikkert måtte være meget betydelig, uden føde til mere end allerhøjst fjorten dage, næsten helt uden vand og drivende om som bytte for vind og vove på det usleste vrag af verden, så bragte den langt frygteligere elendighed og de langt større farer, som vi nys ved Forsynets styrelse var blevet udfriet af, os dog til at betragte vor nuværende elendighed næsten som en hverdagsbegivenhed – i den grad er ondt og godt afhængige af hinanden.

Ved solopgang gjorde vi os rede til at genoptage vore bestræbelser for at hente noget op fra proviantrummet, da en rask tordenbyge trak op og fik os til at rette vor opmærksomhed på at indsamle vand ved hjælp af det lagen, som vi tidligere havde anvendt i samme øjemed. Vi havde intet andet middel til at indfange regnen end ved at holde lagenet udspændt med en jernklods anbragt i midten. Vandet ledtes derved hen mod lagnets midte og sivede igennem og ned i vor krukke. Vi havde næsten fået den fyldt, da der pludselig kom en svær byge fra nord, der nødte os til at holde inde, eftersom skroget på ny begyndte at rulle så stærkt, at vi ikke kunne stå på benene. Vi gik nu forud og surrede os fast til resterne af spillet og afventede begivenhedernes gang med langt større sindsro end man skulle vente under sådanne omstændigheder. Ved middagstid var vinden frisket op til en torebet mærssejls-kuling og ved aften til en stiv storm ledsaget af meget stærk søgang.

Belært af erfaringen om, hvorledes vore surringer bedst skulle anbringes, stod vi denne uhyggelige nat ud i forholdsvis sikkerhed, omend vi hvert øjeblik blev overskyllet af søerne og hele tiden måtte frygte for at blive skyllet overbord. Heldigvis var vandet så varmt, at det i grunden slet ikke forekom os ubehageligt.

Femogtyvende juli. Denne dags morgen var stormen aftaget til en ti knobs brise, og søen havde lagt sig så meget, at vi kunne holde os tørre på dækket. Vi gjorde imidlertid til vor store sorg den opdagelse, at to af vore krukker med oliven samt hele skinken var skyllet over bord, trods al den omhu, vi havde anvendt på at surre dem fast. Vi besluttede os til ikke at dræbe skildpadden endnu og nøjedes med en frokost bestående af nogle få oliven og hver en ration vand, som vi gav en tilsætning af et lige så stort mål vin, en blanding, der lindrede og styrkede os meget uden at medføre den knugende rus, som portvinen havde skaffet os på halsen. Søen gik endnu alt for højt til, at vi kunne forny vore bestræbelser for at hente proviant op fra forrådskammeret. Adskillige sager, som vi i vor nuværende stilling ingen brug havde for, flød i dagens løb op gennem åbningen og skylledes straks efter overbord. Vi lagde nu også mærke til, at skroget havde stærkere slagside end nogen sinde, så vi ikke kunne stå fast på dækket men måtte forlade os på vore reb. Af disse grunde tilbragte vi en trist og uhyggelig dag. Ved middagstid stod solen næsten lodret over vore hoveder, og vi nærede nu ingen tvivl om, at vi af en række nordlige og nordvestlige vinde var blevet ført ned i nærheden af ækvator. Hen ad aften så vi en hel del hajer og blev noget ængstelige ved den dumdristighed, hvormed en af dem, en vældig tamp,

nærmede sig til os. En gang, da en overhaling bragte dækket langt under vand, svømmede den løs på os, stod nogle øjeblikke lige over kahytsnedgangen og gav Peters et voldsomt slag med sin hale. Til sidst kom en svær sø og kylede den udenbords, til stor lettelse for os. Havde det været magsvejr, kunne vi let have fanget den.

Seksogtyvende juli. Denne morgen var vinden næsten helt ophørt og heller ikke søen var videre urolig, vi besluttede derfor at gøre fornyede anstrengelser i proviantrummet. Efter hårdt arbejde hele dagen igennem indså vi, at der ikke kunne forventes yderligere fra den kant, eftersom rummets vægge var blevet sprængt i nattens løb og dets indhold fejet ud i lasten. Som man kan tænke sig, fyldte denne opdagelse os med fortvivlelse.

Syvogtyvende juli. Søen næsten glat, svag vind, som hidtil fra nordvest. Om eftermiddagen skinnede solen hedt, og vi gav os til at tørre vore klæder. Vi fandt megen lindring for vor tørst, og vor tilstand i det hele taget bedredes ved bade i søen. Vi måtte imidlertid udvise stor forsigtighed af hensyn til hajerne; vi så i løbet af dagen adskillige svømme omkring i nærheden af briggen.

Otteogtyvende juli. Stadig godt vejr. Briggen havde nu så stærk slagside, at vi frygtede, den ved lejlighed skulle vende bunden i vejret. Vi beredte os så godt vi kunne på denne mulighed, idet vi surrede vor skildpadde, vandkruset og de to krukker oliven, vi endnu havde tilbage, fast så langt ovre til luvart som muligt, helt udenpå skroget, nedenfor ankerkættingerne. Søen rolig hele dagen, kun lidt eller ingen vind.

Niogtyvende juli. Stadig samme vejr. Augusts sårede arm var begyndt at vise tegn til koldbrand. Han klager over døsighed og heftig tørst, men føler ingen videre smerter. Vi kunne ikke gøre andet for at lindre ham end at indgnide sårene med lidt af eddiken fra olivenen, og det syntes ikke at gøre nogen gavn. Vi gjorde alt, hvad der stod i vor magt, for at indrette det lidt bekvemt for ham og tredoblede hans vand-ration.

Tredivte juli. En yderst hed og vindstille dag. En vældig haj holdt sig nær til vraget hele formiddagen igennem. Vi gjorde adskillige frugtesløse forsøg på at fange den ved hjælp af en løkke. Det gik stærkt tilbage med August, hvilket åbenbart lige så meget skyldtes mangel på god og passende næring som sårene. Han bad hele tiden om at blive befriet for sine lidelser; han ønskede kun at dø. Denne aften spiste vi vore sidste oliven og fandt vandet i kruset så råddent, at vi ikke kunne drikke det uden tilsætning af vin. Vi besluttede at dræbe skildpadden næste morgen.

Enogtredivte juli. Efter en nat tilbragt i ængstelse og anspændthed på grund af skrogets stilling gav vi os til at dræbe skildpadden og skære den op. Den viste sig at være langt mindre, end vi havde anslået den til, skønt den var godt i stand; alt i alt var der ikke mere end ti pund kød på den. I den hensigt at bevare en del af det så længe som muligt skar vi det i små stykker og fyldte det på de tre oliven-krukker, vi havde tilbage, og på vinflaskerne (dem havde vi alle i behold) og hældte bagefter oliven-eddiken på. På denne måde nedlagde vi omtrent tre pund af kødet; og det var ikke vor agt at røre det, før det øvrige var fortæret. Vi besluttede at nøjes med en ration på fire unser daglig; det ville da strække til 13 dage. En heftig

byge med stærk torden og lynild kom skumringen, men varede så kort, at vi ikke fik samlet mere end en pægl vand. Vi lod August få det alt sammen, han syntes at være på sit yderste. Han drak vandet fra lagenet efterhånden som vi opfangede det; vi holdt nemlig lagenet hen over ham og lod vandet løbe ned i hans mund; for vi havde nu intet til at opsamle det i, med mindre vi ville hælde vinen ud af kurveflasken eller det rådne vand ud af krukken. Hvis bygen havde varet længere, ville vi have taget vor tilflugt til en af disse udveje.

Den syge syntes kun at føle ringe lindring af drikken. Hans arm var ganske sort fra håndled til skulder, hans fødder som is. Vi ventede hvert øjeblik at se ham opgive ånden. Han var frygteligt udtæret, ja, i den grad, at han, skønt han vejede hundrede og syvogtyve pund, da han forlod Nantucket, nu ikke vejede mere end *fyrre eller højst halvtreds pund.* Hans øjne var sunket så langt ind i deres huler, at de knap kunne ses, og huden på hans kinder hang så løst, at den gjorde det umuligt for ham at tygge, ja selv yderst vanskeligt at synke en væske.

Første august. Fortsættelse af det samme rolige vejr, voldsom solhede. Vi led meget af tørst, vandet i krukken var gennemråddent og fuldt af maddiker. Ikke desto mindre lykkedes det os at synke noget af det ved at blande det med vin, men vor tørst mildnedes kun lidt. Det skaffede os mere lindring at bade i søen, men dette turde vi kun gøre med lange mellemrum på grund af hajerne, der til stadighed opholdt sig i skibets nærhed. Vi så nu klart, at August ikke stod til at redde; han stredes øjensynligt allerede med døden. Vi kunne intet gøre for at lindre hans lidelser, der syntes at være store. Omtrent klokken tolv udåndede han i stærke krampetrækninger og uden

at have talt i flere timer. Hans død fyldte os med de mørkeste anelser og gjorde så stærkt indtryk på os, at vi blev siddende ubevægelige ved liget hele dagen igennem og kun talte til hinanden i en hviskende tone. Først efter mørkets frembrud tog vi mod til os og rejste os for at kaste liget overbord. Det var da i en så modbydelig tilstand og så stærkt opløst, at det ene ben gik af, da Peters tog fat i det. Da den rådne masse gled ud over skibssiden og ned i vandet, viste den fosforlysning, der udstrålede fra det, os tydeligt en 7-8 store hajer; den larm, hvormed deres frygtelige tænder smækkede sammen, da de søndersled byttet, måtte vel kunne høres en fjerdingvej borte. Og lyden fyldte os med en sådan rædsel, at vi ligesom krøb sammen og blev borte i os selv.

Anden august. Samme dræbende stille og hede vejr. Den gryende dag fandt os ynkeligt nedtrykte til sjæl og legeme. Vandet i krukken var nu ganske uanvendeligt, det var forvandlet til en geleagtig masse, en blanding af slim og væmmeligt ormekryb. Vi tømte den og vaskede den omhyggeligt af i søen; bagefter hældte vi lidt eddike i den fra vore flasker med nedlagt skildpadde. Vor tørst var nu på det nærmeste uudholdelig, og vi søgte forgæves at slukke den med vin; det var kun at gyde olie på ilden, og det hensatte os i en tilstand af stærk beruselse. Senere hen søgte vi at dulme vore lidelser ved at blande vinen med søvand, men dette frembragte straks den heftigste kløen, så vi gentog ikke forsøget. Hele dagen igennem søgte vi ihærdigt efter en lejlighed til badning men forgæves; vraget omsværmedes nu på alle sider af hajer, vel sagtens de samme udyr, der aftenen før havde fortæret vor arme lidelsesfælle og som nu hvad øjeblik det skulle være ventede sig en lignende

nydelse. Dette forvoldte os den bitreste ve og fyldte vort sind med tunge og mørke forudanelser. Vi havde følt usigelig lindring ved at bade, og at blive afskåret fra det på denne forfærdelige måde var mere end vi kunne holde ud. Vi var heller ikke uden for øjeblikkelig fare; det mindste fejltrin, den mindste gliden ville have bragt os indenfor disse grådige rovfisks rækkevidde; de styrede nemlig hyppigt lige løs på os, idet de svømmede op fra læsiden. Vore råb og fagter syntes ikke i mindste måde at anfægte dem. Selv da en af de største blev ramt af et øksehug, som Peters langede ud efter den, og stærkt såret, afstod den ikke fra sine forsøg på at trænge frem til stedet, hvor vi opholdt os. En sky trak op henad aften men drev til vor usigelige fortvivlelse over uden at give regn. Det er ganske umuligt at forestille sig, hvad vi led af tørst. Vi tilbragte en søvnløs nat af denne grund så vel som af frygt for hajerne.

Tredje august. Ingen udsigt til frelse. Briggen ligger stadigt mere og mere om på siden, så vi nu ikke længere kan finde fodfæste på dækket. Vi gav os til at fastsurre vor vin og vort skildpaddekød, således at det ikke ville gå tabt, selv om skroget vendte bunden i vejret. Ved hjælp af øksen slog vi et par store spigre ind i skroget på vindsiden omtrent en alen over vandet, det vil sige, ikke langt fra kølen; så stærk slagside havde nemlig skibet. Og nu surrede vi vor proviant fast til disse spigre i forvisning om, at den befandt sig sikrere der end på sin forrige plads ved ankerkættingen. Vi led dagen igennem de frygteligste kvaler af tørst, vi fandt ingen lejlighed til at bade på grund af hajerne, der nu ikke forlod os et øjeblik. Det var os umuligt at sove.

Fjerde august. Lidt før daggry blev vi opmærksomme på, at skroget var ved at krænge rundt, og bestræbte os på ikke at blive kastet i søen, mens det gik for sig. I begyndelsen gik krængningen langsomt og gradvist, og det lykkedes os at klatre ned i vindsiden ved hjælp af reb, som vi havde været så betænksomme at fastgøre til spigrene. Men vi havde glemt at tage bevægelsens voksende hastighed med i vore betragtninger; med et blev bevægelsen så hurtig, at vi ikke længere kunne holde trit med den, og før nogen af os var rigtig klar over situationen, blev vi med rasende hast slyngede ned i søen og befandt os favnedybt under vandets overflade med hele det vældige skrog lige over os. Da jeg blev kastet i vandet, havde jeg måttet give slip på rebet, og da det nu gik op for mig, at jeg befandt mig inde under skibet, og da mine kræfter var fuldstændig udtømt, opgav jeg al kamp for livet og gav mig døden i vold. Men her havde jeg allerede gjort mig skyldig i en fejlberegning, jeg havde nemlig ikke taget skibets naturnødvendige tilbagerullen mod luvart med i betragtning. De opadhvirvlende vandstrømme, der var en følge af skibets tilbageslag, bragte mig op til vandets overflade med endnu større voldsomhed, end jeg var blevet slynget ned i det. Da jeg kom op, befandt jeg mig – så vidt jeg kunne skønne – ca. 30 alen fra skibet, som lå med kølen i vejret og rullede stærkt, mens vandet var opfyldt af sydende strømhvirvler. Peters så jeg ikke noget til. En tranfustage svømmede nogle få fod borte fra mig, og forskelligt andet tilbehør fra briggen var spredt hid og did.

Min største frygt gjaldt nu hajerne, som jeg vidste var i nærheden. I den hensigt om muligt at skræmme dem plaskede

jeg vandet til skum med hænder og fødder, mens jeg svømmede hen imod vraget. Uden tvivl har jeg dette i og for sig ikke særligt snilde påfund at takke for min frelse; for umiddelbart forud for skibets krængning vrimlede søen i den grad af hajer, at det – som det også viste sig – ville være ganske umuligt ikke at komme i berøring med dem. Til al held og lykke nåede jeg imidlertid hen til skibet i god behold, omend jeg var så udmattet af de udståede anstrengelser, at det aldrig ville være lykkedes mig at klatre op på det, hvis ikke Peters i rette tid var kommet til hjælp; men til min store glæde dukkede han frem i samme øjeblik (han var klatret op på vraget fra den modsatte side) og kastede enden af et reb ud til mig, et af dem, der havde været fastgjort til spigrene.

Ligesom vi var undsluppet denne fare, fik vi straks en ny og frygtelig fare for øje: Udsigten til at dø af sult. Al vor proviant var skyllet overbord trods alle forsigtighedsforanstaltninger, og da vi nu ikke øjnede den fjerneste mulighed for at skaffe os nogen ny, bukkede vi under for fortvivlelsen og gav os til at græde højt som børn; og ingen af os søgte at yde den anden trøst. En sådan svaghed er næppe til at fatte, og den vil vel forekomme den, der ikke har været i en lignende stilling, helt unaturlig; men man skal huske på, at vore åndsevner var blevet svækket af alle de savn og rædsler, vi havde udstået, så vi ikke længere med rette kunne anses for fornuftvæsener. Under senere farer, der var lige så store ja måske endnu større, viste jeg mig standhaftig, og Peters lagde – som man vil erfare – en stoisk sindsro for dagen, der var lige så forbavsende som hans nuværende barnlige nedtrykthed og uforstand – det var i sjælstilstanden, at forskellen var at finde.

Briggens kæntring, ja selv tabet af vinen og skildpadden kunne ikke have gjort vor stilling mere elendig end den var i forvejen, hvis vi blot ikke havde mistet sengeklæderne, der hidtil havde sat os i stand til at indsamle regnvand, og krukken, som vi havde opbevaret det i; for vi gjorde den opdagelse, at hele bunden fra 2-3 fod nedenfor barkholterne og til kølen så vel som selve kølen *var dækket af et tykt lag af store andeskæl, der viste sig at være en fortrinlig, yderst nærende spise.* Og således viste det sig, at den ulykke, vi havde gruet så stærkt for, på to meget væsentlige punkter var blevet til fordel for os; vi havde nu fået proviant, der kunne vare en hel måned, hvis vi ikke tærede alt for stærkt på den, og vor stilling var blevet langt mere bekvem og mere farefri.

Men vanskeligheden ved nu at komme i besiddelse af vand gjorde os blinde for alle de fordele, vor nuværende stilling frembød. For at være rede til at høste størst muligt udbytte, hvis en byge skulle indtræffe, trak vi vore skjorter af for at benytte dem på samme måde som hidtil lagnerne vel vidende, at vi – selv i gunstigste tilfælde –kun ville være i stand til at opsamle så meget som en ottendedel pægl. Ingen skyer viste sig i løbet af dagen, og vor tørst blev ulidelig. Om natten opnåede Peters en times urolig slummer, mens mine heftige lidelser ikke tillod mig at lukke øjnene et eneste minut.

Femte august. I dag blæste en svag brise, der førte os af sted gennem uhyre tangmasser, hvor vi var så heldige at finde elleve små krabber, der skaffede os adskillige behagelige måltider. Deres skaller var meget bløde, vi spiste dem med, og vi fandt, at disse dyr ikke havde samme ophidsende virkning på vor tørst som andeskællene. Mens vi befandt os mellem tangen, så vi

ikke noget til hajerne, vi vovede derfor at bade og opholdt os 4-5 timer i vandet, og i den tid mærkede vi ikke så meget til vor tørst. Vi følte os i virkeligheden helt vederkvægede og natten blev mindre slem; vi fik begge to lidt søvn.

Sjette august. Denne dag blev vi velsignet med en stærk og stadig regn, der varede omtrent fra middag til efter solnedgang. Vi beklagede nu bittert tabet af krukken og kurveflasken; for trods de ringe midler, vi havde til at opsamle vandet, ville vi have været i stand til at fylde den ene, ja måske dem begge. Under de forhåndenværende omstændigheder måtte vi indskrænke os til at slukke vor tørst, vi gjorde det ved at vride de vædemættede skjorter og lade de kvægende dråber dryppe ind i munden. På denne vis tilbragte vi hele dagen.

Syvende august. Lige ved daggry fik vi begge to samtidig øje på en sejler mod øst, *og den styrede lige ned mod os!* Vi hilste det frydefulde syn med et langt om end svagt henrykkelsens råb og begyndte straks at gøre alskens signaler; vi svang skjorterne i luften; vi sprang til vejrs så højt vor skrøbelighed tillod det, vi råbte af vore lungers fulde kraft – og det uagtet skibet måtte være 3-3½ mil borte. Imidlertid blev skibet ved at nærme sig, og hvis det blot holdt sin kurs, ville det sikkert komme så nær vraget, at man ville få øje på os. En times tid efter at vi havde opdaget det, kunne vi tydeligt se folkene på dækket. Det var en lang, dybtliggende skonnertbrig med stærkt skrånende master; i formærssejlet sås en sort skive. Skibet var åbenbart fuldt bemandet. Vi begyndte at blive urolige; vi kunne jo ikke tro andet, end at de havde fået øje på os, og frygtede nu for, at de skulle lade os i stikken – en djævelsk grusomhed, der, hvor utroligt det end lyder, gentagne gange er udvist på søen under

lignende forhold og af væsener, der gik under navn af mennesker [Note 2)].

I dette tilfælde gjorde vi os dog – Gud være priset for sin miskundhed – skyldige i en højst glædelig fejltagelse; for straks efter sporede vi en pludselig bevægelse på det fremmede skibs dæk, som i næste nu lod det britiske flag flyve til vejrs og nu holdt lige ned på os. En time senere var vi i dets kahyt. Skibet hed *Jane Guy*; det var fra Liverpool, førtes af kaptajn Guy og var udrustet til et sælfanger- og handelstogt i Stillehavet og det sydlige polarhav.

14

Jane Guy var en flot skonnertbrig på 180 tons drægtighed. Den var meget slank og – i frisk blæsevejr – den skrappeste sejler, jeg nogensinde har set. Derimod klarede den sig ikke så godt i hårdt vejr, og den lå alt for dybt i betragtning af den opgave, den havde for sig. Til denne særlige fart er et større skib og et, der ligger nogenlunde let på vandet, ønskeligt; 300-350 tons turde være det mest passende. Det skal være barkrigget og i flere henseender anderledes indrettet end de sædvanlige sydhavsfarere. Fremfor alt må det være godt forsynet med våben. Det skal have sådan noget som ti-tolv tolvpundige skibskanoner og to-tre lange tolvpundigere og musketter. Dets ankre og kabler skal være stærkere end det behøves i hvilken som helst anden fart, og dets besætning skal være talrig og handlekraftig, til et skib som det ovenfor beskrevne ikke færre end 50-60 sunde og stærke mænd. *Jane Guy* havde en besætning på 35 mand, allesammen dygtige søfolk, foruden kaptajnen og styrmanden, men den var ikke nær så godt bevæbnet eller på anden vis udrustet, som den, der kendte de farer og vanskeligheder, der forestod, kunne have ønsket.

Kaptajn Guy var en brav mand, overmåde høflig og elskværdig i sin optræden, og han sad inde med betydelig erfaring vedrørende handelen på de sydlige have; for han havde tilbragt størstedelen af sit liv på sydhavsfarter. Men han manglede energi, han var blottet for den hensynsløse foretagsomhed, som her er ubetinget nødvendig. Han var parthaver i det skib, han førte, og havde bemyndigelse til at gå

på krydstogt i de sydlige have og indtage enhver ladning, der måtte byde sig. Som sædvanlig på slige rejser var han forsynet med glasperler, spejle, fyrtøjer, økser, save, tænger, høvle, mejsler, hulmejsler, vridbor, file, blokkedrejerhøvle, raspe, hamre, søm, knive, sakse, barberknive, nåle, tråd, lervarer, bomuldsstoffer, galanterivarer og lignende sager.

Skonnerten sejlede fra Liverpool den tiende juli, passerede Krebsens Vendekreds den femogtyvende på 20° vestlig bredde og nåede den niogtyvende *Sal*, en af de Kapverdiske øer, hvor den indtog salt og andre nødvendighedsartikler. Den forlod de Kapverdiske øer den 3. August og styrede mod sydvest, over ad Brasiliens kyst til, således at den måtte passere ækvator mellem 28. og 30. grads vestlig længde. Dette er den rute, der sædvanligvis følges af skibe fra Europa, der er bestemt for Kap eller Ostindien. Derved undgår de de vindstille regioner og de stærke modgående strømme, der er fremherskende ved Guineakysten, og vejen viser sig når alt kommer til alt at være den korteste; for senere hen skorter det ikke på vestlige vinde, der kan føre dem til Kap. Det var kaptajn Guys hensigt først at lægge til ved Kerguelens Land – hvorfor er mig ubekendt. Den dag vi blev taget op, befandt skonnerten sig på højden af Kap Roca, på 31. vestlige breddegrad, så vi, da vi blev fundet, efter al rimelighed må have drevet *25° fra nord til syd*.

Ombord i *Jane Guy* blev vi behandlet med al den omhu, vor elendige tilstand krævede. I løbet af 14 dage, i hvilket tidsrum vi stadig havde godt vejr og en jævn brise, der førte os mod sydøst, havde både Peters og jeg ganske forvundet følgerne af vore udståede savn og lidelser, og vi kom nu til at se på det, der var sket, snarere som på en ond drøm, af hvilken vi lykkeligt var

vågnet end som på begivenheder, der havde fundet sted i den nøgterne og nøgne virkelighed. Jeg har siden gjort den erfaring, at denne art delvise glemsel ofte opstår ved bratte omskiftelser fra glæde til sorg eller omvendt, og at glemslens omfang er afhængigt af det mere eller mindre stærke modsætningsforhold mellem før og nu. Således føler jeg nu, hvad mig selv angår, at det er mig umuligt at genkalde mig den elendighed, som jeg udstod i dagene på vraget, i dens fulde udstrækning. Begivenhederne erindrer jeg vel, men ikke de følelser, der vaktes af dem, da de indtraf. Jeg ved kun, at da de hændte, var jeg opfyldt af den følelse, at større kvaler formåede den menneskelige natur ikke at udholde.

Vi fortsatte vor rejse nogle uger, uden der indtraf større begivenheder end et og andet tilfældigt møde med et hvalfangerskib eller – endnu hyppigere – med slethvalen eller den ægte hval, som den kaldes til forskel fra spermacethvalen. Disse fandtes imidlertid hovedsagelig syd for den femogtyvende breddegrad. Den sekstende september, da vi befandt os i nærheden af Kap Det Gode Håb, blev skonnerten overfaldet af den første svære storm siden afrejsen fra Liverpool. På dette himmelstrøg men dog især syd og øst for forbjerget (vi befandt os vest for det) bliver de søfarende ofte overfaldet af frygtelige nordenstorme. De giver altid svær sø og rummer store farer på grund af vindens tilbøjelighed til pludseligt at springe om, hvilket næsten altid indtræffer, når stormen er på sit højeste. Der kan blæse en hel orkan fra nord-nordost, og i næste nu er ikke en vind at spore fra den kant, mens stormen med ufattelig voldsomhed bryder løs fra sydvest. En klar plet på himlen mod syd er det sikre varsel om den

kommende forandring, og skibene er derfor i stand til at træffe de fornødne forsigtighedsforanstaltninger.

Klokken var seks om morgenen, da stormen brød løs fra klar himmel; den kom som sædvanlig fra nord. Klokken 8 var den steget betydeligt og slyngede en af de vældigste bølger, som nogensinde er kommet mig for øje, ind over os. Alt var surret omhyggeligt fast, men skonnerten arbejdede hårdt og viste sig nu som et alt andet end godt søskib; hvert øjeblik stak den forskibet under vand og havde næppe arbejdet sig op igen, før den atter blev begravet af søerne. Lige før solnedgang viste den lyse plet, som vi havde været på udkig efter, sig i sydvest og en time efter så vi det lille forsejl, vi førte, daske slapt mod masten. Og to minutter senere blev skibet trods alle forsigtighedsregler som ved et trylleslag slynget om på siden, og et frådende ocean af skum væltede sig ind over os. Blæsten fra syd indskrænkede sig heldigvis til dette ene vindstød, og skibet rejste sig på ny uden at have mistet så meget som en rundholt. En svær krapsø gav os nok at bestille de påfølgende timer, men hen imod morgen var vor stilling noget nær lige så gunstig som før stormen. Kaptajn Guy var lige ved at betragte vor redning som et mirakel.

Den trettende oktober fik vi Prins Edwards Ø i sigte på 46° 53' sydlige bredde og 37° 46' østlig længde. To dage senere befandt vi os i nærheden af øen Possession og passerede derefter Crozets Øerne på 42° 59' sydlig bredde og 48° østlig længde. Den attende nåede vi Kerguelens eller Ødets Ø i den sydlige del af det Indiske Ocean og kastede anker i "Julehavnen" på 4 favne vand.

Denne ø – eller rettere sagt øgruppe – ligger sydøst for Det Gode Håbs forbjerg og befinder sig i en afstand af næsten 800 mil derfra. Den opdagedes 1772 af baron Kergulen eller Kerguelen, en franskmand, der fik den tro, at landet udgjorde en del af et stort sydligt fastland og bragte disse nyheder hjem, hvilket den gang fremkaldte stærkt røre. Regeringen fattede interesse for sagen og udsendte baronen næste år, for at han kunne undersøge den ny opdagelse nærmere; og derved opdagedes så fejltagelsen.

1777 kom kaptajn Cook til samme gruppe og gav den største af øerne navnet "Ødets Ø", en benævnelse den med rette fortjener. Den søfarende, der nærmer sig kysten, er imidlertid udsat for at få en anden opfattelse; for de fleste bakkeskråninger praler fra september til marts med de livligste grønne farver. Blændværket skyldes en lille, stenbrælignende plante, der forefindes i mængde og i store kager vokser på en art hensmuldrende mos. Fraregnet denne plante er der næppe tegn til vegetation på øen, når undtages noget groft, stridt græs, der vokser i nærheden af havnen, nogle lavarter og en buskvækst, der minder om kål, der er gået i frø, og har en skarp og bitter smag.

Landet er bjergrigt, dog er ingen af bjergene synderlig høje. Deres toppe er dækket af evig sne. Der er adskillige havne; af dem er "Julehavnen" den bedste. Det er den første, man træffer på øens nordøstlige side efter at have passeret Kap Francois, øens nordspids, der ved sin særlige form bidrager til at skabe ankerpladsen. Forbjerget løber ud i en høj klippe, gennem hvilken der er en stor åbning, der danner en naturlig hvælving. Denne indgang findes på 48° 40' sydlig bredde og 69° 6' østlig

længde. Søger man ind her, finder man en god rhed i læ af adskillige småøer, der yder tilstrækkeligt værn mod alle østlige vinde. Går man øst på fra denne ankerplads, kommer man til Hvepse-bugten ved havnens bund. Selve havnen er et lille bassin med land til alle sider, hvor man kan flyde ind på 4 favne vand og finde ankergrund på 3-10 favnes dybde i fast lerbund. Et skib kunne ligge her året rundt for sit dagliganker uden at udsætte sig for det mindste. Imod vest, i det inderste af Hvepse-bugten, har en lille bæk sit udløb; dens vand er fortræffeligt og let tilgængeligt.

Nogle pelssæler findes endnu på Kerguelens Ø, og søelefanter forekommer i mængder. Også fugle træffes i stort antal. Pingvinerne er meget talrige, og der er fire arter af dem. Konge-pingvinen, hvis navn skyldes dens størrelse og prægtige fjerdragt, er den største. Ryggen er sædvanligvis grå, af og til med et anstrøg af lilla; bugen er blændende hvid. Hovedet er glinsende sort, fødderne ligeledes. Fjerdragtens største skønhed består dog i to brede gyldne striber, der strækker sig fra hoved til bryst. Næbbet er langt og enten koralrødt eller lyst skarlagen. Fuglene går oprejst med statelig holdning. De bærer hovedet højt, vingerne hænger ned som to arme, og da halen går i flugt med benene, bliver ligheden med den menneskelige skikkelse slående, i al fald stor nok til at vildlede den uopmærksomme tilskuer. De kongepingviner, vi traf på Kerguelens Ø, var noget større end en gås. De tre andre arter er meget mindre, ikke så smukke af fjerdragt og desuden i flere andre henseender forskellige fra kongepingvinen.

Foruden pingvinen findes mange andre fugle; blandt hvilke kan nævnes lommen, den blå stormsvale, krikanden, forskellige

dykænder, Port Egmonts høns, skarve, kapduer, skalleslugere, stormfugle, terner, måger, Mor Careys kyllinger, Mor Careys gæs eller den store stormfugl og endelig albatrossen.

Den store stormfugl er så stor som den almindelige albatros, og den er kødædende. Den kaldes hyppigt for benbryderen eller ørne-stormfuglen. Den er slet ikke sky og – passende tilberedt – en behagelig spise. Når den flyver, svæver den tit tæt hen over vandfladen på udstrakte vinger, uden at det ser ud til at den i mindste måde bevæger disse.

Albatrossen er en af de største og grådigste fugle, der holder til i de sydlige have. Den hører til mågernes art; den griber sit bytte i flugten og søger kun land for at yngle. Mellem denne fugl og pingvinen består der det mærkeligste venskab. Deres reder bygges ufravigeligt efter en ligesom mellem begge fuglearter aftalt plan – albatrossens anbringes midt i en lille firkant dannet af fire pingvin-reder. Søfolkene kalder sådanne redekolonier for ynglepladser. Disse ynglepladser er ofte blevet beskrevet, men da der jo kan være nogle af mine læsere, der ikke har set disse beskrivelser og da jeg fremover ofte kommer til at omtale pingvinen og albatrossen, turde det måske ikke være af vejen her at sige et par ord om deres redebygning og levevis.

Når rugetiden kommer, samles fuglene i store flokke og synes i nogle dage at overveje, hvorledes de nu skal indrette sig. Til sidst skrider de til handling. En jævn flade af passende udstrækning vælges; den er gerne 2-3 tønder land stor og beliggende nær ved havet, dog udenfor dets rækkevidde. Stedet vælges med henblik på overfladens jævnhed, og det sted, der er færrest sten, foretrækkes. Når dette er i orden, skrider fuglene

alle som én og som besjælet af en vilje til med matematisk nøjagtighed at afgrænse enten et kvadrat eller et andet parallelogram, sådan som det nu passer bedst med den valgte grund, og de gør den netop så stor, at den kan afgive rummelig plads til de forsamlede fugle, men heller ikke større – med denne forholdsregel synes de at ville udelukke senere tilkommende løsgængere, der ikke har deltaget i arbejdet med at grundlægge redepladsen. Den ene side af den således afstukne plads løber parallelt med havet og lades åben for indgang og udgang.

Så snart ynglepladsens grænser er trukket, begynder nybyggerne at rense den for alskens uvedkommende ting; de tager således sten for sten i næbbet, bringer dem udenfor grænseskellet og anbringer dem tæt derved, således at der dannes en vold på de tre indad mod land vendende sider. Lige indenfor denne vold dannes en fuldstændig jævn og glat gang, der i en bredde af 6-8 fod strækker sig rundt om hele lejren og således gør tjeneste som fælles spadserevej.

Dernæst skrider man til at dele hele arealet i små, nøjagtigt lige store firkanter. Dette gøres ved at danne smalle, meget jævne stier, der skærer hinanden i rette vinkler, over hele rugepladsen. Hvert sted, hvor disse stier skærer hinanden, bygges en albatros-rede, og i hver firkants midte bygges en pingvin-rede; på den måde bliver altså hver pingvin omgivet af 4 albatrosser og omvendt hver albatros omgivet af 4 pingviner. *Pingvinens* rede består af en ubetydelig fordybning i jorden – blot så stor, at den kan hindre dens eneste æg i at trille. Albatrossen skiller sig ikke slet så nemt fra sit arbejde; den bygger en lille høj, der er omtrent en fod høj og to fod i tværmål.

Højen bygges af jord, tang og muslingeskaller. Reden indrettes på dens top.

Fuglen passer nøje på aldrig at forlade reden, mens rugningen varer, eller overhovedet så længe afkommet endnu ikke er kraftigt nok til at tage vare på sig selv. Mens hannen er ude på havet for at søge føde, bliver hunnen på sin post og vover sig først bort, når dens mage vender tilbage. Æggene lades aldrig helt udækkede; den ene fugl forlader ikke reden, før den anden har taget plads ved dens side og kan brede sig ud over dem. Denne store forsigtighed er nødvendig på grund af de tyvagtige tilbøjeligheder, der er fremherskende på redepladsen, hvis beboere uden betænkning stjæler æg fra hinanden, så snart lejlighed byder sig.

Skønt der er nogle redepladser, hvor pingvinen og albatrossen udgør de eneste beboere, så træffer man dog på de fleste af dem en mængde forskellige søfugle, der nyder alle borgerrettigheder og opslår deres reder overalt, hvor de kan finde plads uden dog nogensinde at trænge ind på de større arters område. En sådan yngleplads frembyder i nogen afstand et sælsomt skue. Luften over bygden mørknes fuldstændig af de umådelige sværme af albatrosser og mindre fugle, der svirrer omkring enten på vej ud til oceanet eller på vejen hjem derfra. På samme tid får man øje på et mylder af pingviner; nogle vandrer ud og ind ad de smalle stier og andre bevæger sig med den dem egne martialske holdning ad den store spadserevej, der omgiver redepladsen. Hvorom alting er, så udviser disse fjerede skabninger en omtanke, der turde være vel egnet til at vække eftertanke i enhver velordnet menneskehjerne.

Morgenen efter vor ankomst til Julehavnen lod førstestyrmand, hr. Patterson, bådene sætte i søen og begav sig afsted på sælfangst (skønt årstiden endnu ikke rigtig var til det); kaptajnen og en ung slægtning landsatte han på en øde pynt mod vest; de havde et mig ukendt hverv at udrette i det indre af øen. Kaptajn Guy medtog en flaske, der indeholdt et forseglet brev, og begav sig på vej hen imod en af øens højeste bakkeknuder. Det var rimeligvis hans hensigt der at efterlade et brev til et skib, som han ventede ville følge efter ham. Så snart vi tabte ham af syne, drog vi videre (Peters og jeg var med i styrmandens båd), mens vi hele tiden holdt skarpt udkig efter sæler. Denne beskæftigelse optog os i tre uger og i den tid undersøgte vi omhyggeligt hver bugt og vig ikke blot på Kerguelens Land men tillige på småøerne i nabolaget. Vore anstrengelser kronedes dog ikke af synderligt held. Vi så en overordentlig mængde pelssæler, men de var meget sky, og kun ved de største anstrengelser lykkedes det os at komme i besiddelse af i alt tre hundrede og halvtreds skind. Søelefanter var der overflod af, især ved hovedøens vestlige kyst, men af dem dræbte vi kun tyve og det voldte os endda vanskelighed. Vi vendte tilbage til skonnerten den ellevte og mødte der kaptajn Guy og hans nevø, der gav en alt andet end indbydende skildring af øens indre, som de beskrev som et af de ødeste og ufrugtbareste lande i verden. De havde opholdt sig to døgn på øen som følge af en misforståelse af andenstyrmand, der havde undladt at sende jollen efter dem.

15

Den tolvte forlod vi Julehavnen, drog atter mod vest og tabte snart Marions Ø, en af Crozets øerne, af sigte til bagbord. Senere hen passerede vi Prince Edwards Ø, som vi ligeledes havde til bagbord; derefter satte vi kursen noget nordligere og fik efter 15 dages forløb land i sigte; det var Tristan da Cunhas øerne på 37° 8′ sydlig bredde og 12° 8′ vestlig længde.

Denne nu så velkendte gruppe, der består af 3 kredsrunde øer, opdagedes først af portugiserne og gæstedes siden af hollænderne 1643 og af franskmændene 1767. De tre øer, der tilsammen danner en trekant, ligger to-tre mil fra hinanden, og der er gode sejlløb mellem dem. De er meget høje, især den egentlige Tristan da Cunha, den største af øerne, der er tre en halv mil i omkreds og rager så højt til vejrs, at den i sigtbart vejr kan ses 18-20 mil borte. En del af kysten mod nord stiger mere end tusind fod lodret op af havet og strækker sig som højslette ind mod øens midte, og fra denne højslette hæver sig en høj kegle ligesom den på Tenerife. Den nederste halvdel af denne kegle er skovbevokset, den øverste er en nøgen klippe, sædvanlig hyllet i skyer og dækket af sne en stor del af året. Der er ingen grunde og farlige rev ved kysterne, der overalt rejser sig stejlt fra dybt vand. Mod nordvest er en bugt, hvis strand består af sort sand, og der er det let at lande med både, forudsat vinden er sydlig. Her er der nok af udmærket og let tilgængeligt drikkevand; desuden er der lejlighed til at fiske torsk og anden fisk med snøre.

Den næststørste af øerne ligger længst mod vest og går under navnet "Den Utilgængelige". Dens nøjagtige beliggenhed er 37° 17' sydlig bredde og 12° 24' vestlig længde. Den er to mil i omkreds og hæver sig stejlt og truende. Toppen af den er fuldkommen flad, gold og øde, kun bevokset med nogle forkrøblede buske.

Nattergale-øen, den mindste og sydligste, ligger på 37° 17' sydlig bredde og 12° 12' vestlig længde. Ud for dens sydspids ligger en høj bræmme af klippefulde småøer; enkelte lignende holme ses mod nordøst. Jordbunden er uregelmæssig og gold; en dalkløft skærer sig dybt ind i øen.

På den rette årstid vrimler disse øers kyster af søløver, søelefanter og pelssæler og mange forskellige slags havfugle. Der er også fuldt op af hvaler der omkring.

På grund af den lethed, hvormed disse forskellige dyr tidligere blev fangede her, er øgruppen blevet hyppigt besøgt siden dens opdagelse. Hollænderne og franskmændene gæstede den fra tidlig tid af. I 1790 kom kaptajn Patten med skibet Fliden af Philadelphia til Tristan da Cunha, hvor han blev liggende i syv måneder (fra august 1790 til april 1791) med det formål at indsamle sælskind. I løbet af den tid lykkedes det ham at samle ikke mindre end fem tusind og seks hundrede skind, og han påstår, at det ikke ville have voldet ham nogen vanskelighed i løbet af tre uger at lade et stort skib med tran. Ved sin ankomst forefandt han ingen firfodede dyr på øen med undtagelse af nogle få vilde geder; nu vrimler øen af alle vore mest værdifulde husdyr, der er blevet indførte af senere rejsende.

Det var, så vidt jeg ved, kort efter kaptajn Pattens besøg at kaptajn Colquhonn, fører af den amerikanske brig *Betsey*, lagde til ved den største af øerne for at indtage forfriskninger. Han plantede løg, kartofler, kål og mange andre køkkenurter, som nu forefindes i overflod.

År 1811 gæstede en vis kaptajn Haywood, fører af *Nereus*, Tristan da Cunha. Han traf tre amerikanere, som opholdt sig på øerne for at berede sælskind og koge tran. En af dem hed Jonathan Lambert, og han havde udnævnt sig til landets herre. Han havde ryddet og opdyrket nogle og fyrre tønder land og forsøgte nu at få kaffeplanten og sukkerrøret til at vokse; disse planter havde han fået sendende fra den amerikanske gesandt i Rio de Janeiro. Denne nybygd blev imidlertid opgivet, og 1817 blev øerne taget i besiddelse af den engelske regering, som med det formål afsendte en deling tropper fra Kaplandet. Landet blev imidlertid dog ikke holdt besat ret længe, men da tropperne blev trukket bort, opslog et par engelske familier deres bopæl på øen uafhængigt af regeringen. Den femogtyvende marts 1824 kom *Berwick*, kaptajn Jeffrey, på rejse fra London til Van Diemens land til pladsen og traf der en englænder ved navn Glass, der tidligere havde gjort tjeneste som korporal i det britiske artilleri. Han optrådte som landets herre, og 21 mænd og 3 kvinder var hans myndighed undergivne. Han skildrede klimaets sundhed og jordbundens frugtbarhed i de lyseste farver. Befolkningen beskæftigede sig hovedsagelig med at indsamle sælskind og tran fra søelefanter; disse varer afsatte de i Kaplandet; Glass ejede en lille skonnert. Han sad endnu inde med magten, da vi gæstede øerne, men hans lille samfund var blevet forøget; der levede nu

seksoghalvtreds mennesker på Tristan, og på Nattergaleøen var der en lille koloni bestående af syv personer. Vi havde ingen vanskelighed ved at få friske forsyninger af næsten enhver art; en sådan rigdom var der på får, svin, hornkvæg, kaniner, fjerkræ, geder, forskellige slags fisk og grøntsager. Vi lagde os for anker på atten favne vand tæt ved den store ø, og alt blev nu meget bekvemt bragt ombord. Kaptajn Guy købte tillige fem hundrede sælskind og en del elfenben af Glass. Vi opholdt os en uge, og i den tid var nordlige og vestlige vinde fremherskende med sløret luft. Den femte november hejste vi sejl og satte kursen mod sydvest i den hensigt nøje at undersøge Auroraøerne, om hvis eksistens der har hersket store meningsforskelle.

Disse øer påstås at være blevet opdaget så tidligt som i året 1762 af skibet *Aurora*s kommandør. Kaptajn Manuel de Oyarnido påstår, at han 1790 med skibet *Prinsessen* tilhørende det Kgl. Philippinske Handelsselskab sejlede midt imellem dem. År 1794 sejlede den spanske korvet *Atrevida* ud for at bestemme deres nøjagtige beliggenhed, og i et aktstykke, der offentliggjordes af det Kgl. Søkortsselskab i Madrid, findes følgende meddelelse om ekspeditionen: "Korvetten *Atrevida* anstillede i øernes umiddelbare nærhed fra den enogtyvende til den syvogtyvende januar alle fornødne observationer og målte med kronometre længdeforskellen mellem disse øer og Soledads havn på Malvinerne. Der er tre øer, de ligger omtrent på samme længdegrad; den midterste er temmelig lav, de to andre befinder sig i 7-8 miles afstand fra den." De observationer, der blev anstillet ombord på *Atrevida*, giver følgende resultater med hensyn til de enkelte øers nøjagtige

beliggenhed. Den nordligste ligger på 52° 37′ 24″ sydlig bredde og 47° 45′ 15″ vestlig længde; den midterste på 55° 2′ 40″ sydlig bredde og 47° 55′ 15″ vestlig længde; den sydligste på 53° 15′ 22″ sydlig bredde og 47° 57′ 15″ vestlig længde.

Den syvogtyvende januar 1820 sejlede kaptajn Weddell af den britiske marine fra Staten Land ligeledes for at opsøge Aurora-øerne. Han beretter, at han anstillede de omhyggeligste efterforskninger, at han ikke blot sejlede lige hen over de steder, der var opgivet som øernes beliggenhed af *Atrevida*s øverstbefalende, men at han også gennemkrydsede farvandet i alle retninger der omkring uden at opdage tegn på land. Disse modstridende beretninger har bevæget andre sømænd til at holde udkig efter øerne; og nogle har – hvor mærkeligt det end lyder – gennemsejlet hver tomme hav, hvor de antages at ligge, uden at støde på dem, mens ikke så få andre ligeså bestemt hævder, at de har set dem, ja endog har været nær ved deres kyster [Note 3)]. Det var kaptajn Guys hensigt at gøre alt, hvad der stod i hans magt, for at få en afgørelse på det sære tvistemål.

Vi fortsatte vor kurs mod sydvest med foranderligt vejr til den tyvende i måneden; da befandt vi os på det omstridte sted, nemlig på 53° 15′ sydlig bredde og på 47° 58′ vestlig længde – altså noget nær på det sted, der var angivet som den sydligste øs beliggenhed. Da vi ikke så noget tegn til land, fortsatte vi sejladsen mod vest følgende den treoghalvtredsindstyvende sydlige breddegrad, til vi nåede den halvtredsindstyvende vestlige meridian. Derpå sejlede vi nord på så langt som til tooghalvtredsindstyvende sydlige breddegrad og fulgte breddegraden mod øst ved hjælp af dobbelte polhøjder, som vi tog morgen og aften, og meridianhøjder af planeterne og

månen. Da vi nu var kommet så langt mod øst som til den meridian, der følger vestkysten af Georgia, fulgte vi denne meridian, til vi befandt os på den breddegrad, hvorfra vi var draget ud. Vi fulgte nu diagonalen gennem det allerede omsejlede stykke hav; vi havde hele tiden en udkig i mastetoppen, og vi fortsatte vore efterforskninger hele 3 uger igennem og havde i al den tid overmåde smukt og sigtbart vejr. Vi blev da også fuldt og fast overtydet om, at hvilke øer der end måtte have eksisteret på dette strøg i tidligere tid, så var der nu ikke mindste spor tilbage af dem. Efter min hjemkomst har jeg bragt i erfaring, at samme havstrækning i 1822 blev undersøgt med en lignende grundighed som vor af kaptajn Johnson, fører af den amerikanske skonnert *Henry*, og af kaptajn Morrel, fører af den amerikanske skonnert *Hvepsen* – de kom begge til samme resultat som vi.

16

Det havde oprindelig været kaptajn Guys hensigt efter først at have anstillet efterforskninger efter Auroragruppen, at gå gennem Magellan-strædet, og derpå op langs Patagoniens vestkyst; men nogle efterretninger, han fik på Tristan da Cunha, fik ham til at styre mod syd i det håb at støde på nogle små øer, der sagdes at ligge omtrent på tresindstyvende sydlige breddegrad og 41° 20' mod vest. Såfremt han ikke opdagede disse øer, agtede han, hvis ellers årstiden viste sig gunstig, at gøre et forsøg på at trænge frem til polen. Altså hejste vi sejl og satte kursen mod syd den tolvte december. Den attende befandt vi os på det af Glass angivne sted og krydsede 3 dage i nabolaget uden at finde noget spor af de omtalte øer. Den 21. var vejret usædvanlig smukt, og vi satte nu atter kursen mod syd i den hensigt at trænge så langt frem som muligt i den retning. Før jeg går videre med denne del af min beretning, kan det måske være hensigtsmæssigt af hensyn til de læsere, der ikke har skænket opdagelsesrejserne i disse egne synderlig opmærksomhed, ganske kort at anføre de meget få forsøg, der hidtil er gjort på at nå Sydpolen.

Kaptajn Cooks forsøg er det første, vi har nogen bestemt efterretning om. 1772 sejlede han sydpå i *Viljen* ledsaget af løjtnant Turneaux i *Eventyret*. I december befandt han sig på otteoghalvtredsindstyvende sydlige breddegrad og på en østlig længde af 26° 57'. Her traf han på drivis i en tykkelse af 8-10 tommer; den var i drift fra nordvest til sydøst. Isen lå i store flager og sædvanligvis så fast sammenskruet, at skibene havde

stort besvær med at bane sig vej. Ved denne tid sluttede kaptajn Cook af de mange fugle, der sås, og af andre kendetegn, at han befandt sig i nærheden af land. Han fortsatte rejsen mod syd i stærk kulde, til han nåede den fireogtresindstyvende breddegrad på 38° 14' østlig længde. Her havde han mildt vejr og svage vinde i fem dage; termometret viste to graders varme. I januar 1773 passerede skibene den sydlige polarkreds, men meget længere lykkedes det dem ikke at trænge frem; for da de nåede 67° 15' mod syd, fandt de al videre fremtrængen afskåret af en umådelig ismasse, der strakte sig langs hele den sydlige horisont, så langt øjet rakte. Isen var af forskellig art, enkelte milestore blokke hævede sig atten til tyve fod over havfladen. Da det allerede var sent på året og der intet håb var om at slippe uden om disse ishindringer, drog kaptajn Cook atter – om end modstræbende – nordpå.

I november det påfølgende år genoptog han sine efterforskninger i det sydlige polarhav. På 59° 40' sydlig bredde stødte han på en stærk, sydgående strøm. I december, da skibene befandt sig på 67° 31' sydlig bredde og 142° 54' vestlig længde, herskede stærk kulde med storm og tåge. Her sås også talrige fugle; især albatrosser, pingviner og stormfugle. 70° 23' mod syd stødte søfarerne på vældige isflager, og snart efter viste skyerne mod syd sig af en snehvidhed, der tilkendegav, at ismarken var nær. Og på 71° 10' sydlig bredde og 106° 54' vestlig længde standsedes søfarerne lige som forrige gang af en umådelig isørken, der fyldte hele den sydlige horisont. Den nordlige rand af denne ismark var sprængt og sønderrevet og opfyldt af blokke på en strækning af en fjerdingvej og derfor ganske utilgængelig. Bagved denne bræmme så isen ud til at

være nogenlunde jævn, men længst borte mod synsranden tårnede det ene gigantiske isbjerg sig oven over det andet. Kaptajn Cook antog, at denne uhyre ismark nåede Sydpolen eller stødte op til et fastland. Hr. J. N. Reynolds, der ved sin store energi og udholdenhed endelig har formået at få en national ekspedition udrustet, der blandt andet også har til opgave at udforske disse egne, udtaler sig om det af "*Viljen*" anstillede forsøg på følgende måde: "Det forbavser os ikke, at kaptajn Cook ikke var i stand til at trænge længere frem end til 71° 10'; det forbavser os, at han nåede dette punkt på 106° 54' vestlig længde. Palmer's Land ligger syd for Shetland på 64° bredde og strækker sig længere mod syd og vest end nogen søfarer endnu er nået. Cook styrede mod dette land, da hans fremtrængen standsedes af isen, hvilket altid, befrygter vi, vil være tilfældet på det sted så tidligt på året som den sjette januar, og det ville ikke forbavse os, om en del af de beskrevne isbjerge befandt sig på Palmers Land eller på andre landstrækninger længere mod sydvest."

År 1803 udsendtes kaptajnerne Kreutzenstern og Lisiausky på en jordomsejling af den russiske kejser Aleksander. Under deres forsøg på at trænge frem mod syd nåede de kun til 59° 58' på 70° 15' vestlig længde. Her mødte de stærke, østgående strømme. Hvaler forekom i massevis; is så de intet af. Med henblik på denne rejse bemærker hr. Reynolds, at Kreutzenstern ville have truffet is på det anførte sted, hvis han var kommet dertil tidligere på året; hans komme faldt i marts. De fremherskende sydvestlige vinde havde, hjulpet af havstrømmene, ført isflagerne bort til den is-region, der mod

nord begrænses af Georgia, mod øst af Sandwich Land og de sydlige Orkneyøer og mod vest af de sydlige Shetlandsøer.

År 1822 trængte kaptajn James Weddell af den engelske marine med to små skibe længere sydpå end nogen søfarer endnu var nået, tilmed uden at støde på særlige vanskeligheder. Han konstaterer, at han, omend han tit mødte ishindringer, før han nåede den tooghalvfjerdsindstyvende breddegrad, da han først havde nået den, fandt havet fuldstændig isfrit, og at han, da han nåede 74° 15' mod syd, kun så tre store isøer og slet ingen ismarker. Det ser besynderligt ud, at Weddell, skønt der sås store fugleflokke og andre tegn på lands nærhed, og skønt der syd for Shetlandsøerne fra mastetoppen kunne skimtes land mod syd, dog stiller sig afvisende overfor tanken om et land ved sydpolen.

Den ellevte januar 1823 sejlede kaptajn Benjamin Morrel med den amerikanske skonnert *Hvepsen* fra Kerguelens Land i den hensigt at trænge så langt frem sydpå som muligt. Første februar var han nået til 64° 52' s. b. Og 118° 27' ø. l. I hans skibsjournal for den dato findes følgende bemærkninger: "Vinden blæste op til en elleve knobs brise, og vi benyttede lejligheden til at gå mod vest; da vi imidlertid følte os overbevist om, at jo længere vi gik syd på hinsides den 64. breddegrad, des mindre is var der at vente, satte vi kursen noget mod syd, til vi passerede polarkredsen og nåede ned til 69° 15'. Her sås ingen ismark og kun ganske få isflager."

Under datoen fjortende marts finder jeg følgende indførelse: "Søen var nu fuldstændig fri for sammenhængende is, kun et dusin isflager var i sigte. Samtidig var luftens og vandets temperatur mindst 6 grader højere (mildere) end den nogen

sinde før havde været mellem 60. og 62. breddegrad. Vi befandt os nu 70° 14' mod syd og luften viste 7 graders varme, vandet 5½. Kompassets misvisning udgjorde her 14° 27' mod øst … Jeg har adskillige gange passeret den sydlige polarkreds på forskellige længdegrader, og jeg har altid fundet, at såvel vandets som luftens temperatur steg, jo længere jeg trængte frem på den anden side den 65. breddegrad, mens kompassets misvisning aftog i samme forhold. Nord for denne breddegrad – mellem tresindstyvende og femogtresindstyvende breddegrad – havde vi derimod ofte stor vanskelighed med at finde farbart vand mellem de uhyre og næsten talløse isflager, hvoraf nogle var over en fjerdingvej i omfang og hævede sig til mere end 500 fod over havfladen."

Da kaptajn Morrel omtrent var udgået for brændsel og vand og savnede passende instrumenter, og da det desuden var sent på året, så han sig nødsaget til at vende om uden at gøre noget forsøg på at trænge frem mod vest, skønt han havde fuldstændig åbent hav for sig. Han udtaler som sin formening, at han – såfremt disse tvingende grunde ikke havde nødet ham til at gå tilbage – ville have formået at trænge frem om ikke just til polen så dog til femogfirsindstyvende breddegrad. Jeg har anført hans anskuelser temmelig omstændeligt, for at læseren kan få lejlighed til at skønne over, hvorvidt de fandt bekræftelse i mine egne senere erfaringer.

I året 1831 sejlede kaptajn Briscoe med briggen "*Livlig*", der tilhørte rederne Enderby i London, til Sydhavet ledsaget af kutteren *Tula*. Den 28. februar, da han befandt sig på 66° 30' s. b. og 47° 13' ø. l., opdagede han land og "så tydeligt gennem sneen de sorte toppe af en række bjerge, der strakte sig mod

ost-sydost". Han opholdt sig i denne egn hele den følgende måned, men på grund af stormfuldt vejr formåede han ikke at komme kysten på nærmere hold end 10 mil. Da han fandt det umuligt at udrette mere det år, drog han mod nord for at overvintre ved Van Diemens Land.

I begyndelsen af 1832 drog han atter sydpå, og den fjerde februar sås land mod sydost på 67° 15' s. b. og 69° 29' v. l. Det viste sig snart at være en ø nærved det land, han først havde opdaget. Den enogtyvende i måneden lykkedes det ham at lande på sidstnævnte, som han tog i besiddelse i kong William den Fjerdes navn og kaldte Adelaides Ø til ære for den engelske dronning. Da disse oplysninger tilflød det Kgl. Geografiske Selskab i London, drog selskabet følgende slutning af dem: "At der eksisterer en sammenhængende landstrækning mellem 47° 30' ø. b. og 69° 29' v. l., og at dens nordgrænse falder mellem seksogtresindstyvende og syvogtresindstyvende sydlige breddegrad". Angående denne slutning bemærker hr. Reynolds: "Vi kan på ingen måde anse den for rigtig; heller ikke finder den nogen støtte i de opdagelser, Briscoe gjorde. Det var indenfor dette område, at Weddell trængte sydpå, idet han fulgte den meridian, der skærer det østlige Georgia, Sandwich Land og de sydlige Orkney- og Shetlandsøer." Det vil ses, at de erfaringer, jeg gjorde, fuldstændig omstøder den slutning, selskabet havde ment at kunne drage.

Jeg har nu opregnet de vigtigste forsøg, der var blevet gjort på at trænge langt frem mod syd, og det fremgår heraf, at der forud for *Jane*s rejse var næsten tre hundrede længdegrader, på hvilke den sydlige polarkreds slet ikke var blevet overskreden. Vi havde altså et vidtstrakt opdagelsesfelt foran os, og det var

med en følelse af den dybeste interesse, at jeg lyttede til kaptajn Guy, da han erklærede, det var hans hensigt dristigt at trænge frem mod syd.

17

Vi sejlede mod syd i fire dage efter at have opgivet vor søgen efter Glass' øer uden at støde på noget som helst is. Den seksogtyvende ved middagstid befandt vi os på 63° 23' s. b. og 41° 25' v. l. Vi så nu adskillige store isblokke og en isflage, hvis udstrækning dog ikke var ret betydelig. Vi havde næsten hele tiden nordøstlige eller sydøstlige vinde, der imidlertid var meget svage. Hver gang vinden var vesten – og det skete sjældent – var den uvægerligt ledsaget af regn. Hver dag sneede det mere eller mindre. Den syvogtyvende viste termometret en grads varme.

Første januar 1828. Denne dag blev vi fuldstændig indesluttet af is og vore udsigter var alt andet end lyse. Hele formiddagen igennem blæste en stærk storm fra nordost og slyngede store isflager mod skibets ror og stævn med en sådan voldsomhed, at vi alle skælvede for følgerne. Hen imod aften, mens stormen endnu blæste med fuld styrke, revnede en stor ismark foran os, og ved at sætte alle sejl til lykkedes det os at presse os frem mellem de mindre isflager, til vi nåede åbent vand. Da vi nærmede os til det, mindskede vi sejl lidt efter lidt; og da vi var blevet klar af isen, drejede vi bi for enkeltrebet fok.

Anden januar. Tåleligt vejr. Ved middagstid befandt vi os på 69° 10' s. b. og 42° 20' v. l., vi havde altså passeret den sydlige polarkreds. Mod syd sås meget lidt is, skønt vi havde store ismarker bag os. Denne dag lavede vi os en log af en jern-beholder, der rummede firs potter, og en line på to hundrede favnes længde. Vi fandt at strømmen gik nordpå med en

hastighed af 1200 fod i timen. Termometret viste ½ grads varme. Kompassets misvisning blev bestemt til at være 14° 28' mod øst.

Femte januar. Vi havde fortsat sejladsen mod syd uden at møde særlige vanskeligheder. Denne morgen blev vi imidlertid standset på 73° 15' s. b. og 42° 10' v. l. af en uhyre, fast isstrækning. Ikke des mindre så vi meget åbent vand mod syd og tvivlede ikke på, at vi jo nok kunne nå det. Vi holdt mod øst langs isranden og kom til sidst til en åbning, der var omtrent en fjerdingvej bred; gennem den varpede vi os frem henad aften. Det hav, hvor vi nu befandt os, var opfyldt af drivis men uden ismarker, og vi sejlede dristigt videre som før. Kulden syntes ikke at tage til, skønt det sneede ret hyppigt, og der nu og da indtraf voldsomme haglbyger. Umådelige flokke af albatrosser fløj i dagens løb hen over skonnerten i retning fra sydøst til nordvest.

Syvende januar. Vi havde stadig så vidt åbent vand, at vi uden vanskelighed kunne holde vor kurs. Mod vest så vi nogle mægtige isbjerge; ud på eftermiddagen passerede vi tæt forbi et, hvis top må have været mindst 400 favne over havfladen. Dets omfang var antagelig en tre fjerdingvej, og adskillige vandstrømme sprang frem af revner i dets sider. Vi beholdt denne isø i sigte i to dage; da blev den borte for os på grund af tåget vejr.

Tiende januar. Tidligt i morges ramtes vi af den ulykke, at en mand gik over bord. Han var amerikaner, fra New York, og hed Peter Vredenburgh; han var en af skonnertens flinkeste matroser. Han faldt fra boven ned mellem to isflager og kom

ikke op mere. Ved middagstid befandt vi os på 78° 30' s. b. og 40° 15' v. l. Kulden var nu overordentlig stærk, og hvert øjeblik blev vi overfaldet af voldsomme haglbyger fra nordost. I denne retning så vi også flere umådelige isbjerge og hele horisonten mod øst syntes spærret af ismasser, der rejste sig det ene lag ovenpå det andet. Noget drivtømmer flød forbi om aftenen; og utallige fugle fløj hen over os, blandt andre stormfugle, albatrosser og en stor fugl med skinnende blå fjerdragt. Kompassets misvisning var nu mindre, end før vi passerede polarkredsen.

Tolvte januar. Det så på ny tvivlsomt ud for vor fremtrængen mod syd; for i retning af polen sås intet andet end en tilsyneladende endeløs ismark, der afsluttedes med en kæde sønderrevne isbjerge, der rejste sig truende tinde ved tinde. Vi sejlede mod vest til den fjortende i håb om at finde en gennemgang.

Fjortende januar. Denne morgen nåede vi den vestlige ende af den ismark, der havde spærret os vejen; vi sejlede til luvart for den og kom ind i et åbent hav uden mindste spor af is. Vi lod loglinen løbe ud på 200 favne og fandt en sydgående strøm, hvis hastighed var 2400 fod i timen. Luftens temperatur var 7°, vandets 1 grad varme. Vi sejlede nu mod syd til den 16. den at møde nogen hindring af betydning; nævnte dag befandt vi os ved middagstid på 81° 51' s. b, og 42° v. l. Vi loggede på ny, strømmen gik stadig mod syd, men nu med en hastighed af 3600 fod i timen. Misvisningen var aftaget, og luftens temperatur var mild og behagelig, termometret viste 9°s varme. Der var ingen is at se. Alle ombordværende følte sig nu sikre på at nå polen.

Syttende januar. Denne dag var rig på begivenheder. Talløse sydfra kommende fuglesværme fløj hen over skibet; det lykkedes at skyde en del fra dækket; en af dem, en art pelikan, viste sig at være en fortræffelig spise. Omtrent ved middag øjnedes fra mastetoppen en mindre isflage ud for bagbords bov, og på isflagen sås et stort dyr. Da det var godt og næsten stille vejr, beordrede kaptajn Guy to både til at gå ud for at tage det nærmere i øjesyn. Dirk Peters og jeg var sammen med styrmanden i den største af bådene. Da vi kom hen til isflagen, så vi, at den var taget i besiddelse af et kæmpestort dyr, der lignede en isbjørn men var langt større. Da vi var godt bevæbnede, betænkte vi os ikke på straks at skride til angreb. Adskillige skud blev affyret hurtigt efter hinanden, og de fleste syntes at ramme i hoved eller krop. Bæstet lod sig imidlertid ikke genere af dette men sprang i vandet og svømmede med åbent gab hen imod den båd, hvor Peters og jeg fandt os. På grund af den forvirring, der opstod ved denne uventede vending i begivenhedernes gang, var ingen rede med et nyt skud, og bjørnen havde nået at få det halve af sit uhyre korpus ind over bådens ræling og grebet en af mændene ved krydset, før der blev foretaget noget for at slå dens angreb tilbage. I denne overhængende fare var det ene og alene Peters' hurtighed og behændighed, der frelste os fra ødelæggelse. Han sprang op på uhyrets ryg, plantede bladet af sin kniv i dets nakke og nåede rygmarven med et eneste stød. Dyret faldt stendødt i vandet og rev Peters med sig i faldet. Han kom imidlertid straks op til overfladen igen; vi kastede et reb ud til ham, og han fastgjorde byttet med det, før han selv krøb ind i båden igen. Derpå vendte vi i triumf tilbage til skonnerten med vort bytte på slæb. Vi

målte bjørnen, og den viste sig at være sine fulde femten fod lang. Den var hvid, stridhåret og tæt krøllet. Dens øjne var større end isbjørnens og de var blodrøde; dens snudeparti var ret afstumpet, den mindede i så henseende om buldoggen. Dens kød var mørt men overordentlig harsk og trannet; skibsfolkene spiste det dog med stor appetit og påstod, at det smagte fortræffeligt.

Vi havde knapt fået vort bytte slæbt hen til skibets side, før udkigsmanden i mastetoppen istemte det glade råb: *"Land forude til styrbord!"* Alle mand var nu på deres post, og da det yderst belejligt begyndte at lufte fra nordost, nåede vi snart ind under kysten. Det viste sig at være en lav klippeø; den kunne vel være en mil i omfang; og den var fuldstændig blottet for plantevækst, når undtages en art kaktus. Når man nærmer sig til den nordfra, ser man en ejendommelig klipperand, der minder stærkt om bomuldsballer med reb omkring. Går man rundt om disse skær, træffer man mod vest en lille bugt; der fandt vore både en bekvem landingsplads.

Det tog os ikke lang tid at underkaste øen en omhyggelig undersøgelse, men på en enkelt undtagelse nær fandt vi intet, der vakte vor interesse. På sydspidsen fandt vi halvt skjult under nogle løse sten et stykke træ, der så ud til at have dannet forstavnen på en kano. Der var åbenbart gjort forsøg på at smykke den med udskæringer; kaptajn Guy mente at kunne skelne en skildpadde, ligheden forekom mig dog ikke slående. Fraregnet denne forstavn – hvis det da ellers var en sådan – fandt vi i øvrigt intet, der forrådte, at mennesker tidligere havde gæstet øen. Langs kysten så vi drivis – dog meget lidt.

Denne ø, som kaptajn Guy til ære for sin medreder kaldte Bennets Ø, lå på 82° 50' s. b. og 42° 20' v. l.

Vi var nu kommet over 8° sydligere end nogen søfarer før os, og havet lå fremdeles fuldstændig åbent foran os. Vi gjorde tillige den opdagelse, at misvisningen aftog, efterhånden som vi nærmede os polen, og hvad der var mere forbavsende, at luftens og på det sidste også vandets temperatur blev mildere og mildere. Vejret kunne ligefrem kaldes behageligt, og vi havde hele tiden svage nordlige vinde. Himlen var gennemgående klar, nu og da med en let dis i den sydlige horisont, hver gang dog af kort varighed. Vi havde egentlig kun to vanskeligheder at kæmpe med; det begyndte at knibe med brændslet, og der var udbrudt skørbug blandt mandskabet. Disse to ting begyndte at gøre indtryk på kaptajn Guy, og han talte jævnligt om at vende om. Jeg følte mig overbevist om, at vi snart ville komme til et eller andet land, såfremt vi blot holdt vor kurs; og at dømme efter de erfaringer, vi allerede havde gjort, ville det næppe bestå af den øde og golde jordbund, vi var stødt på under højere arktiske breddegrader; jeg lagde derfor kaptajn Guy indtrængende på sinde at holde ud, i det mindste nogle få dage endnu. Så fristende en lejlighed til at løse det store problem om et fastland ved sydpolen havde endnu aldrig frembudt sig for noget menneske, og jeg tilstår, jeg var bristefærdig af harme over vor øverstbefalendes frygtsomme og lidet betimelige forslag. Jeg gav min tale frit løb, og jeg tror virkelig, mine ord gjorde så stærkt indtryk på ham, at de bevægede ham til at drage videre. Skønt jeg dybt må beklage de ulykkelige og blodige begivenheder, der udsprang af mit råd, kan jeg dog ikke andet end føle en vis tilfredsstillelse over – om end i nok så

ringe grad – at have medvirket til for videnskabens øje at blotlægge en af de hemmeligheder, der har vakt dens interesse allermest.

18

Attende januar. Denne morgen [Note 4)] fortsatte vi rejsen mod syd med samme behagelige vejr som hidtil. Søen var fuldstændig glat, luften nordlig og lun, vandets temperatur 9°. Vi gjorde på ny loggen klar, lod den løbe ud på 150 favnes line og fandt, at strømmen gik mod syd med en hastighed af 4800 fod i timen. Denne omstændighed, at både vind og strøm stadig var sydgående, vakte adskillig eftertanke, ja uro ombord i skonnerten; jeg kunne se, at selv kaptajn Guy var blevet meget betænkelig. Han var imidlertid yderst ømtålelig overfor latterliggørelse, og det lykkedes mig til sidst at le ham bort fra hans bekymringer. Misvisningen var nu ganske ubetydelig. I løbet af dagen så vi en mængde slethvaler; og utallige sværme af albatrosser fløj hen over skibet. Vi opsamlede også en busk, der var fuld af røde bær, noget lignende som hyben, samt ådslet af et mærkeligt landdyr. Det var tre fod langt men kun 6 tommer højt; det havde fire korte ben bevæbnet med lange kløer, der var skarlagenrøde og i stoflig henseende mindede om koral. Legemet var bedækket med glat, silkeblødt, snehvidt hår. Halen var spids som en rottes og omtrent halvanden fod lang. Hovedet mindede om kattens med undtagelse af ørerne, der var nedhængende som på en hund. *Tænderne* var af samme skinnende skarlagenfarve som kløerne.

Nittende januar. I dag, da vi befandt os på 83° 20′ s. b. og 43° 5′ v. l., fik vi på ny land i sigte fra mastetoppen; det viste sig at være en gruppe store øer. Kysterne var stejle; indlandet syntes at være godt forsynet med skov, hvad der voldte os stor glæde.

Omtrent 4 timer efter at vi havde fået landet i sigte, kastede vi anker på ti favne vand, i sandbund, en mil fra kysten, da en stærk brænding gjorde os betænkelige ved at gå nærmere. De to største både blev nu satte i vandet og en velbevæbnet deling (deriblandt Peters og jeg) sejlede ud for om muligt at finde en åbning i det rev, der lod til at omslutte øen. Da vi havde søgt en tid, opdagede vi en indgang og stod netop i begreb med at løbe ind i den, da vi så fire store kanoer sætte af fra kysten med mange, som det syntes velbevæbnede mænd om bord. Vi ventede på dem, og da de bevægede sig med stor hastighed, var de snart indenfor prajevidde. Kaptajn Guy rakte et hvidt lommetørklæde i vejret på bladet af en åre, og mændene stansede nu brat og istemte en høj pludren isprængt med råb, hvoraf vi kunne skelne ordene: *Anamu-mu* og *Lama-Lama!* Det blev de ved med en halv times tid, så vi havde god lejlighed til at tage dem i øjesyn.

I de fire kanoer, der vel kunne være 50 fod lange og 5 fod brede, var der i alt 110 vilde. De var på højde med europæere men mere firskårne og muskuløse. Deres hudfarve var kulsort; deres hår langt, tykt og kruset. De var klædt i lådne og bløde skind af et os ukendt sort dyr; og disse dragter var afpasset til legemet med ikke ringe dygtighed; hårene vendte indad undtagen ved hals, håndled og ankler. Deres våben bestod hovedsagelig af køller, der var forfærdigede af en mørk, åbenbart meget tung træsort. Vi fik dog også øje på nogle spyd med flintestensspidser, samt nogle få slynger. I bunden af kanoerne lå der fuldt op af sorte stene på et stort ægs størrelse.

Da de var blevet færdige med deres konference (de opfattede åbenbart selv deres skrålen som en sådan), trådte en af dem,

formentlig høvdingen, frem i kanoens forstavn og gjorde tegn til os, at vi skulle ro hid og lægge os langskibs med dem. Dette vink lod vi, som vi ikke forstod, idet vi anså det for det klogeste om muligt at opretholde afstanden mellem os, da de var over fire gange så mange som vi. Da høvdingen så vores nølen, lod han de tre af kanoerne blive tilbage og nærmede sig i sin egen. Så snart han var på siden af os, sprang han ombord i den største af 25 vore både, tog plads ved siden af kaptajn Guy og udbrød atter og atter, mens han pegede ud på skonnerten: *Anamu-mu! – Lama-Lama!* Vi begav os nu tilbage til skibet. De fire kanoer fulgte efter i ringe afstand.

Da vi kom på siden af skibet, lagde høvdingen den største forbavselse og inderligste henrykkelse for dagen; han klappede i hænderne, klaskede sig på lårene og brystet og lo himmelhøjt. Hans følgesvende tog del i hans lystighed, og i nogle minutter herskede et aldeles øredøvende spektakel. Da der langt om længe blev ro på ny, befalede kaptajn Guy, at bådene – som en nødvendig forsigtighedsregel – skulle hejses op og betydede høvdingen, hvis navn, som vi snart efter erfarede, var Tu-vit, at vi ikke kunne tillade flere end tyve af hans mænd at komme ombord ad gangen. Han syntes velfornøjet med denne bestemmelse, uddelte nogle befalinger til kanoerne, hvoraf en nu nærmede sig, mens de øvrige holdt sig i en afstand på ca. 150 fod. Tyve af de vilde kom ombord og gav sig til at fare rundt på dækket og kravle om i rigningen; de lod i høj grad som var de hjemme og undersøgte alt med stor nysgerrighed.

De havde åbenbart aldrig før set et menneske af den hvide race, hvis ansigtsfarve syntes at indgyde dem angst. De troede, at *Jane* var et levende væsen, og syntes at være bange for at såre

det med spidserne af deres spyd, som de omhyggeligt vendte opad. Vort mandskab fik lejlighed til at more sig kosteligt over Tu-vit. Kokken stod og kløvede brænde i nærheden af kabyssen og kom af vanvare til at hugge øksen i dækket, hvor der fremkom en ret dyb revne. Høvdingen løb straks til, skubbede kokken temmelig ublidt til side og begyndte at klynke og jamre sig af medynk med skonnertens formentlige lidelser, idet han samtidig lod hånden glide hen over flængen, som han derpå udvaskede med havvand fra en pøs, der stod tæt ved. En så stor uvidenhed var vi ikke forberedt på; hvad mig angår, kunne jeg ikke lade være med at tænke, at den til dels var fremhyklet.

Da vore gæster havde tilfredsstillet deres nysgerrighed oven dæk, førte vi dem neden under og her gik deres forbavselse ud over alle grænser. De blev helt målløse og strejfede om i dyb tavshed, der kun nu og da blev afbrudt af sagte udråb. Vore våben gav dem meget stof til eftertanke, og de fik lov til at pille ved dem og undersøge dem efter behag. Jeg tror ikke, de havde nogen som helst mistanke om deres virkelige anvendelse, de antog dem vist snarere for afgudsbilleder på grund af den omhu, vi viste dem, og den opmærksomhed, hvormed vi vogtede på deres bevægelser, mens de undersøgte dem. Ved synet af de store kanoner steg forundringen til det dobbelte. De nærmede sig til dem med ethvert tegn på den dybeste ærbødighed og ærefrygt, men de undlod at undersøge dem nærmere. Nede i kahytten hang to store spejle og her nåede deres forbavselse sit højdepunkt. Tu-vit var den første, der kom i nærheden af dem; han var kommet midt ud på gulvet med ansigtet til det ene og ryggen til det andet, før han opdagede dem. Da den ville nu løftede sine øjne og så sit billede i spejlet,

troede jeg, han skulle blive gal; men da han vendte sig for at flygte og for anden gang fik øje på sig selv i den modsatte retning, blev jeg bange for, at han skulle opgive ånden på stedet. Ingen overtalelse kunne formå ham til at se efter endnu en gang; han kastede sig ned på gulvet, skjulte ansigtet i hænderne og blev liggende således, til vi så os nødsaget til at slæbe ham op på dækket.

Alle de vilde fik lov til at komme ombord i hold på tyve mand ad gangen; Tu-vit opholdt sig hos os hele tiden. Vi fandt ingen tyvetilbøjeligheder hos dem; vi savnede heller ikke noget som helst, da de havde forladt os. Under hele besøget optrådte de særdeles venskabeligt. Der var imidlertid adskilligt i deres opførsel, som det var os umuligt at forstå; vi kunne f. ex. ikke formå dem til at nærme sig til enkelte såre uskyldige genstande, så som skonnertens sejl, et æg, en opslået bog eller en pande med mel. Vi søgte at bringe i erfaring, hvorvidt de besad artikler tjenlige til handelsvarer; vi havde dog meget vanskeligt ved at gøre os forståelige. Vi erfarede dog til vor store forbavselse, at øerne vrimlede af Galapagos-skildpadder; vi så et af disse dyr i Tu-vits kano. Vi så tillige en af de vilde i besiddelse af nogle søpølser, som han fortærede med stor grådighed i rå tilstand. Disse anomalier – for som sådanne måtte de opfattes på denne breddegrad – vakte hos kaptajn Guy ønsket om at underkaste landet en grundig undersøgelse i det håb, at hans opdagelse skulle vise sig at være en god forretning. Jeg selv var ganske vist interesseret i at erfare noget nærmere om disse øer, men jeg var ganske anderledes alvorligt opsat på at fortsætte rejsen mod syd uden ophold. Vi havde godt vejr nu, men ingen kunne sige, hvor længe det ville vare; vi befandt os

på fireogfirsindstyvende breddegrad, foran os lå åbent hav, strømmen var stærkt sydgående og vinden gunstig, jeg kunne da kun med utålmodighed høre på forslag, der ville medføre længere ophold end strengt nødvendigt for mandskabets sundhed og indtagelsen af et passende forråd af brændsel og friske levnedsmidler. Jeg forestillede kaptajnen, at vi let kunne anløbe disse øer på tilbagevejen og overvintre der i tilfælde af ishindringer. Han gik til sidst ind på min tankegang; for jeg havde på en eller anden måde erhvervet mig en ikke ringe indflydelse på ham, jeg ved knap selv hvorledes; og det blev besluttet, at vi, selv om vi fandt søpølser, kun skulle blive liggende en uges tid for at komme til kræfter og derpå drage mod syd, mens det endnu var tid. Vi traf de nødvendige forberedelser og fik med Tu-vit som vejviser bragt *Jane* velbeholden inden for revet, hvor vi forankrede den i en udmærket, landomsluttet bugt på hovedøens sydøstlige kyst, hvor der var ti favne vand og sort sandbund. Ved denne bugt fandtes, fortalte man os, tre smukke kilder med godt vand, og vi så, at der var brændsel nok i nærheden. De fire kanoer fulgte os men holdt sig dog i ærbødig afstand. Tu-vit selv blev ombord, og da vi lod ankeret falde, indbød han os til at gå med i land og besøge hans landsby i det indre. Kaptajn Guy samtykkede; ti af de vilde blev holdt tilbage som gidsler, og tolv af os gjorde sig rede til at følge høvdingen. Vi sørgede for at være velbevæbnede uden dog at lægge nogen mistillid for dagen. Skonnerten havde sine kanoner i skudstilling og entrenettene rede; ligesom der i øvrigt var truffet alle mulige forsigtighedsregler mod en overrumpling. Første styrmand fik ordre til ikke at lade nogen komme ombord under vort fravær;

hvis vi ikke vendte tilbage i løbet af tolv timer, skulle han sende storbåden rundt om øen med en drejekanon og lede efter os.

For hvert skridt vi gjorde ind i landet, blev vi mere og mere overbeviste om, at vi var kommet til et land, der på væsentlige punkter afveg fra ethvert andet, hvor civiliserede mennesker indtil nu havde sat deres ben. Vi så ikke én ting, vi i forvejen var fortrolige med. Træerne lignede ingen os bekendt vækst i de hede, de tempererede eller den nordlige kolde zone, og de var ganske ulig vegetationen på de lavere sydlige breddegrader, som vi allerede havde gennemkrydset. Selv klipperne var nye med hensyn til masse, farve og lagdannelse; og vandløbene havde, hvor utroligt det end lyder, så lidt til fælles med andre himmelstrøgs vande, at vi betænkte os på at drikke af dem, ja havde vanskeligt ved at anse deres egenskaber for helt naturlige. Ved en lille bæk, der krydsede vor vej – det var den første, vi traf på – standsede Tu-vit og hans ledsagere for at drikke. På grund af vandets ejendommelige beskaffenhed afslog vi at smage på det i den tro, at det var snavset; først senere kom vi til den erkendelse, at vandløbene overalt på øerne havde samme udseende. Jeg ved knap, hvorledes jeg skal fremkalde en tydelig forestilling om denne væske; jeg kan i hvert fald ikke gøre det uden mange ord. Skønt den flød hurtigt, overalt hvor terrænet skrånede, ligesom andet vand, så gjorde den dog ikke indtryk af at være klar, undtagen hvor den faldt i en kaskade. Og dog var den lige så klar som alt andet rindende vand, forskellen var kun tilsyneladende. Ved første øjekast lignede dette vand – især hvor jordbunden kun skrånede lidt – en tyktflydende gummiopløsning. Men det frembød ganske anderledes mærkelige egenskaber. Det var ikke

farveløst, men heller ikke ensartet farvet, det fremviste under sit løb alle afskygninger af purpur som et changerende silkestof. Disse afskygninger frembragtes på en måde, der vakte lige så stor forbavselse hos os, som spejlet havde vakt hos Tu-vit. Vi opfangede noget vand i en skål, lod det falde fuldstændigt til ro og gjorde nu den opdagelse, at hele væskemassen bestod af et vist antal skarpt adskilte årer af forskellig farve, og at sammenhængskraften mellem de enkelte årers smådele var fuldstændig men ikke mellem de tilstødende årers. Når man jog en kniv tværs gennem årerne, lukkede vandet sig øjeblikkeligt om den, ligesom tilfældet er med vandet hos os; og når man trak den tilbage, udslettedes ligeledes i samme nu hvert spor efter den. Men hvis kniven blev stukket ind mellem to årer, frembragtes en fuldstændig adskillelse, som sammenhængskraften ikke straks rådede bod på. Dette sælsomme vand dannede ligesom det første led i den store kæde af tilsyneladende mirakler, som det var min skæbne til sidst at blive omsluttet af.

19

Vi brugte næsten tre timer om at nå landsbyen, der lå 2 mil inde i landet, mens vejen dertil gik gennem et bakket strøg. Undervejs forstærkedes Tu-vits skare – kanoernes 110 vilde – jævnligt med små afdelinger på fra 2 til 6-7 mand, der ligesom tilfældigt stødte til os på forskellige steder. Dette foregik så planmæssigt, at jeg begyndte at fatte mistanke og betroede kaptajn Guy mine mørke anelser. Nu var det imidlertid for sent at vende om, og vi blev enige om, at vi ikke kunne drage bedre omsorg for vor sikkerhed end lade, som om vi fuldt og fast stolede på Tu-vits redelighed. Vi fortsatte altså vor vandring men holdt et vågent øje med de vilde og tillod dem ikke at dele vor styrke ved at trænge sig ind mellem os. På denne måde drog vi frem, passerede en dyb dalkløft og nåede endelig den eneste samling boliger, der efter sigende fandtes på øen. Da vi fik øje på dem, udstødte høvdingen et råb og gentog hyppigt ordet *Klock-Klock*; vi antog, det måtte være landsbyens navn eller muligvis en fællesbenævnelse på landsbyer.

Boligerne var af den elendigste slags, som tænkes kan; og de var ikke bygget efter en ensartet plan, hvilket dog er tilfældet selv hos de laveststående af de hidtil kendte vilde racer. Nogle af dem – vi erfarede, at de tilhørte landets stormænd, vampuerne eller yampuerne – bestod af et træ, der var overhugget omtrent 4 fod fra roden og et stort sort skind, der var udbredt over det og i løse folder hang ned til jorden. Derunder boede den vilde. Andre af boligerne bestod af utilhuggede trægrene, hvorpå det visne løv endnu sad, og som under en vinkel på 45° skrånede

over mod en lervold, der uordentligt var hobet op til en højde af 5-6 fod. Andre igen var ikke andet end huler, der var gravet lodret ned i jorden og dækkedes af lignende grene; disse blev fjernet, når beboeren skulle ind, og blev derpå atter trukket for. Nogle enkelte var byggede mellem træernes tveger, og de øvre grene var da halvvejs skåret over, så de bøjede sig sammen over de lavere, hvorved der blev opnået en bedre beskærmelse mod vejret. Men langt det største antal bestod imidlertid af små, ikke særlig dybe huler, der ligesom var nedkradset i skrænten af en mørk stenås, som lignede valkejord, og som omsluttede landsbyen på de tre sider. Foran døren af hver af disse primitive huler sås en lille klippeblok, som beboeren omhyggeligt anbragte for indgangen, når han forlod boligen – af hvilken grund fattede jeg ikke, eftersom stenen aldrig var stor nok til at dække mere end en tredjedel af åbningen.

Denne landsby, hvis den ellers fortjener et sådant navn, lå i en ret dyb dal og var kun tilgængelig sydfra, da den stejle ås, som jeg allerede har nævnt, udelukkede adgang fra alle andre sider. Midt gennem dalen løb en larmende strøm af det samme vidunderligt udseende vand, som jeg har beskrevet. Vi så adskillige mærkelige dyr i nærheden af boligerne; og de syntes alle at være fuldstændig tamme. Det største af dem lignede vort almindelige svin med hensyn til legemsbygning og snudeparti; men det havde en busket hale, og dets ben var slanke som antilopens. Det bevægede sig overordentlig kejtet og usikkert, og vi så det aldrig gøre noget forsøg på at løbe. Vi lagde også mærke til adskillige dyr af et lignende udseende, som imidlertid var længere i kroppen og dækket af sort uld. En stor mængde tamt fjerkræ løb omkring, og det syntes at udgøre de indfødtes

vigtigste næring. Til vor forbavselse så vi sorte albatrosser i fuldstændig tæmmet tilstand blandt disse fugle; de søgte regelmæssigt til havs efter føde men vendte altid tilbage til landsbyen som til deres rette hjem og benyttede den nære, sydlige kyst som rugested. Der traf de som sædvanlig sammen med deres gode venner, pingvinerne, men disse fulgte dem aldrig til de vildes boliger. Af andre tamme fugle var der ænder, der mindede meget om vore egne brunnakker, sorte suler og en stor fugl, der af udseende lignede en musvåge men ikke var nogen rovfugl. Af fisk syntes der at være overflod. Vi så under vort besøg en mængde tørret laks, klipfisk, sværdfisk, makrel, kuller, rokker, havål, elefantfisk, muller, tunger, papegøjefisk, ulke, knurhaner, stokfisk, flyndere, paracutaer og utallige andre arter. Vi gjorde den iagttagelse, at det noget nær var de samme fisk som ved Lord Aucklands Øerne på enoghalvtredsindstyvende sydlige breddegrad. Galapagos-skildpadden fandtes også i massevis. Vi så kun få vilde dyr, intet af betydelig størrelse, og intet som vi kendte. Et par slanger af et gruopvækkende ydre krydsede vor vej, men de indfødte tog ringe notits af dem, hvoraf vi sluttede, at de ikke var giftige.

Da vi nærmede os landsbyen i følge med Tu-vit og hans mænd, ilede en stor folkesværm os i møde mens de udstødte høje råb, blandt hvilke vi kun formåede at skelne de evindelige *anamu-mu!* og *Lama-Lama!* Det forbavsede os at se, at disse nyankomne på få undtagelser nær var fuldstændig nøgne; det var kun kano-mændene, der var klædte i skinddragter. Alle landets våben syntes også at være i deres besiddelse; for der så ikke ud til at være nogle blandt landsbyens beboere. Der sås en

mængde kvinder og børn; førstnævnte manglede ikke helt personlig skønhed. De var høje, ranke og velskabte og bevægede sig med en ynde og lethed, som man ikke træffer på i de civiliserede samfund. Deres læber var imidlertid tykke og plumpe ligesom mændenes, så man aldrig så deres tænder, selv ikke når de lo. Deres hår var blødere end mændenes. Blandt disse nøgne landsbybeboere var der en ti-tolv stykker, der ligesom Tu-vit og hans følge var klædte i sort skind og bevæbnet med lanser og tunge køller. Disse syntes at besidde stor indflydelse over de andre og tiltaltes altid med titlen *Vampu*. De beboede tillige de sorte skindpaladser. Det, der tilhørte Tu-vit, lå midt i landsbyen og var meget større og adskilligt bedre indrettet end de andre boliger af samme slags. Træet, som bar det oppe, var savet over omtrent 12 fod fra roden, og man havde ladet adskillige grene blive siddende lige under det gennemsavede sted, hvorved telttaget blev holdt udspændt og hindredes i at hænge og flagre om stammen. Desuden var taget, der bestod af fire med træpinde sammenhæftede skind, fastgjort ved hjælp af kæppe, der var drevet gennem det og ned i jorden. En mængde vissent løv var strøet ud over gulvet og tjente som tæppe.

Til denne hytte førtes vi med stor højtidelighed; og de indfødte trængte sig ind efter os, så længe der var plads. Tu-vit satte sig ned på de visne blade og opfordrede os ved tegn til at følge hans eksempel. Det gjorde vi og kom derved i en situation, der var meget ubekvem, om ikke ligefrem kritisk. Vi sad på jorden tolv i tallet, mens de vilde, hvoraf der vel var en fyrretyve stykker, sad rundt om os og så tæt op ad os, at det ikke ville have været os muligt at gøre brug af vore våben, ja blot så

meget som rejse os, hvis der var opstået tumult. Trængslen var ikke blot stor indenfor men også udenfor teltet, hvor hele øens befolkning sandsynligvis var forsamlet, og mængden hindredes kun ved Tu-vits uophørlige anstrengelser og tilråb i at trampe os ihjel. Den bedste garanti for vor sikkerhed havde vi dog i Tu-vits tilstedeværelse blandt os, og vi besluttede at holde os nær til ham som det bedste middel til at redde os ud af den vanskelige situation og straks angribe ham, hvis de ville gik over til fjendtligheder.

Med noget besvær bragtes endelig en vis ro til veje, og høvdingen henvendte sig nu til os i en lang tale, der meget lignede den, han havde holdt i kanoen, med undtagelse af at udtrykket *Anamu-mu* nu forekom noget hyppigere end vendingen *Lama-Lama*. Vi hørte på talen i dyb tavshed, og da den var til ende, svarede kaptajn Guy med at forsikre høvdingen om sit evige venskab og sin gode vilje; han afsluttede sine bemærkninger med overrækkelsen af en gave bestående af nogle snore med blå perler og en kniv. Ad perlerne rynkede majestæten til vor store forbavselse temmelig foragteligt på næsen; kniven derimod voldte ham megen glæde, og han beordrede middagen fremsat ufortøvet. Den blev rakt ind i teltet over hovedet på de tilstedeværende og bestod af de bævrende indvolde af et os ukendt dyr, sandsynligvis et af de tyndbenede svin, som vi havde set, da vi nærmede os landsbyen. Da hans majestæt så, at vi ikke vidste, hvorledes vi skulle bære os ad, begyndte han for at give os et godt eksempel at fortære alen efter alen af den henrivende ret, til vi absolut ikke kunne holde det ud længere, men utvetydigt viste vore mavers oprørte tilstand, hvad der noget nær forbavsede Tu-vit

lige så meget som spejlene før. Vi vægrede os imidlertid ved at nyde noget af de fremsatte delikatesser og søgte at gøre ham begribeligt, at vi slet ingen appetit havde, eftersom vi lige havde sat en solid frokost til livs.

Da monarken havde endt sit måltid, rettede vi en mængde snildt udtænkte spørgsmål til ham i den hensigt at komme under vejr med landets vigtigste frembringelser og bringe i erfaring om nogen af dem kunne drages til nytte. Langt om længe syntes han at forstå, hvad vi mente, og tilbød at følge os ned til en del af kysten, hvor der efter hans forsikring skulle findes søpølser (han pegede på et af disse dyr) i overflod. Vi var glade ved allerede nu at finde lejlighed til at slippe ud af trængslen og tilkendegav, at vi var ivrige efter at komme afsted. Vi forlod nu teltet, og ledsaget af hele landsbyens befolkning fulgte vi høvdingen til den sydøstlige del af øen, ikke langt fra den bugt, hvor vort skib lå til ankers. Her ventede vi omtrent en time på kanoerne, der blev roet derhen af nogle af de vilde. Vi gik nu alle ombord i en af dem og blev roet ud langs randen af føromtalte rev og langs et, der lå endnu længere ude, og vi så en sådan mængde søpølser, at de ældste sømænd blandt os aldrig havde set noget lignende ved de øer på lavere breddegrader, som er mest kendt for denne handelsvare. Vi opholdt os længe nok ved disse rev til at føle os forvissede om, at vi om fornødent ville være i stand til at lade et dusin skibe med søpølser, hvorpå vi bordede skonnerten og skiltes fra Tu-vit efter dog først at have taget det løfte af ham, at han i løbet af 24 timer skulle bringe os lige så mange ænder og Galapagos-skildpadder, som hans kanoer kunne rumme. Under hele vor udflugt var der intet i de indfødtes opførsel, der kunne vække vor mistanke, med

undtagelse af den systematiske måde, hvorpå de øgede deres styrke, mens vi var undervejs fra skonnerten til landsbyen.

20

Høvdingen var en mand, der stod ved sit ord, og det varede ikke længe, inden vi var rigeligt forsynet med frisk proviant. Skildpadderne var ualmindelig gode, og ænderne overtraf vort bedste fuglevildt, de var overordentlig møre, saftige og velsmagende. Desuden bragte de vilde os, da vi havde tilkendegivet dem vore ønsker derom, en stor mængde brun selleri og kokleare, samt en kanoladning fisk, hvoraf det meste var fersk, en del tørret. Sellerien var en rigtig lækkerbisken, og koklearen viste sig af uberegnelig værdi for de af folkene, der havde vist tegn til sygdom. I løbet af kort tid havde vi ikke en eneste mand på sygelisten. Vi fik også meget andet frisk proviant, f. ex. en slags skaldyr, der i udseende mindede om muslinger men i smag om østers. Rejer og krebs var der også nok af, albatrosæg og andre mørktskallede fugleæg ligeledes. Vi indtog også en rigelig forsyning kød af det føromtalte svin. De fleste af folkene syntes, det var en velsmagende spise; mig forekom det trannet og ubehageligt. Til gengæld for disse gode sager forsynede vi de indfødte med blå perler, messingkram, søm, knive og nogle stykker rødt klæde; og de var fuldstændig tilfredse med byttet. Vi indrettede et rigtigt torv inde på kysten lige under skonnertens kanoner, og her foregik vore tuskhandler i god forståelse og med en orden, som de vildes opførsel i landsbyen *Klock-Klock* ikke havde ladet os vente.

Således gik alt meget venskabeligt i flere dage, og i den tid var der ofte indfødte ombord hos os, mens vore folk ofte gik i land og foretog lange ture i det indre, uden at nogen tilføjede

dem mindste overlast. Da kaptajn Guy indså, at det ville være let at forsyne skibet med en ladning søpølser på grund af øboernes venlige holdning og deres beredvillighed til at hjælpe os med at indsamle varen, besluttede han at indlede underhandlinger med Tu-vit om opførelsen af passende huse, hvor varen kunne tilberedes; høvdingen og stammen skulle så påtage sig at indsamle så meget som muligt, mens kaptajn Guy selv benyttede sig af de gunstige vejrforhold til at drage længere mod syd. Høvdingen stillede sig meget imødekommende overfor dette forslag, og der blev følgelig afsluttet en for begge parter tilfredsstillende overenskomst, der gik ud på, at skonnerten skulle fortsætte sin rejse, så snart de nødvendige forberedelser var truffet, det vil sige: Så snart grundene var afstukket, en del af bygningerne rejste og andet arbejde, der krævede hele besætningens medvirken, udført; tre mand skulle så blive tilbage på øen for at føre tilsyn med arbejdets fuldbyrdelse og for at oplære de indfødte i tørringen af søpølserne. Hvad lønnen angik, skulle den være afhængig af de vildes flid under vort fravær. De skulle have en vis mængde blå perler, knive, rødt tøj osv. for et vist antal piculs *(ca.60 kg)* søpølser, såfremt de havde disse færdige ved vor tilbagekomst.

En nærmere omtale af denne vigtige handelsvares natur og måden at tilberede den på vil antagelig have nogen interesse for mine læsere, og jeg kan ikke finde et mere passende sted til at indsætte en beskrivelse end her. Den er taget fra en for kort tid siden udkommet skildring af en rejse i Sydhavet.

"Det er dette bløddyr fra det Indiske Ocean, der i handelen går under det franske navn *bouche de mer* (en mundfuld fra havet). Hvis jeg ikke tager meget fejl, kalder den berømte

Cuvier det *Gasteropoda pulmonifera*. Det samles i store mængder ved Stillehavs-øernes kyster og går særlig til det kinesiske marked, hvor det opnår høj pris, måske lige så høj som de meget omtalte spiselige fuglereder, der rimeligvis består af den slimede masse, som en vis svaleart opsuger af disse bløddyrs legemer. De har ingen skal, ingen ben, overhovedet intet fremspringende lem, kun to hinanden modstillede organer, et til optagelse og et til udskilning; de bevæger sig ved hjælp af deres udvidelige sider ligesom larver eller orme og kryber ind på lavt vand, hvor en vis art svaler ved lavvande får øje på dem, borer deres skarpe næb ind i de bløde legemer og opsuger en gummiagtig og trådet masse, der, når den er tør, lader sig forarbejde til de faste vægge i deres reder. Deraf navnet *Gasteropoda pulmonifera*.

Dette bløddyr er aflangt og af forskellig størrelse, fra tre til atten tommer langt; jeg har set nogle få stykker, der var ikke mindre end to fod lange. De er omtrent runde, kun lidt fladtrykte på den side, der vender nedad mod havbunden, og de er fra en til otte tommer tykke. De kryber ind på grundt vand på visse bestemte årstider, sandsynligvis i den hensigt at formere sig, da de ofte ses parvis. Det er på den tid, da solen har mest magt og gør vandet lunkent, at de nærmer sig kysten, og de søger ofte ind på så lavt vand, at de ved ebbetid bliver liggende på det tørre, udsatte for solens hede. Men deres unger kommer ikke til verden på grundt vand, eftersom vi aldrig ser noget til deres afkom, og de fuldt udvoksede altid ses at komme ind fra dybt vand. De lever hovedsagelig af koraldyr.

Søpølserne indsamles almindelig på 3-4 fod vand, hvorpå de bringes i land og skæres op; snittet er en tomme dybt eller mere

eftersom bløddyret er stort til. Gennem denne åbning presses indvoldene ud, og de ligner i øvrigt andre små havdyrs indvolde. Derpå udvaskes varen og får et opkog, der hverken må være under eller gå over en vis grænse. Og nu nedlægges de i jorden i fire timer, og koges derpå atter en lille tid for så bagefter at tørres ved ild eller solvarme. De, der er tilberedt ved solvarme, er de værdifuldeste; men for hver en picul, man tilbereder på den måde, kan man sikkert tilberede 30 piculs ved ild. Når behandlingen er tilendebragt, kan varen godt opbevares på et tørt sted i to-tre år uden nogen risiko, dog må man tilse den med nogle måneders mellemrum f. ex. fire gange om året og påse, at fugtighed ikke får adgang til den.

Kineserne anser som sagt søpølser for en stor lækkerbisken og nærer den tro, at de nærer og styrker organismen på det vidunderligste og fornyer den tøjlesløse vellystnings udtømte livskraft. Første sortering betales i kanton med en høj pris, nemlig 90 dollars pr. picul; anden klasses varer betales med 75 dollars, og tredje med 50 dollars, fjerde med tredive dollars, femte med tyve, sjette med tolv, syvende med otte og ottende med fire dollars. Små ladninger kan imidlertid ofte indbringe mere i Manilla, Singapore og Batavia."

Så snart vor overenskomst med høvdingen var i orden, skred vi straks til at bringe alt i land, der var nødvendigt til grundens rydning og byggearbejdets forberedelse. Til byggegrund valgte vi en stor flad plads nær bugtens østkyst, hvor der fandtes både tømmer og vand i stor mængde, og hvorfra der heller ikke var ret langt til de rev, hvor søpølserne fortrinsvis skulle indsamles. Vi tog nu fat på arbejdet for ramme alvor, og det varede ikke længe, inden vi til stor forbavselse for de vilde havde fældet et

for vort øjemed tilstrækkeligt antal træer og tilhugget dem til bygningstømmer til husene, der i løbet af et par dage var så vidt fremskredne, at vi trøstigt kunne overlade resten af arbejdet til de tre mænd, der skulle blive tilbage. Det var John Carson, Alfred Harris, og Peterson; de var alle, så vidt jeg ved, fra London og tilbød sig frivilligt til dette arbejde.

Den sidste i måneden var vi klar til at gå under sejl. Vi var imidlertid gået ind på at aflægge en afskedsvisit i landsbyen, og Tu-vit holdt så hårdnakket på, at vi skulle stå ved vort ord, at vi ikke anså det for at være tilrådeligt at krænke ham med et afslag. Jeg tror ikke, en eneste af os på det tidspunkt havde den ringeste tvivl om de vildes ærlighed. De havde udvist den største sømmelighed i al deres opførsel, de havde med glæde hjulpet os med vort arbejde, de havde tilbudt os deres varer ofte uden at tage betaling for dem, de havde ikke rapset så meget som en eneste genstand fra os, skønt de satte megen pris på vore ejendele, som det fremgik af den overstrømmende glæde, de lagde for dagen, når vi forærede dem noget. Især kvinderne var meget forekommende i enhver henseende, og vi skulle kort sagt have været de mest mistroiske mennesker af verden for at mistænke de folk, der behandlede os så godt. Vi skulle imidlertid snart komme til den erkendelse, at dette tilsyneladende venskab kun skyldtes en vel gennemtænkt plan, der havde vor tilintetgørelse til formål, og at de vilde, for hvem vi nærede så stor agtelse, hørte til de mest barbariske, lumske og blodtørstige uslinge, hvis tilværelse nogensinde har besudlet jordens overflade.

Den første februar gik vi i land i den hensigt at aflægge landsbyen besøg. Skønt vi som sagt ikke nærede den svageste

mistanke, blev dog ingen passende forsigtighedsregel forsømt. Seks mand blev ladt tilbage i skonnerten med pålæg om ikke at tillade nogen af de vilde under noget som helst påskud at nærme sig skibet, mens vi var borte; selv skulle de hele tiden opholde sig på dækket. Entrenettene var ude, kanonerne forsynet med dobbelte ladninger af skrå-kardæsker, og svingbasserne var ladt med kardæsker, fyldt med bøssekugler. Skibet lå for anker en kvartmil fra kysten, og ingen kano kunne nærme sig til den fra nogen af siderne uden straks at blive set og udsat for det glatte lag fra svingbasserne.

Da de seks mand var ladt tilbage, bestod vor landgangstrop af i alt toogtredive personer. Vi var bevæbnet til tænderne med bøsser, pistoler og huggerter, desuden var vi alle forsynet med en lang sømandskniv, der noget lignede bowiekniven, der, nu er så meget i brug i de vestlige og sydlige egne af landet. Hundrede af de skindklædte krigere indfandt sig ved landgangsstedet for at ledsage os til landsbyen. Vi lagde imidlertid med nogen forbavselse mærke til, at de var fuldstændig våbenløse, og gjorde i den anledning Tu-vit et spørgsmål, som han kun besvarede med: *"Matti non ve pa pa si,"* hvilket vil sige: *"Blandt brødre behøves ingen våben"*. Disse ord gjorde et godt indtryk på os, og vi begav os på vej.

Vi havde passeret det kildevæld, som jeg tidligere har omtalt, og trådte nu ind i en snæver kløft, der skar sig gennem den kæde af fedtstens-høje, landsbyen lå gemt imellem. Kløften var overordentlig stenet og ujævn, så vi havde haft stor møje med at bane os vej, første gang vi aflagde besøg i *Klock-Klock*. Hele slugten kunne vel være halvanden fjerdingvej til en halv mil lang. Den snoede sig frem mellem højderne i alle mulige

retninger – den havde øjensynlig en gang i tidernes morgen dannet et flodleje – og den gik aldrig mere end højst 30 alen i lige linje. Dalkløftens sider var gennemsnitlig halvfjerds til firsindstyve fod høje, og på enkelte punkter hævede de sig til en endda meget betydelig højde og overskyggede passet så fuldstændigt, at kun lidt af dagens lys trængte ned til os. Kløftens bredde var gennemgående 40 fod, men enkelte steder indsnævredes den så stærkt, at højst 5-6 personer kunne passere side om side. Kort sagt, der kunne ikke opdrives det sted i verden, der var bedre egnet for et baghold; intet under, at vi efterså vore våben omhyggeligt, før vi vovede os derind. Når jeg nu tænker tilbage på den udsøgte dårskab, vi gjorde os skyldige i, forekommer det mig besynderligst af alt, at vi overhovedet kunne give os så fuldstændigt i nogle ukendte vildes vold, at vi tillod dem at gå både foran og bag os på vor vandring gennem kløften. Og dog var vi blinde nok til at vælge denne marchorden i tåbelig tillid til vort antal, Tu-vits og hans mænds våbenløshed og vore ildvåbens virkning, der endnu var en hemmelighed for de vilde, og fremfor alt i tillid til det venskab, som disse æreløse slyngler så længe havde fremhyklet. Fem-seks af dem gik i forvejen som for at vise vej og gav sig meget at bestille med at fjerne de største sten og brokker fra stien. Derefter fulgte vi. Vi gik i sluttet trop og sørgede for ikke at blive skilt. Efter os kom de vildes hovedstyrke under iagttagelse af mere end almindelig orden og anstand.

Dirk Peters, en mand ved navn Wilson Allen og jeg gik på højre side af vore kammerater og havde vor opmærksomhed rettet på den ejendommelige lagdannelse i den bjergskrænt, der ludede ud over os. Vi fik øje på en revne i den bløde klippe.

Den var stor nok til at en enkelt person uden besvær kunne trænge ind, og den strakte sig atten til tyve fod lige ind i højen, hvorefter den skrånede til venstre. Åbningens højde var, så vidt vi kunne se det fra hovedkløften, en tres til halvfjerds fod. Der voksede et par forkrøblede buske ud af revnerne; de bar en slags hasselnødder, som jeg fik lyst til at undersøge på nærmere hold; jeg sprang derfor rask ind og greb en håndfuld nødder for lige så hurtigt at vende tilbage. Da jeg vendte mig om, gjorde jeg den opdagelse, at Peters og Allen var fulgt efter mig. Jeg opfordrede dem til at vende om, da der ikke var så meget plads, at to personer kunne trænge sig forbi hinanden; til gengæld lovede jeg at dele mine nødder med dem. De, vendte nu om og gik tilbage, og Allen var kommet nær hen til revnens indgang, da jeg pludselig sporede en rystelse, som var ganske uden fortilfælde i mine erfaringer, og som – for så vidt jeg overhovedet tænkte i det øjeblik – fyldte mig med en vag forestilling om, at jordens grundvold sønderbrødes og at verdensopløsningens dag var nær.

21

Så snart jeg atter blev herre over mine sanser, genfandt jeg mig selv halvkvalt ravende omkring i bælgmørke mellem en mængde løs jord, der fra alle sider væltede ned over mig og truede med at begrave mig helt. Tanken herom fyldte mig med rædsel, jeg kæmpede for at komme på benene, og til sidst lykkedes det mig. Jeg forholdt mig nu roligt nogle øjeblikke og søgte at komme til klarhed over, hvad der var sket, og hvor jeg befandt mig. Med et hørte jeg en dyb stønnen og straks efter nåede Peters' stemme mit øre; han anråbte mig halvkvalt om for Guds skyld at komme ham til hjælp. Jeg famlede mig et par skridt frem og faldt nu hen over min kammerats hoved og skuldre; han var, som jeg snart opdagede, begravet til midt på livet i en løs jordmasse og kæmpede fortvivlet for at fri sig ud af dens knugende favntag. Jeg opbød al min energi og flåede snavset til side, og til sidst lykkedes det mig at få ham fri.

Så snart vi havde forvundet vor forskrækkelse og overraskelse så vidt, at vi atter kunne tale fornuftigt sammen, kom vi begge til det resultat, at revnens vægge måtte være styrtet sammen foroven enten som følge af en naturkatastrofe eller måske snarere som følge af deres egen vægt; vi var altså evigt fortabte, begravet her i levende live. For lang tid sank vi fuldstændig sammen under byrden af en dødsangst og fortvivlelse, der vanskeligt vil kunne fattes af dem, der ikke selv har været i en lignende stilling. Jeg kom til den faste overbevisning, at ingen af de tilskikkelser, der ellers kan ramme et menneske, virker i den grad nedslående på legeme og sjæl som det at blive levende

begravet. Det tunge mørke, der indhyller offeret, det forfærdelige tryk, der hviler på lungerne, de kvælende dampe, der stiger op fra den fugtige jord, i forbindelse med den frygtelige bevidsthed om at befinde sig hinsides håbets yderste grænse, tilmålt en skæbne, som ellers er de dødes, opfylder menneskehjertet med en forfærdende gru og rædsel, som ikke er til at holde ud, ikke til at fatte.

Til sidst foreslog Peters, at vi skulle undersøge vor ulykke i dens fulde omfang ved at famle os frem i vort fængsel, da der jo dog, som han sagde, var en ringe mulighed for, at der kunne være ladet os en udvej til frelse. Jeg klamrede mig ivrigt til dette håb, mandede mig op og forsøgte at bane mig vej gennem den løse jord. Jeg havde næppe gjort et skridt, før jeg opfangede et lysglimt; det overtydede mig i al fald om, at vi ikke straks ville omkomme af mangel på luft. Vi fattede nu lidt mod og opmuntrede hinanden til at håbe det bedste. Da vi var klavret hen over en bunke jord, der hindrede os i at trænge frem i retning af lyset, følte vi os mindre hæmmede i vore bevægelser, og desuden blev trykket på vore lunger mindre end før. Vi var nu i stand til at skelne genstandene omkring os og opdagede, at vi befandt os omtrent ved enden af den lige del af revnen, der hvor den bøjede af til venstre. Endnu nogle anstrengelser, og vi nåede bøjningen, hvor der til vor usigelige glæde viste sig en lang revne eller spalte, der strakte sig opad i betydelig længde, for det meste i en vinkel på 45°, men på sine steder langt stejlere. Vi kunne ikke overskue denne spalte i hele dens udstrækning, men da der kom meget lys ned gennem den, tvivlede vi ikke om, at der fra enden af den (hvis vi ellers kunne nå derhen) måtte være udgang til den fri luft.

Jeg kom nu i tanker om, at vi var tre, da vi fra hovedkløften trængte ind i spalten, og Allen havde vi ikke siden da set noget til; vi besluttede straks at vende om og søge efter ham. Vi måtte søge længe, udsat for stor fare for at jorden på ny skulle skride sammen over os, men endelig råbte Peters til mig, at han havde fat i foden på vor kammerat, og at han var så dybt begravet under de nedstyrtede jordmasser, at det var ganske umuligt at grave ham ud. Jeg så snart, at han kun havde talt alt for sandt, og at livet følgelig allerede for længst måtte være udslukt. Med sorg i hjertet overlod vi da liget til dets skæbne og begav os på ny hen til bøjningen.

Spaltens bredde var knap stor nok til at rumme os, og efter et par forgæves forsøg på at stige op i den hensank vi på ny i fortvivlelse. Jeg har allerede fortalt, at bjergkæden, hvorigennem den store kløft løb, bestod af en blød stenart, der lignede fedtsten. Siderne i den spalte, som vi nu søgte at stige op igennem, var af samme stof, og da de var våde, var de yderst glatte, så vi næsten slet ikke kunne få fodfæste på dem, selv der hvor stigningen var mindst; på de steder, hvor stigningen næsten var lodret, blev det selvfølgelig mangedobbelt vanskeligere, og i virkeligheden anså vi den i nogen tid for ganske uovervindelig. Men fortvivlelsen gav os mod, vi huggede trin i den bløde sten med vore bowieknive, vi svang os med fare for vore liv fra det ene fremspringende punkt til det andet af en hårdere stenart, en slags skifer, der hist og her sprang frem af den øvrige masse, og nåede til sidst en naturlig afsats, hvorfra vi havde udsigt til en plet blå himmel for enden af en tæt skovbevokset dalkløft. Vi så nu med nogenlunde ro tilbage på den gang, gennem hvilken vi var nået så langt, og skønnede

klart efter udseendet af dens sider, at den måtte være af ny dannelse; og vi drog deraf den slutning, at den jordrystelse – eller hvad det nu var – der så brat havde overvældet os, samtidig havde åbnet os denne udvej til frelse. Da vi var fuldstændig udmattet af anstrengelse, ja så svage, at vi knap kunne stå på vore ben eller tale, foreslog Peters, at vi skulle forsøge at kalde vore kammerater til undsætning ved affyring af pistolerne, som vi endnu bar i vore bælter; musketterne så vel som huggerterne var gået tabt i den løse jord på bunden af kløften. Senere begivenheder belærte os om, at vi ville være kommet til at angre det bitterligt, såfremt vi havde affyret vore pistoler; men til alt held var mistanken om forræderi allerede da begyndt at dæmre i min sjæl, og vi undlod at henlede de vildes opmærksomhed på vort opholdssted.

Da vi havde hvilet os en times tid, trængte vi langsomt videre frem gennem kløften. Vi var ikke nået langt, før vi hørte en række forfærdelige hyl. Til sidst nåede vi, hvad man vel kan kalde jordens overflade; for vor vej havde, siden vi forlod afsatsen, ført hen under en hvælving bestående af klipper og løv højt oppe over vore hoveder. Med stor forsigtighed stjal vi os hen til en snæver åbning, hvorfra vi havde frit overblik over det omliggende land, og jordrystelsens hele frygtelige hemmelighed afsløredes nu for os i et eneste nu og ved et eneste blik.

Det sted, hvorfra vi så os om, var ikke langt fra toppen af den højeste tinde i fedtstenskæden. Den kløft, i hvilken vore toogtredive mand var vandrede ind, lå en halvtreds fod til venstre for os. Men på en strækning af mere end 300 fod var denne kløfts hulrum fyldt op af de kaotiske ruiner af en jord- og

stenmasse på mindst en million tons, som på kunstig vis var bragt til at skride ud. Den måde, hvorpå denne masse var blevet sat i bevægelse, var lige så simpel som åbenbar; mordgerningen havde nemlig efterladt sig sikre spor. Adskillige steder langs randen af kløftens østlige side (vi befandt os på den vestlige) kunne ses træpæle, der var hamret ned i jorden. På disse steder havde jorden ikke givet efter; men hele vejen, hvor skredet havde fundet sted, sås der riller, der lignede dem der fremkommer ved stenhuggernes minesprængninger, og det fremgik heraf, at lignende pæle, som dem vi så stående endnu, havde været nedrammet med tre fods mellemrum i en længde af ca. 300 fod og i en afstand fra randen af 10 fod. Stærke ranker var bundet fast til de pæle, der endnu stod på højen, og sådanne bånd havde selvfølgelig også været fastgjort til de andre pæle. Jeg har allerede omtalt den ejendommelige lagdannelse, der kendetegnede disse fedtstenshøje, og beskrivelsen af den dybe og snævre kløft, gennem hvilken vi undslap, kan tjene til yderligere at forstærke forestillingen om dens natur. Den var sådan, at næsten enhver naturomvæltning ufravigelig ville skille jorden i lodrette, med hinanden parallelle lag, og at en meget ringe anvendelse af kunstig påvirkning ville være i stand til at frembringe samme virkning. Af denne lagdannelse havde de vilde benyttet sig til fuldbyrdelse af deres forræderiske planer. Der kan ikke være tvivl om, at der ved nedramningen af den fortløbende række pæle er blevet frembragt en revne i jordbunden – sandsynligvis på et par fods dybde – og når der nu blev anbragt en vild ved enden af hvert af de til pælenes top fastgjorte reb, kom disse til at virke som vægtstænger, og de vilde blev i stand til på et givet signal at slynge hele højens

skrænt ned i afgrunden. Vore arme kammeraters skæbne svævede ikke længere i det uvisse. Vi alene var undsluppet denne frygtelige ødelæggelsens uvejr. Vi var de eneste levende hvide mænd på øen.

22

Som vor stilling nu viste sig for os, forekom den os ikke meget mindre grufuld, end da vi anså os for levende begravet. Vi havde kun udsigt til at blive dræbt af de vilde eller henleve et ynkeligt liv som fanger imellem dem. Vi kunne ganske vist skjule os for dem en tid mellem højene og som sidste tilflugtssted i den kløft, som vi lige var sluppet ud af; men vi måtte enten gå til grunde af kulde og sult i den lange polarvinter eller i sidste ende blive opdaget under vore forsøg på at friste livet.

Hele landet rundt om os syntes at vrimle af vilde; hele flokke af dem var, som vi nu så, kommet over fra de sydlige øer uden tvivl i den hensigt at være behjælpelige med erobringen og plyndringen af *Jane*. Skibet lå stadigvæk trygt for anker i bugten; de ombordværende anede åbenbart intet om den fare, der truede dem. Hvor længtes vi ikke efter at være hos dem for at stå dem bi med at flygte eller for at dø sammen med dem under forsøget på at forsvare os. Vi så end ikke nogen mulighed for at underrette dem om faren uden i samme nu at nedkalde fordærvelsen over vore egne hoveder, mens der endda kun var ringe udsigt til at gavne dem. Affyringen af en pistol ville fortælle dem, at der var noget galt på færde; men knaldet kunne ikke underrette dem om, at deres eneste mulighed for frelse bestod i ufortøvet at trække sig ud af havnen, og det kunne ikke fortælle dem, at de ikke længere var forpligtet til at blive på deres post, fordi deres kammerater ikke længere var i live. Skuddet ville ikke gøre dem mere rede til at møde fjenden, der

nu gjorde sig klar til angreb, end de allerede var i forvejen og hele tiden havde været. Affyringen af pistolen ville altså ikke gøre nogen gavn, men derimod uendelig megen skade, hvorfor vi efter moden overvejelse lod være.

Vor næste tanke var at forsøge på at styrte ned mod skibet, bemægtige os en af de kanoer, der lå i bugten, og prøve på at slippe om bord. Men det gik snart op for os, at et så desperat foretagende nødvendigvis måtte mislykkes. Landet var som sagt bogstavelig talt oversvømmet af vilde, der luskede om mellem buskene og bakkerne for ikke at blive opdaget fra skibet. Og i vor umiddelbare nærhed og således at de spærrede os den eneste vej, ad hvilken vi kunne håbe at nå kysten på et bekvemt sted, stod Tu-vit og alle hans skindklædte krigere opstillet; de ventede øjensynlig kun på forstærkning for at påbegynde angrebet på *Jane*. Desuden var kanoerne, der lå i bunden af bugten, bemandede med vilde; disse var ganske vist våbenløse, men de havde sikkert deres våben indenfor rækkevidde. Hvor nødig vi end ville, var vi derfor tvunget til at holde os i skjul som tilskuere til den kamp, der nu fulgte.

En halv time senere så vi 60-70 tømmerflåder eller fladbundede både, der var forsynet med udenbords åretolle, komme rundt om havnens sydlige pynt vel bemandede med vilde. De syntes ikke at have andre våben end korte køller og stene, der lå i bunden af flåderne. Straks efter kom en anden, endnu større deling fra den modsatte side; den var udrustet med samme slags våben. Og nu blev de fire kanoer ligeledes hurtigt fyldt med indfødte, der kom springende fra buskene omkring bugten og hurtigt stødte fra land for at forene sig med de andre. Således så *Jane* sig på kortere tid, end det har taget

mig at fortælle det, som ved et trylleslag omringet af en uhyre mængde forvovne krigere, der øjensynlig var bestemt på at erobre den, koste hvad det koste ville.

Der kunne heller ikke et øjeblik være tvivl om, at det ville lykkes dem. Hvor tappert de seks mand, der var efterladt i skibet, end forsvarede sig, var de dog alt for få til at betjene kanonerne og til overhovedet at kunne stå sig i en så ulige kamp. Jeg kunne knap tro, at de i det hele taget ville forsøge modstand, men deri tog jeg fejl; for i næste øjeblik så jeg dem stikke liner ud på kablet og dreje skibets styrbordsside om mod kanoerne, som nu befandt sig i et pistolskuds afstand, mens tømmerflåderne var en 600 alen borte til luvart. Af en eller anden grund, rimeligvis som følge af vore stakkels venners ophidselse ved at se sig i en så håbløs stilling, mislykkedes salven totalt. Ikke en eneste kano blev ramt, ikke en eneste vild blev såret; skuddene gik for kort og rikochetterede hen over hovederne på dem. Den eneste virkning, der blev frembragt, var forbavselse over røgen og det uventede knald; og den var så overvældende, at jeg i nogle øjeblikke næsten troede, de helt ville opgive deres forsæt og vende tilbage til kysten; og det havde de sandsynligvis også gjort, hvis vore folk havde ladet en salve fra håndvåbnene følge efter kanonernes glatte lag; i så fald ville de sikkert, så nær som kanoerne nu var, have bragt ødelæggelse over de vildes rækker, og i hvert fald opholdt dem så længe, at der blev tid til at give tømmerflåderne det glatte lag. Men vore folk valgte en anden fremgangsmåde, de ilede over mod bagbord for at tage mod tømmerflåderne; dermed overlod de kanoernes mandskab til sig selv og gav dem lejlighed

til at forvinde deres skræk og ved at se sig omkring opdage, at der ingen skade var sket.

Salven til bagbord frembragte den frygteligste virkning. De store kanoners dobbelte kardæskladninger sønderslog fuldstændig 7-8 af tømmerflåderne og dræbte 30-40 vilde på stedet, mens mindst hundrede blev slynget i vandet, deraf de fleste i hårdt såret tilstand. Resten var skræmt fra vid og sans og skyndte sig bort i hastig flugt uden så meget som at vente og opsamle deres sårede kammerater, der svømmede omkring i alle retninger skrigende og hylende om hjælp. Dette store held kom imidlertid for sent til at frelse vore trofaste folk. Kanoernes mandskab, en flok på halvandet hundrede stykker, var allerede om bord i skonnerten; det var lykkedes de fleste af dem at klatre op ad kættingerne og ind over entrenettene endnu før lunterne var stukket til de bagbords kanoner. Intet kunne modstå deres dyriske raseri. Vore folk blev i et eneste nu overmandet, nedtrampede og revet i stumper og stykker.

Da de vilde, der var ombord i tømmerflåderne, så dette, fik de bugt med deres frygt og flokkedes nu i sværme for at deltage i plyndringen. Der var ikke gået fem minutter, før *Jane* frembød et sørgeligt billede på vold og ødelæggelse. Dækket blev hugget itu og brudt op; reb, sejl og alt hvad der fandtes af løse genstande oven dæk forsvandt som ved trolddom; til aller sidst satte slynglerne skibet på land (kablet havde de ladet gå overbord) ved at skyde på agterstævnen, bugsere fra kanoerne og hale i siderne, som de i tusindvis svømmede omkring skibet. Og nu overgav de det til Tu-vit, der under hele kampen som en klog general havde holdt sig i baggrunden på sin sikre udkigspost mellem bakkerne men nu, da sejren var vundet til

hans udelte tilfredshed, nedlod sig til at ile hid med sine krigere af det sorte skind og tage sin del af byttet.

Tu-vits nedstigning tillod os at forlade vort skjulested og udforske højen i kløftens nabolag. Omtrent halvandet hundrede fod fra dens munding så vi et lille kildevæld, hvorved vi slukkede den brændende tørst, der nu fortærede os. Ikke langt fra kilden opdagede vi adskillige af de tidligere omtalte nøddebuske. Vi smagte på nødderne og fandt dem spiselige; deres smag lignede meget den almindelige engelske hasselnøds. Vi fyldte vore hatte med nødder med det samme, bar dem hen til kløften og vendte tilbage efter flere. Mens vi havde travlt med dette, blev vi opskræmt af en raslen i buskene, og vi stod netop i begreb med at stjæle os tilbage til vort skjulested, da vi så en stor, sort fugl af rørdrum-arten langsomt og tungt hæve sig op fra krattet. Jeg var for overrasket til at kunne foretage mig noget, men Peters havde åndsnærværelse nok til at springe til og gribe fuglen om halsen, før den kunne slippe bort. Den sprællede og skreg ganske forskrækkeligt, og vi var lige ved at give slip på den, for at støjen ikke skulle alarmere de vilde; det kunne jo godt være, at nogle stykker af dem endnu luskede om i nabolaget. Et stik med bowiekniven gjorde imidlertid til sidst ende på fuglen, og vi slæbte den hen til kløften, idet vi ønskede os til lykke med, at vi nu var blevet forsynet med føde for mindst en uge.

Vi gik på ny ud for at se os om og vovede os et langt stykke ned ad højens sydlige skråning uden dog at støde på noget, der kunne tjene os til næring. Vi samlede derfor en del tørt brænde og vendte om, da vi fik øje på et par store flokke af de indfødte, der var på vej til landsbyen belæsset med bytte fra skibet, og da

vi frygtede for, at de skulle opdage os, når de passerede højens fod.

Det næste, vi drog omsorg for, var vort skjulested, som vi gjorde så sikkert som muligt; i det øjemed anbragte vi nogle riskviste over den åbning, hvorigennem vi som tidligere fortalt fik øje på en plet blå himmel, da vi fra det indre af spalten nåede op på afsatsen. Vi lod kun en ganske lille åbning blive tilbage, så vi fik udsigt til bugten uden selv at løbe nogen fare for at blive set nedefra. Da vi havde gjort det, glædede vi os over vor stillings sikkerhed; for vi var nu fuldstændig skjult, så længe vi foretrak at blive i selve kløften og ikke vovede os ud på højen. Vi så ingen tegn til at de ville nogen sinde havde været i hulen; men da vi kom i tanker om, at spalten, hvorigennem vi var nået til den, rimeligvis først nu var blevet dannet ved den modstående klippes fald, og ingen anden vej syntes at føre til den, da glædede vi os ikke så meget over vor stillings farefrihed, som vi gruede for at være afskåret fra enhver mulighed for at gå ned. Vi besluttede at undersøge højens overflade fra ende til anden, så snart gunstig lejlighed bød sig. Imidlertid holdt vi gennem vort kighul øje med de vildes bevægelser.

De havde allerede forvandlet fartøjet til et fuldstændigt vrag og beredte sig nu til at stikke det i brand. I løbet af kort tid så vi uhyre røgskyer stige op fra storlugen, og et øjeblik efter slog en tæt flammemasse op fra bakken. Rigningen, masterne og hvad der var tilbage af sejlene fængede i et nu, og ilden forplantede sig hurtigt langs dækket. Alligevel holdt mange af de vilde endnu til ved skibet, hvor de med store sten, økser og kanonkugler hamrede løs på boltene og andet kobber- og jernværk. På bredden, i kanoer og tømmerflåder var der i

skonnertens umiddelbare nærhed mindst ti tusind indfødte foruden de flokke, der belæsset med bytte var undervejs til det indre af landet eller til naboøerne. Vi ventede nu, at det måtte komme til en katastrofe, og vi blev heller ikke skuffet. Allerførst kom et hastigt stød (vi følte det, der hvor vi opholdt os, som var vi blevet udsat for en svag elektrisk strøm), og det var ikke ledsaget af noget synligt tegn på en eksplosion. De vilde blev åbenbart forbavsede og holdt et øjeblik inde med deres hamren og hylen. De skulle lige til at begynde igen, da en røgmasse pludselig pulsede op fra dækket som en sort og tung tordensky, og fra dens skød sprang en klar ildsøjle til vejrs til en højde af omtrent seks hundrede alen, derpå udvidede flammen sig pludselig kredsformet, og i næste nu var hele atmosfæren som ved et trylleslag opfyldt af et vildt kaos af træ, metal og menneskelemmer, og til sidst nåede eksplosionen os i hele sit raseri, rev os omkuld og rejste et tordnende ekko fra bakke til bakke, mens en tæt byge sendte en regn af uendeligt små brudstykker ned over landet i alle retninger.

Blodbadet blandt de vilde overtraf langt vore forventninger. De havde nu i sandhed høstet frugterne af deres forræderi. Der omkom vel nok omkring tusinde ved eksplosionen, og mindst lige så mange blev frygteligt lemlæstet. Hele bugten var bogstavelig talt overstrøet med druknende og for livet kæmpende uslinge; og inde på kysten så det endnu værre ud. De vilde syntes lamslåede af rædsel over deres nederlags pludselighed og omfang og søgte ikke at komme hinanden til hjælp. Omsider indtrådte der en fuldstændig forandring i deres opførsel. Fra fuldkommen sløvhed syntes de alle med et at gå over til den højeste ophidselse; de sprang hid og did kredsende

om et bestemt punkt på kysten, mens et sælsomt udtryk af rædsel, raseri og heftig nysgerrighed stod præget i deres ansigter, og mens de af deres lungers fulde kraft råbte: Tekeli-li! Tekeli-li!

Med et så vi en stor flok af dem gå bort i retning af bakkerne, hvorfra de kort efter vendte tilbage med nogle stager. Disse bragte de hen, hvor hoben var tættest, og den skiltes nu så meget, at vi fik øje på genstanden for al denne ophidselse. Vi så noget hvidt ligge på jorden men kunne ikke straks se, hvad det var. Til sidst så vi, at det var ådslet af det besynderlige dyr med de skarlagenrøde tænder og kløer, som skonnerten havde fisket op af søen den attende januar. Kaptajn Guy havde taget dyret i forvaring for at lade det udstoppe og bringe det med hjem til England. Jeg erindrer, at han netop havde givet nogle anvisninger desangående, lige før vi fik øen i sigte, og dyret var blevet bragt ned i kahytten og gemt i en af kisterne. Nu var det af eksplosionen blevet kastet ind på kysten; men hvorfor det vakte så stor opstandelse blandt de vilde, var mere end vi kunne forstå. Skønt de trængtes om ådslet i ringe afstand, syntes dog ingen at være tilbøjelig til at gå helt hen til det. Lidt efter lidt sluttede mændene med stagerne kreds om det, og så snart denne opstilling var iværksat, styrtede hele den øvrige vældige hob ind ad landet til under høje råb: Tekeli-li! Tekeli-li!

23

De seks-syv følgende dage blev vi i vort skjulested og gik kun nu og da med største forsigtighed ud efter vand og hasselnødder. Vi havde indrettet os et slags skur på afsatsen og udstyret det med sengesteder af tørt løv og med tre store flade stene, der tjente os både til ildsted og bord. Vi fik uden vanskelighed ild ved at gnide to stykker træ, hvoraf det ene var hårdt, det andet blødt, mod hinanden. Fuglen, som vi havde fanget i så heldigt et øjeblik, viste sig at være en fortræffelig spise, skønt den var noget sej. Det var ikke nogen søfugl, men en slags rørdrum; dens fjerdragt var sort- og gråspættet; vingerne var meget små i forhold til kroppens størrelse. Senere så vi tre andre fugle af samme slags i nærheden af kløften; de søgte åbenbart efter den, vi havde fanget; men da de ikke satte sig, havde vi ingen lejlighed til at fange dem.

Så længe fuglen varede, led vi ingen nød, men den var nu fuldstændig fortæret, og det blev aldeles nødvendigt, at vi søgte at skaffe os ny proviant. Nødderne kunne ikke stille vor sult, desuden forårsagede de stærke mavekneb og, hvis vi spiste alt for mange af dem, voldsom hovedpine. Vi havde set adskillige store skildpadder nede ved kysten øst for højen, og vi skønnede, at det ville være let at fange dem, hvis vi blot kunne undgå at blive opdagede af de vilde. Vi besluttede derfor at gøre et forsøg på at komme ned.

Vi gik til at begynde med ned ad den sydlige skråning, der syntes at frembyde de færreste vanskeligheder, men vi var ikke kommet mere end 300 fod frem, før vi standsedes af en gren af

den kløft, hvori vore kammerater var gået til grunde. Vi gik nu en 600 alen langs randen, men standsedes på ny af en umådelig afgrund; og da det viste sig umuligt at trænge frem langs randen af den, så vi os nødsaget til at vende tilbage til hovedkløften. Vi forsøgte os nu på højens østlige side og havde lige så lidt held med os her. Da vi havde klatret omkring en times tid med fare for at styrte ned og knække halsen, gjorde vi den opdagelse, at vi blot var steget ned i en stor grube, som var dannet af sort granit og på hvis bund der lå et fint lag støv, og at den eneste udvej derfra udgjordes af den bratte sti, ad hvilken vi var kommet. Vi asede os nu tilbage ad stien og undersøgte derpå højens nordlige side. Her var vi nødt til at udvise den størst mulige forsigtighed i alle vore bevægelser, eftersom den mindste ubetænksomhed ville udsætte os for at blive set af de vilde i landsbyen. Vi kravlede derfor afsted på hænder og knæ; på sine steder var vi endog nødt til at lægge os helt udstrakt på jorden og hale os frem ved hjælp af buskene. Vi var imidlertid ikke kommet ret langt på denne forsigtige måde, før vi standsedes af en kløft, der var langt dybere end nogen, vi endnu havde set, og som udmundede direkte i den store kløft. Vor frygt blev således fuldt ud bekræftet, og vi så os fuldstændig afspærret fra verden dernede. Vi var ganske udmattede af anstrengelse og søgte tilbage til afsatsen, hvor vi kastede os på vort leje af visne blade og faldt i en tryg søvn, der varede flere timer.

I adskillige dage efter denne frugtesløse undersøgelse beskæftigede vi os med en grundig udforskning af højens top for at komme til klarhed over dens virkelige hjælpekilder. Vi fandt, at den ikke kunne yde os nogen føde med undtagelse af

de usunde nødder og en slags grov kokleare, der voksede på en lille plet, der ikke var mere end 60 fod i kvadrat og snart ville være opbrugt.

Den femtende februar, om jeg husker ret, var der ikke et blad tilbage af den, og nødderne var ligeledes i færd med at slippe op; vor stilling var da så elendig som den vel kunne være [Note 5)]. Den sekstende gik vi på ny rundt langs murene i vort fængsel i det håb at finde en udvej, men til ingen nytte. Vi steg også ned i spalten, hvor jorden var skredet sammen over os, med et svagt håb om at finde en åbning fra den ud til den store kløft. Også her blev vi skuffede, derimod fandt vi en musket, som vi tog med os op.

Den syttende drog vi ud med det formål nøjere at undersøge den granitkløft, i hvilken vi var kommet ned under vor første efterforskning. Vi erindrede, at en af spalterne i grubens sider kun var blevet flygtigt efterset, og vi ønskede at underkaste den et nærmere eftersyn, skønt vi ikke ventede at finde nogen åbning her.

Det voldte os ikke synderlig vanskelighed at nå til hulens bund ligesom forrige gang, og vi var nu tilstrækkeligt rolige til at tage den opmærksomt i øjesyn. Det var virkelig et af de mest besynderligt udseende steder, som tænkes kan; og det faldt os vanskeligt at tro, at hulen helt og holdent var naturens værk. Dens udstrækning fra øst til vest var, når man fulgte den i alle dens vindinger, ca. 1500 fod; men afstanden fra øst til vest i lige linje var (så vidt jeg kunne skønne) ikke mere end 120-150 fod. Væggene i den øverste del af kløften, det vil sige de første hundrede fod nedefter fra højens top, lignede ikke hinanden og havde åbenbart aldrig hørt sammen, da den ene bestod af

fedtsten, den anden af mergel isprængt med en metallisk substans. Afstanden mellem de to vægge var her yderst uregelmæssig, gennemsnitlig ca. 60 fod. Da vi kom længere ned end de omtalte 100 fod, indsnævredes mellemrummet og kløftens vægge begyndte at løbe parallelt, omend de et stykke endnu var forskellige fra hinanden og med hensyn til overfladens form. Da vi kom bunden på halvtreds fod nær, indtrådte fuldstændig regelmæssighed. Væggene var her fuldstændig ensartede i stof, farve og retning; de bestod af en meget sort og skinnende granit, og afstanden mellem dem var overalt nøjagtigt 60 fod. Man vil lettest få en rigtig forestilling om kløftens form ved hjælp af en skitse, som jeg udkastede på stedet; for jeg var heldigvis i besiddelse af lommebog og blyant, som senere hen fulgte mig gennem mange eventyr, og som jeg står i gæld til for mange enkeltheder, der ellers ville være forsvundet fra min hukommelse.

Denne tegning *(se fig. 1)* gengiver kløften i omrids uden at medtage de små udhulinger, hvoraf der var adskillige langs siderne svarende til fremspringende punkter lige overfor. Kløftens bund var dækket af et , tre til fire tommer tykt lag meget fint støv, hvorunder den sorte granit på ny fandtes. Nederst til højre vil man lægge mærke til noget, der ser ud som en lille åbning; det er den tidligere omtalte revne, som det netop var vor hensigt at undersøge nøjere ved dette vort andet besøg.

Fig. 1

Vi trængte nu energisk ind i den, idet vi bortskar en mængde ranker, der spærrede os vejen, og fjernede en stor hob skarpe flintestene, der i formen mindede en del om pilespidser. Vi trængte omsider en 30 fod ind og skønnede, at åbningen var en lav, regelmæssig buegang, hvis bund var dækket af samme fine støv som fandtes i hovedkløften. Et stærkt lys trængte nu ned til os; vi drejede om et hjørne og stod i et andet højt rum, der ganske lignede det, vi havde forladt, når undtages dets form. Dets omrids gengives her *(se fig. 2)*.

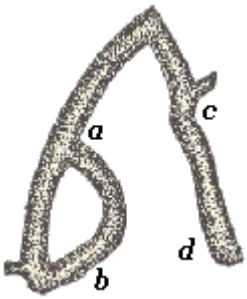

Fig. 2

Denne kløfts længde regnet fra åbningen a, rundt krumningen b til endepunktet d er 1650 fod. Ved c opdagede vi en lille

åbning, der lignede den, gennem hvilken vi var kommet fra den anden kløft, og den var ligeledes spærret af ranker og hvide flintespidser. Vi banede os vej gennem spalten, der var omtrent 40 fod lang, og kom ind i en tredje kløft. Denne lignede også ganske den første undtagen i form (se fig. 3).

Fig. 3

Fig. 5

Vi fandt, at den tredje kløfts længde udgjorde 960 fod. Ved punkt a var en åbning på omtrent seks fods bredde; den strakte sig 15 fod ind i klippen og endte i en mergelgrotte og ikke, som vi havde ventet, i en ny kløft. Vi stod i begreb med at forlade denne spalte, hvori kun meget lidt lys trængte ind, da Peters henledte min opmærksomhed på nogle sært formede fordybninger i overfladen af den mergel, der dannede afslutningen på denne blindgade. Tog man fantasien til hjælp, kunne man nok antage den venstre eller nordligste af disse fordybninger for et om end plumpt forsøg på at fremstille en menneskelig skikkelse i oprejst stilling og med udstrakt arm.

De øvrige fordybninger frembød en smule lighed med bogstaver, og Peters var meget opsat på at tro, at de virkelig også var det.

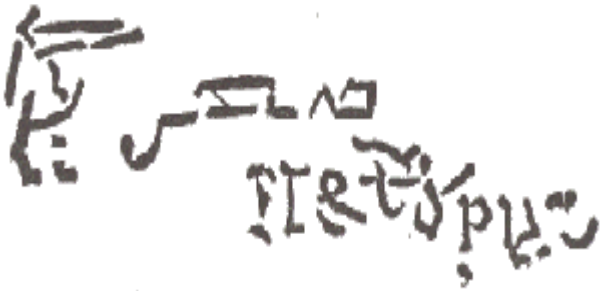

Fig. 4

Jeg fik til sidst overbevist ham om hans vildfarelse ved at henlede hans opmærksomhed på kløftens gulv, hvor vi mellem støvet stykke for stykke opsamlede adskillige store mergel-fliser, der øjensynlig ved en jordrystelse var sprængt ud af den flade, hvor fordybningerne fandtes; de passede godt i hullerne, og deres oprindelse måtte derfor tilskrives naturen. Fig. 4 er en nøjagtig kopi af det hele.

Da vi var blevet overtydet om, at disse besynderlige huler ikke bød os nogen udvej til flugt fra vort fængsel, vendte vi nedslåede og modløse tilbage til højens top. Intet af interesse indtraf i de næste 24 timer, når undtages, at vi ved at undersøge jordbunden øst for den tredje kløft fandt to trekantede huller af stor dybde og ligeledes med vægge af sort granit. Vi anså det ikke for umagen værd at gøre noget forsøg på at stige ned i disse huler, da de ganske lignede naturlige brønde uden udløb. De var ca. 60 fod i omkreds, og deres form så vel som deres beliggenhed i forhold til den tredje kløft er fremstillet i fig. 5.

24

Den tyvende i måneden besluttede vi at gøre et fortvivlet forsøg på at stige ned af højens sydlige skrænt; vi fandt det ganske umuligt længere at friste livet ved hjælp af hasselnødderne, der forårsagede os de voldsomste smerter. Højens flade bestod her af den blødeste fedtsten, men dens fald var næsten overalt lodret, ja på sine steder fremludende, og der var mindst halvandet hundrede fod til kløftens bund. Efter lang søgen opdagede vi en smal klippeafsats omtrent tyve fod under svælgets rand; det lykkedes Peters at springe hjulpet af mig med vore sammenbundne lommetørklæder. Jeg slap også ned på klippehylden om end med nogen vanskelighed, og vi så nu den mulighed for os at stige ned på samme måde, som vi var steget op fra kløften, da vi var blevet begravet ved skredet – nemlig ved at hugge trin i fedtstenen med vore knive. Den fare, der var forbundet med forsøget, var ganske vist overordentlig stor, men vi havde ingen anden udvej og besluttede at vove det.

På afsatsen, hvor vi stod, voksede der nogle nøddebuske, og til en af dem fastgjorde vi den ene ende af vort lommetørklædereb. Den anden ende blev bundet om livet på Peters, og jeg firede ham derpå ned i afgrunden, så langt lommetørklæderne rakte. Han gav sig nu til at grave et 8-10 tommer dybt hul ind i fedtstenen og skrællede klippen bort ovenover i en højde af en fod eller der omkring, så han med kolben af sin pistol kunne banke en temmelig stærk kæp ind i den udglattede flade. Derpå hejste jeg ham omtrent 4 fod op, hvorpå han huggede et lignende hul og ligeledes drev en kæp ind; nu havde han altså

fæste både for hånd og fod. Nu løsnede jeg lommetørklæderne fra busken; han bandt dem fast til pælen i det øverste hul og firede sig langsomt ned, så langt tørklæderne rakte, og nåede omtrent 3 fod lavere end før. Han gravede et nyt hul og drev igen en kæp ind. Derpå steg han op, tog fodfæste i det sidst huggede hul og holdt sig med hænderne i kæppen i hullet oven over. Det var nu nødvendigt at løsne tørklæderne fra den øverste kæp og fastgøre dem til nr. to; og det gik op for ham, at han havde begået en fejl ved at skære hullerne ud i så stor indbyrdes afstand. Efter et par resultatløse og farlige forsøg på at få fingre i knuden (han måtte jo holde sig fast med venstre hånd, mens han forsøgte at løsne tørklædet med den højre) skar han imidlertid snoren over, hvorved han måtte lade en 6 tommer af den, som blev siddende på pælen, i stikken. Nu bandt han tørklæderne til den anden pæl og firede sig ned til en ny station noget under den tredje, idet han sørgede for ikke at gå for langt ned. Ved disse midler – midler, som jeg aldrig af mig selv ville kommet i tanker om, og for hvilke Peters snilde og beslutsomhed alene skal have æren – og ved hjælp af fremspring hist og her i klippevæggen lykkedes det til sidst min kammerat at nå ned på jorden i god behold.–

Det varede noget, inden jeg kunne tage mod til mig og følge ham, men til sidst vovede jeg forsøget. Peters havde trukket skjorten af, før han steg ned; den i forbindelse med min egen forsynede mig med det til vovestykket fornødne reb. Først kastede jeg musketten, som vi havde fundet i kløften, ned, derpå fastgjorde jeg rebene til buskene og firede mig selv hastigt ned, idet jeg ved mine bevægelsers voldsomhed søgte at døve den ængstelse, jeg ikke på anden vis kunne få bugt med.

Dette lykkedes mig for de første fire, fem skridt, men med et kom min fantasi i den heftigste bevægelse ved tanken om det svælgende dyb, der endnu var under mig, og de upålidelige kæppe og fedtstenshuller, som var min eneste støtte. Forgæves søgte jeg at bandlyse disse tanker og holde mine øjne stift rettet på klippefladen foran mig. Jo mere ihærdigt jeg bestræbte mig for ikke at tænke, des mere levende blev mine forestillinger, des mere forfærdende klare. Til sidst nåede jeg til den krise, der er så farlig i den art tilfælde, den krise, hvori man forudføler faldet, hvor man udmaler sig svimmelheden og døsen, den sidste kamp og hendånen og endelig den hastige og lidelsesfulde tumlen ned i afgrunden. Og nu antog mine fantasier virkelighedens præg, mine indbildte rædsler forvandledes til kendsgerninger. Knæene rystede under mig og mine fingres tag glippede langsomt men ufravigeligt. Det ringede for mine øren og jeg sagde til mig selv: "Det er dødsklokken, der ringer for mig." Og nu fortæredes jeg af et heftigt begær efter at se ned. Jeg kunne ikke, jeg ville ikke indskrænke mig til at stirre på klippen; og i en vild, ubeskrivelig følelse, der var en blanding af rædsel og befrielse, kastede jeg blikket ned i afgrunden. Et nu klamrede mine fingre sig krampagtigt fast, og under denne bevægelse sneg et uendelig svagt håb om redning sig som en skygge gennem min bevidsthed – men i næste nu gennemtrængtes hele min sjæl af *en længsel efter at falde*, et begær, en higen, en helt ustyrlig lidenskab. Jeg slap med et taget, vendte mig halvvejs bort fra klippen og stod et øjeblik vaklende op mod dens nøgne flade. Og nu begyndte det at svimle for mig, en skingrende og fantastisk stemme skreg mig ind i øret; en dunkel, satanisk,

tåge-indhyllet skikkelse stod lige under mig; et suk trængte sig over mine læber, jeg faldt med bristende hjerte og tumlede lige i armene på skikkelsen.

Jeg var besvimet, og Peters havde opfanget mig, da jeg faldt. Han havde iagttaget mine bevægelser fra sit stade ved klippens fod; han var blevet klar over den overhængende fare, hvori jeg befandt mig, og havde på enhver måde søgt at indgyde mig mod; men jeg havde været for sanseløs til at høre, hvad han sagde, ja, til blot at fatte, at han overhovedet talte til mig. Til sidst, da han så mig vakle, skyndte han sig op for at stå mig bi og kom lige tidsnok til at redde mig. Hvis jeg var faldet med hele min vægt, ville rebet uden tvivl være bristet, og jeg ville være styrtet ned i afgrunden, nu kunne han fire mig varsomt ned og lade mig blive hængende i rebet; til bevidstheden atter vågnede. Det skete efter 15 minutters forløb. Da jeg atter kom til mig selv, var min ængstelse som blæst bort; jeg følte mig som et nyt menneske og nåede med en smule yderligere håndsrækning af min kammerat i god behold ned på jorden.

Vi befandt os nu ikke langt fra den kløft, der var blevet vore venners grav, og syd for det sted hvor højen var skredet sammen. Stedet udmærkede sig ved en ejendommelig vildskab og mindede mig om de beskrivelser, som rejsende har givet af de øde egne, hvor Babylon en gang lå. Rent bortset fra ruinerne af den sprængte klippe, der dannede en kaotisk vold mod nord, var jordens overflade i alle retninger oversået med vældige høje, åbenbart levninger af gigantiske værker skabt af menneskehånd, omend de ikke i nogen enkelthed forrådte deres oprindelse. Slagger forekom i store mængder, ligeledes store formløse blokke af sort granit og af mergel [Note 6)]; begge

slags var isprængte med metal. Af plantevækst fandtes ikke det mindste spor i hele den øde landstrækning, der lå udstrakt for vore øjne. Vi så adskillige meget store skorpioner og adskillige krybdyr, som ellers ikke forekommer på så høje breddegrader.

Da vi mest af alt trængte til noget at spise, besluttede vi at begive os ned til kysten, der kun var en halv fjerdingvej borte, for at fange skildpadder; vi havde set adskillige af disse dyr fra vort skjulested på højen. Vi var kommet nogle hundrede alen frem ved forsigtigt at snige os afsted mellem de store klippeblokke og høje, da fem vilde ved en omdrejning sprang løs på os fra en lille hule og strakte Peters til jorden med et kølleslag. Da han faldt, styrtede hele flokken løs på ham for at sikre sig deres offer, og jeg fik således tid til at forvinde overraskelsen. Jeg havde stadig musketten, men løbet var blevet så slemt medtaget, da jeg kastede den ned fra klippen, at jeg nu slængte den fra mig som ubrugbar og holdt mig til mine pistoler, som jeg hele tiden havde bevaret med omhu. Med dem gik jeg løs på angriberne, idet jeg affyrede dem begge hurtigt efter hinanden. To af de vilde faldt, og en, som netop skulle til at gennembore Peters med sit spyd, sprang op uden at fuldføre sit forehavende. Min kammerat var nu fri og vanskelighederne overvundet. Han havde også sine pistoler men afholdt sig klogeligt fra at bruge dem, idet han stolede på sin store legemsstyrke, der langt overgik alle andre mig bekendte mænds. Han greb en kølle fra en af de faldne vilde og knuste hovedet på de tre, der endnu var tilbage; han dræbte hver enkelt af dem med et eneste hastigt slag, og vi var således fuldstændig blevet herrer over valpladsen.

Disse begivenheder var gået så hurtigt for sig, at vi havde vanskeligt ved at tro på deres virkelighed og stod hensunkne i en slags måbende beskuelse af de døde, da lyden af råb langt borte atter vakte os til besindelse. De vilde var åbenbart blevet opskræmt ved lyden af skuddet, og vi havde nu kun ringe udsigt til at undgå opdagelse. For at nå tilbage til højen, måtte vi ile i den retning, hvorfra råbene hørtes, og selv om vi nåede hen til den, ville det dog aldrig lykkes os at stige op uden at blive set. Vor stilling var yderst farlig, og vi stod nølende og kunne ikke bestemme os for hvilken vej vi skulle slå ind på, da en af de vilde, som jeg havde skudt og antaget for død, hurtigt sprang op og forsøgte at flygte. Vi indhentede ham imidlertid snart og skulle til at ombringe ham, da Peters kom på den tanke, at vi muligvis kunne have nytte af at tvinge ham til at følge os på vor flugt. Vi slæbte ham da med og lod ham forstå, at han blev skudt, hvis han satte sig til modværge. I løbet af få minutter blev han ganske føjelig og løb ved siden af os mellem klipperne i retning mod kysten.

Hidtil havde jordbundens ujævnhed hindret os i at se mere end et glimt af søen nu og da; først da vi befandt os i en afstand af 300 alen fra den, lå den helt udstrakt for vort blik. Og samtidig fik vi til vor store skræk øje på en umådelig sværm indfødte, der ilede ud fra landsbyen og fra alle synlige egne af øen og satte efter os, mens de gestikulerede som rasende og udstødte vilde, bestialske skrig. Vi stod på nippet til at vende om for at søge tilflugt i den mere utilgængelige del af landet, da jeg fik øje på stævnen af to kanoer, der lå bag en stor, i vandet fremspringende klippe. Vi løb nu af alle kræfter ned mod dem; vi nåede dem, fandt dem uden bevogtning og uden andet

indhold end tre af de store Galapagos-skildpadder og det sædvanlige antal pagajårer til tres roere. Vi bemægtigede os straks den ene, tvang vor fange ombord og satte fra land det bedste, vi havde lært.

Vi var imidlertid ikke kommet stort mere end hundrede alen fra kysten, før vi blev rolige nok til at indse, at vi havde gjort os skyldige i en stor fejl ved at efterlade den anden kano til de vilde, der nu ikke var mere end dobbelt så langt fra strandbredden som vi selv og hurtigt nærmede sig for at sætte efter os. Der var ingen tid at spilde. Det var en fortvivlet udvej, men vi havde ingen anden. Det var tvivlsomt, om vi selv med den yderste anspændelse ville være i stand til at bemægtige os kanoen før de, men der var dog en mulighed for det. Hvis det lykkedes os, slap vi måske derfra med livet; ikke at vove forsøget betød det samme som at overgive os til uundgåelig nedslagtning.

Kanoens for- og agterstævn var ens, vi behøvede derfor ikke at vende men blot ro i modsat retning. Så snart de vilde blev klar over vor hensigt, hylede de værre end nogen sinde, fordoblede deres hastighed og nærmede sig med ufattelig hast. Vi halede imidlertid ud med fortvivlelsens styrke og nåede det omstridte sted samtidig med de indfødtes første mand. Han måtte dyrt betale sin overlegne hurtighed; for Peters skød ham en kugle gennem hovedet, i det øjeblik han nåede stranden. De næstforreste var en 20-30 skridt borte, da vi lagde beslag på kanoen. Først forsøgte vi at trække den ud på dybt vand udenfor de vildes rækkevidde, men den stod alt for fast, og der var ingen tid at spilde, hvorfor Peters brugte musketkolben og sønderslog stævnen og den ene side. Derpå satte vi af. To af de

indfødte havde imidlertid haget sig fast i vor båd og vægrede sig halstarrigt ved at give slip, til vi måtte skille os af med dem ved hjælp af vore knive. Vi var nu endelig blevet vore forfølgere kvit og søgte ud i rum sø. Da de vildes hovedstyrke nåede den sønderslagne kano, afpressede skuffelsen og raseriet dem de forfærdeligste hyl. Sandt at sige tydede alt på, at disse banditter var den nedrigste, den mest hykleriske, hævngerrige og blodtørstige menneskerace på denne vor jord. Vi kunne ingen nåde ventet os af dem, hvis vi var faldet i deres hænder. De gjorde et tåbeligt forsøg på at følge efter os i den ituslåede kano men måtte naturligvis opgive det, hvorpå de på ny gav deres raseri luft i en række afskyelige skrig og styrtede op i bakkerne.

Faren var nu ikke længere overhængende, men vor stilling var trøstesløs nok endda. Vi vidste, at de vilde ejede fire kanoer, og vi anede ikke (hvad vi senere hen erfarede af vor fange), at de to af dem var gået til grunde ved *Jane Guys* eksplosion. Vi gjorde derfor regning på at blive forfulgt, så snart vore fjender var nået hen til bugten, der lå 3 kvartmil borte; der plejede bådene nemlig at ligge. Besjælede af frygt herfor søgte vi skyndsomst at slippe bort fra øen og skød hurtigt gennem vandet; vor fange tvang vi til at ro med. Da vi efter en halv times forløb var nået godt en mils vej syd på, så vi en stor flåde af de fladbundede kanoer eller tømmerflåder stikke i søen, åbenbart i den hensigt at forfølge os. De vendte dog straks om; de indså, at de ikke ville kunne indhente os.

25

Vi befandt os nu i det vidtstrakte og øde sydpolarhav hinsides den fireogfirsindstyvende breddegrad, vort fartøj var en skrøbelig kano, og al vor proviant bestod af tre skildpadder. Den lange polarvinter kunne ikke være langt borte, vi havde al god grund til at vælge vor kurs med omtanke. Der var seks eller syv øer i sigte, alle hørende til samme gruppe og lå 5-6 mil fra hinanden; men vi havde ikke i sinde at vove os i land på nogen af dem. Vi var jo kommet nordfra med *Jane Guy* og havde efterhånden ladet de mest barske isregioner bag os, dette var en kendsgerning, som vi ikke kunne slippe udenom; for den havde hjemmel i vore oplevelser, omend den ikke står i synderlig samklang med de gængse forestillinger om det sydlige ishav. Et forsøg på at vende tilbage ville derfor være dårskab – i særdeleshed så sent på året. Kun en eneste udvej syntes at stå os åben. Vi besluttede at styre dristigt mod syd, hvor vi havde en mulighed for at opdage nye lande og vished for at komme til et endnu mildere klima.

Så vidt det var vor erfaring, var det sydlige ishav ligesom det nordlige skånet for heftige storme og stærk bølgegang, men vor kano var jo kun et skrøbeligt fartøj, og vi gik straks i arbejde med at gøre den så sikker som det var os muligt med de indskrænkede midler, der stod til vor rådighed, kanoen var forarbejdet af et så skrøbeligt materiale som bark – barken af et os ukendt træ. Spanterne bestod af seje vidjer, der var velegnede til det brug. Kanoen var 50 fod lang, 4-6 fod bred og 4½ fod dyb; disse fartøjer afveg altså i form betydeligt fra de

både, man har fundet hos andre folkeslag i det sydlige ocean. Vi havde aldrig troet, at de var forfærdiget af de uvidende øboere, i hvis besiddelse vi fandt dem, og da der var gået nogle dage, fik vi ud af vor fange, at de var bygget af de indfødte på en øgruppe mod sydvest og ved et tilfælde faldet i hænderne på vore barbarer. Det var kun grumme lidt, vi kunne gøre for at styrke vor båd. Både for og agter fandtes adskillige sprækker, og dem tætnede vi med uldne klude. Nogle af de mange overtallige pagajer anvendte vi til en slags skanseklædning forude. Vi rejste ligeledes to pagajer som master, en ved hver lønning lige overfor hinanden; på den måde sparede vi råen. Til disse master fæstnede vi et sejl, der var fremstillet af vore skjorter, et arbejde, der i øvrigt voldte os nogen vanskelighed, eftersom vor fange, der hidtil beredvilligt havde stået os bi, slet ikke ville hjælpe os dermed. Synet af lærredet syntes at gøre et sælsomt indtryk på ham. Han lod sig ikke formå til at røre det eller blot nærme sig til det; forsøgte vi at tvinge ham, skælvede han og stønnede: Tekeli-li!

Da vi havde sikret kanoen så godt som muligt, satte vi sejl og styrede nu syd-sydost for at passere den sydligste af øerne til luvart. Så snart vi var kommet forbi den, satte vi kursen stik syd. Vejret kunne på ingen måde kaldes ubehageligt. Vi havde en støt og blid brise fra nord og rolig sø; og så var det dag hele tiden. Der var ingen is at se – *og for resten har jeg ikke set den mindste antydning af is hinsides den breddegrad, der skærer Bennets Ø.* Vandet var alt for varmt til at den kunne forefindes. Vi havde slagtet den største af vore skildpadder og derved ikke blot skaffet os føde men tillige en rigelig forsyning vand og fortsatte rejsen sydpå en uges tid uden at der indtraf noget, der er værd

at bemærke; dog må vi i den tid have tilbagelagt en meget stor strækning, da vi hele tiden havde medvind og tillige førtes afsted af en stærk, sydgående strøm.

Første marts. [Note 7)] Mangt og meget tydede på, at vi nu trængte ind i en ny og sælsom verden. Udstrømninger af en let grålig damp viste sig hele tiden mod den sydlige horisont, snart glimtede den til vejrs i høje striber, snart kastedes den fra øst til vest eller omvendt, snart tårnede den sig op mod himlen som et bjerg – frembød kort sagt den samme rige mangfoldighed, som udmærker nordlyset. Dampens gennemsnitshøjde var set fra vort opholdssted ca. 35°. Havets temperatur syntes at stige for hvert øjeblik; dets farve forandredes mærkbart.

Anden marts. I dag rettede vi gentagne spørgsmål til vor fange og erfarede adskilligt vedrørende blodbadets ø, dens indbyggere, sæder og skikke, – men hvorledes skulle jeg kunne opholde læseren med disse ting nu? Kun så meget: Vi erfarede, at gruppen bestod af otte øer; at de regeredes af en fælles konge, Tsalemon eller Psalemun, hvis herskersæde fandtes på en af de mindste øer; at de sorte skind, hvori krigerne gik klædt, stammede fra et dyr af vældig størrelse, der kun fandtes i en dal i nærheden kongens residens; at gruppens beboere ikke fremstillede andre fartøjer end de fladbundede tømmerflåder; de fire kanoer var de eneste, de havde, og dem havde de ved et rent tilfælde fået fra en stor ø mod sydvest; at vor fanges navn var Nu-Nu, at han ikke havde noget kendskab til Bennets Ø, og at navnet på den ø, vi havde forladt, var *Tsalal*. Den første stavelse af ordene *Tsalemon* og *Tsalal* udtaltes med en langtrukken hvislelyd, som vi fandt det umuligt at efterligne,

skønt vi gjorde adskillige forsøg, og som nøje lignede skriget af den sorte rørdrum, som vi spiste, da vi opholdt os på højen.

Tredje marts. Vandet var nu mærkværdig varmt og dets farve var i færd med at undergå en hurtig forandring; det var ikke længere gennemsigtigt men mælkeagtigt af udseende. I vor nærhed var det i almindelighed roligt, i al fald aldrig så oprørt, at det bragte kanoen i fare, – men vi overraskedes flere gange ved til højre eller venstre for os, snart kortere, snart længere borte, at se overfladen pludselig blive oprørt i vid omkreds; til sidst gjorde vi den iagttagelse, at disse bevægelser i vandet altid fulgte efter voldsomme dampudbrud mod syd.

Fjerde marts. I dag var nordenvinden ved at dø hen, jeg ville derfor øge sejlet og tog mit lommetørklæde op af lommen. Nu-Nu sad ved siden af mig, det hvide lærred flagrede tilfældigt hen i ansigtet på ham, hvorpå han faldt i de heftigste krampetrækninger. Bagefter blev han sløv og døsig og lå og mumlede sagte: Tekeli-li! Tekeli-li!

Femte marts. Det var blevet ganske stille, men det var åbenbart, at vi fortsat bevægede os hastigt mod syd ført af en kraftig strøm. Det ville kun have været rimeligt, om vi – som begivenhederne udviklede sig – nu havde følt en vis uro; men det gjorde vi ikke. Den følelse stod ikke at læse på Peters' ansigt, uagtet det til tider havde et udtryk, som jeg ikke formåede at tyde. Polarvinteren syntes at nærme sig – men uden sine rædsler. Jeg sløvedes på sjæl og legeme, mine sanseindtryk kom til mig som i drømme – men det var alt.

Sjette marts. Den grå damp var nu steget langt flere° over horisonten, og dens grå farve tabte sig lidt efter lidt. Vandet var

meget varmt, ligefrem ubehageligt at røre ved og dets mælkeagtige udseende mere udpræget end nogen sinde. I dag kom vandet i heftigt oprør lige i nærheden af kanoen. Bevægelsen i vandet ledsagedes som sædvanlig af en heftig dampudstrømning. Et fint, hvidt pulver, der lignede – men absolut ikke var – aske, dryssede ned over kanoen og over vandet i vid omkreds samtidig med at vandets oprør og uroen i dampen lagde sig. Nu-Nu kastede sig ned på bunden af båden, og ingen overtalelse kunne formå ham til at rejse sig.

Syvende marts. Vi udspurgte Nu-Nu om hans landsmænds bevæggrunde til at dræbe vore kammerater; men han syntes alt for omtåget af rædsel til at kunne give noget fornuftigt svar. Han holdt sig fremdeles hårdnakket på bunden af båden, og da vi gentog spørgsmålet flere gange, udtrykte han sig blot ved nogle tåbelige gebærder, han skød f. ex. overlæben til vejrs med pegefingeren og viste sine tænder frem. De var sorte. Det var første gang, vi så tænderne på en af Tsalals indbyggere.

Ottende marts. Et af de hvide dyr, hvis tilsynekomst på Tsalals kyst i sin tid vakte så stort røre blandt de vilde, flød i dag forbi kanoen. Jeg ville have taget det indenbords men lod mig overmande af en pludselig ligegyldighed og undlod det. Vandet blev varmere og varmere; man kunne ikke længere holde hånden i det. Peters talte yderst lidt; jeg vidste ikke rigtig, hvad jeg skulle tro om hans sløvhed. Nu-nu åndede men gav ellers ingen livstegn.

Niende marts. Det askelignende pulver dryssede nu hele tiden ned over os i store mængder. Dampen mod syd hævede sig nu umådelig højt over horisonten og fremtrådte klarere i sin form.

Jeg kan ikke beskrive den bedre end som et grænseløst vandfald, der tyst rullede ned i havet fra et fjernt og umådeligt fald i himlen. Det kæmpestore forhæng skjulte hele den sydlige horisont. Der hørtes ikke en lyd fra det.

Enogtyvende marts. Et dumpt mørke rugede nu over os; kun fra havets mælkehvide dybder sneg en lysning sig op langs bådens sider. Vi blev næsten helt borte i de hvide askedynger, der lejrede sig på os og kanoen; mens det, der faldt i vandet, smeltede. Vi nærmede os åbenbart med forfærdende hast til dampvæggen. Nu og da åbnede der sig gabende flænger i den; i disse åbninger sås et kaos af skiftende og utydelige billeder, og fra dem udgik mægtige men lydløse vinde, der sønderflængede havet på deres vej.

Toogtyvende marts. Mørket var blevet tykkere; det mindskedes kun af vandets glans, der kastedes tilbage af det hvide tæppe foran os. Mangfoldige kæmpestore og gustent hvide fugle fløj frem fra dampsløret; og mens de fjernede sig fra vor synskreds, hørte vi dem skrige det evindelige: Tekeli-li. Nu bevægede Nu-Nu sig i bunden af båden, vi rørte ved ham og så, at han var død. Og nu nærmede vi os hastigt det store falds favntag, en nyåbnet spalte gabede os i møde. Men foran rejste der sig en ligklædt menneskelig skikkelse, langt større end mennesker på jorden. Og skikkelsens hud var hvid som den hvideste sne.

Anmærkning

De nærmere enkeltheder, der står i forbindelse med hr. Pyms for kort siden indtrufne, ligeså pludselige som sørgelige dødsfald, er offentligheden allerede blevet bekendt med gennem dagspressen. Der er fare for, at de få resterende kapitler, der skulle have afsluttet hans beretning, er gået tabt ved det ulykkestilfælde, der kostede ham selv livet; han havde beholdt dem til gennemsyn, da ovenstående gik i trykken. Men det kunne jo tænkes, at manuskriptet er i behold; skulle det vise sig at være tilfældet, vil det blive offentliggjort.

Der er gjort alt for at erstatte det manglende. Den herre, der nævnes i fortalen, og som efter den at dømme måtte antages at være i stand til at udfylde det manglende, har undslået sig for det. Han anførte som gyldige grunde dertil, at det kendskab, han besad til enkeltheder, var alt for upålideligt, og at han ikke fuldt ud følte sig overbevist om sandheden af den sidste del af beretningen. Peters måtte vel kunne give nogle oplysninger; han lever og opholder sig i Illinois, men han er ikke til at træffe for tiden. Men han lader sig vel finde en gang, og han vil da sikkert yde det fornødne materiale til afslutning af hr. Pyms beretning.

Tabet af de to eller tre slutningskapitler (for mere var det ikke) er så meget mere at beklage, som det ikke kan betvivles, at de indeholdt meddelelser om selve polen eller i hvert fald om egnene i dens umiddelbare nærhed, og som forfatterens efterretninger vedrørende disse egne i løbet af kort tid kan blive

bekræftede eller blive gendrevne gennem den ekspedition, som regeringen for øjeblikket udruster til sydpolarhavet.

Der er et punkt i fortællingen, som det er fristende at knytte nogle bemærkninger til; og det ville glæde forfatteren af dette tillæg meget, om det han her formår at anføre, ville bidrage til at skabe tillid til det mærkelige værk, som nu offentliggøres. Jeg sigter hermed til de kløfter, der fandtes på øen Tsalal og til de figurer, der findes afbildede (fig. 1-5) tidligere i fortællingen. Hr. Pym har gengivet kløfternes form uden at knytte nogen forklarende bemærkning dertil, og han siger bestemt om fordybningerne i den østligste af hulerne, at de kun frembød en indbildt lighed med bogstaver, og at de *ikke var bogstaver*. Denne påstand fremsættes ganske ligefremt, og den belægges med et i og for sig rimeligt bevis, nemlig anførelsen af den kendsgerning, at de brudstykker, der fandtes i støvet passede i væggens fordybninger, så vi nødvendigvis må tro, forfatteren taler i alvor; og ingen fornuftig læser vil få andet indtryk. Men da nu forholdet med disse figurer er højst besynderligt – især set i belysning af visse meddelelser, der findes i selve beretningen – kan det vel være umagen værd at knytte et par bemærkninger til dem, så meget mere som den her antydede ejendommelighed synes at være undgået hr. Poes opmærksomhed.

Når figurerne 1, 2, 3 og 5 anbringes side om side nøjagtig som kløfterne lå i forhold til hverandre, og man ser bort fra de små sidegrene (der jo også kun tjente til at sætte dem i forbindelse med hinanden), da udgør de roden i et æthiopisk ord, roden

"at være skyggefuld", hvorfra afledes alle ord, der betyder skygge og mørke.

Hvad angår den venstre eller nordligste af fordybningerne i fig. 4, så er det højst sandsynligt, at Peters' opfattelse var den rigtige, og at hieroglyffen var frembragt af menneskehånd og skulle forestille en menneskelig skikkelse. Læseren har afbildningen for øje; han må selv dømme om den formentlige lighed; men resten af mærkerne yder Peters' idé stærk støtte. Den øverste række er åbenbart den arabiske rod

"at være hvid", hvorfra afledes alle ord af betydningen hvid og lys. Den nederste linje er ikke så let at tyde. Bogstaverne er brudte og forvredne, og dog kan der ikke være tvivl om, at de i fuldkommen stand dannede det ægyptiske ord

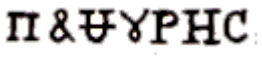

"egnen mod syd". Man skal lægge mærke til, at denne tydning bekræfter Peters' opfattelse af den nordligste af figurerne. Armen er udstrakt mod syd.

Slutninger som disse åbner et vidt felt for overvejelser og antagelser. Måske burde de ses i forbindelse med nogle af de i bogen flygtigst omtalte hændelser, omend forbindelsen ikke er åbenbar. Tekeli-li var det råb, som de forfærdede indfødte udstødte, da de fik øje på ådslet af det hvide dyr, som var fisket

op af søen. Det var ligeledes den fangne tsalaliers gysende udbrud ved synet af de hvide genstande, der var i hr. Pyms besiddelse. Det var også det skrig, som de hastigt-flyvende, *hvide* kæmpefugle, der kom fra det *hvide* tågetæppe mod syd, udstødte. Intet *hvidt* fandtes på Tsalal og heller intet under rejsen længere syd på. Det er ikke umuligt, at "Tsalal", navnet på kløfternes ø, ved grundig filologisk undersøgelse vil ses at have tilknytningspunkter til selve kløfterne eller til de sælsomme ord, der på æthiopisk var skrevet i deres vindinger:

"Jeg har indgravet det i højene og min hævn på støvet i klippen."

Om "Arthur Gordon Pyms hændelser"

Forfatter: Edgar Allan Poe (1809-1849).
Org.udgave: *The Narrative of Arthur Gordon Pym of Nantucket*. Føljeton i *Southern Literary Messenger*, januar-februar 1837, dog kun to afsnit, da Poe ragede uklar med bladets ejer. Det i føljetonen udgivne svarer til denne udgaves kapitel 1-3 og de tre første afsnit af kapitel 4. *Pym* udkom i sin endelige form som bogudgave året efter hos forlaget *Harper and Brothers*, New York 1838.
Denne udgave efter: Edgar Poe: *Hemmelighedsfulde Fortællinger*, bd. 2, Gyldendalske Boghandel, København og Kristiania, 1908.
Oversætter: Jakob Hansen (1868-1909).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside. Efter illustration af Robert Swain Gifford (1840-1905): *Wreck of the Grampus* fra *Prose Tales of Edgar Allan Poe: Arthur Gordon Pym*, Sterling Illustrated Edition, Dana Estes & Co., Boston 1884.

ISBN 978-87-7628-403-9
3. ebogsudgave, 1. ebogsudgave ISBN 978-87-7979-004-9 (Ølstykke 2002).

2002, © 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:
Hvalfangerskibe plejer som regel at være forsynet med jern-tanke til trannen; hvorfor det ikke var tilfældet med "*Delfinen*" har jeg aldrig fundet ud af.

Note 2:

Den skæbne, der overgik briggen *Polly* fra Boston er såre betegnende, og da den i mange henseender minder om vor, kan jeg ikke lade være at skænke den en flygtig omtale. Dette skib, der var af 130 tons drægtighed, sejlede den 12. december 1811 fra Boston til Sankt Croix med en ladning tømmer og levnedsmidler. Kaptajn Casneau førte skibet. Foruden ham var der otte sjæle ombord, styrmanden, fire matroser og kokken, samt en hr. Hunt og en negerpige, der tilhørte ham. Den femtende, ligesom Georgsskæret var passeret, sprang skibet læk i en storm fra sydost og kæntrede, men rejste sig på ny, da masten gik overbord. Og de skibbrudne forblev i denne hjælpeløse stilling – uden ild og med grumme lidt proviant – i hele 191 dage (fra 15. december til 20. juni), efter hvilken tids forløb de to eneste, der endnu var i live, kaptajn Casneau og Samuel Badger, blev taget op af "*Æren*" fra Hull, der ført af kaptajn Featherstone var for hjemgående fra Rio. Da de blev taget op, befandt de sig på 28° nordlig bredde og 13° vestlig længde, *de havde da drevet en distance af 500 mil!* Den 9. juli traf "*Æren*" på briggen "*Dromeo*", kaptajn Perkins, der tog de to lidelsesfæller ombord og landsatte dem i Kennebeck. Den beretning, som jeg henter disse oplysninger fra, slutter med følgende ord: "Det spørgsmål frembyder sig naturligt, hvor de dog kunne drive en så umådelig strækning i den mest befærdede del af Atlanterhavet uden at blive opdaget i al den tid. *De blev passeret* af mere end et dusin sejlere, og en af disse kom dem så nær, at de tydeligt kunne se folkene betragte dem fra dæk og rigning; men disse overhørte medlidenhedens røst til usigelig skuffelse for de hungrende og frysende mennesker, hejste sejl og overlod dem grusomt til deres skæbne."

Note 3:
Af skibe, der til forskellige tider har erklæret at være stødt på Aurora-øerne, kan nævnes *San Miguel* 1769, *Aurora* 1774, briggen *Perlen* 1779, og *Dolores* 1790. De er alle enige om at anslå den gennemsnitlige breddegrad til 53° s. b.

Note 4:

Denne morgen: Udtrykkene morgen og aften, som jeg har brugt for at undgå forvirring, må naturligvis ikke tages bogstaveligt. Det var jo længe siden, vi overhovedet havde haft nat; det var dag hele døgnet igennem. Tidsangivelserne er i overensstemmelse med nautisk tid, og stedsbestemmelserne er foretaget efter kompasset. Heller ikke tør jeg indestå for streng nøjagtighed i tids-, længde- og breddeangivelser i den første del af mit værk, da jeg ikke den gang førte regelmæssig dagbog. Jeg har altså i mange tilfælde måttet forlade mig på hukommelsen.

Note 5:

Denne dag blev bemærkelsesværdig derved, at vi mod syd iagttog adskillige uhyre bugtninger af den grålige damp, som jeg tidligere har talt om.

Note 6:
Mergelen var også sort; der fandtes overhovedet ingen lystfarvede genstande på øen.

Note 7:
Det siger sig selv, at disse datoangivelser ikke kan gøre krav på at være strengt nøjagtige. Jeg anfører dem for overskuelighedens skyld, som jeg har fundet dem i min lommebog.